

MAĎARSKO

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

RUMUNSKO

UKRAJINA

INTERREG PROGRAM

Interreg VI-A NEXT MaĎarsko Slovensko Rumunsko Ukrajina

2021-2027

Predložený na schválenie Európskej komisii dňa 1. apríla 2022

Revidované na základe pripomienkového listu Európskej komisie,

schválené Programovým výborom 29. júla 2022

prijaté Európskou komisiou 3. novembra 2022

OBSAH

1. Spoločná programová stratégia: hlavné rozvojové výzvy a politické riešenia 4
 - 1.1. Programová oblasť (nevyžaduje sa pre programy Interreg C) 4
 - 1.2 Spoločná programová stratégia: Zhrnutie hlavných spoločných výziev so zohľadnením hospodárskych, sociálnych a územných rozdielov, ako aj nerovností, spoločných investičných potrieb a komplementárnych a synergických účinkov s inými programami a nástrojmi financovania, poučení z predchádzajúcich skúseností a makroregionálnych stratégií a stratégií pre morské oblasti, ak sa na programovú oblasť ako celok alebo čiastočne vzťahuje jedna alebo viacero stratégií. 4
 - 1.2.1 Zhrnutie hlavných spoločných výziev 5
 - 1.2.2 Ponaučenia z predchádzajúcich skúseností 15
 - 1.2.3 Synergie s makroregionálnymi stratégiami 17
 - 1.2.4 Synergie s inými programami a nástrojmi financovania 18
 - 1.2.5. Horizontálne zásady 20
 - 1.3. Odôvodnenie výberu politických cieľov a špecifických cieľov programu Interreg, zodpovedajúcich priorit, špecifických cieľov a foriem podpory, prípadne riešenie chýbajúcich článkov v cezhraničnej infraštruktúre 18
2. Priority 27
 - 2.1 Odolný a zelený pohraničný región 27
 - 2.1.1 iv) podpora prispôsobovania sa zmene klímy a prevencie rizík katastrof a odolnosti voči nim, so zreteľom na ekosystémové prístupy 27
 - 2.1.2 vii) posilnenie ochrany a zachovania prírody, biodiverzity a zelenej infraštruktúry vrátane mestských oblastí a zníženie všetkých foriem znečistenia 31
 - 2.2 Zdravý a atraktívny pohraničný región 35
 - 2.2.1 v) zabezpečenie rovnakého prístupu k zdravotnej starostlivosti a podpora odolnosti zdravotníckych systémov vrátane primárnej starostlivosti a podpora prechodu od inštitucionálnej k rodinnej a komunitnej starostlivosti; 35
 - 2.2.2 vi) posilnenie úlohy kultúry a udržateľného cestovného ruchu v hospodárskom rozvoji, sociálnom začlenení a sociálnej inovácii 40
 - 2.3 Spolupracujúci pohraničný región 44
 - 2.3.1 b) posilnenie efektívnej verejnej správy prostredníctvom podpory právnej a administratívnej spolupráce a spolupráce medzi občanmi, aktérmi občianskej spoločnosti a inštitúciami, najmä s cieľom vyriešiť právne a iné prekážky v pohraničných regiónoch 45
3. Plán financovania 48
 - 3.1. Finančné prostriedky na jednotlivé roky 48
 - 3.2. Celkové finančné prostriedky podľa fondov a národného spolufinancovania 49

4. Opatrenia prijaté na zapojenie príslušných programových partnerov do prípravy programu Interreg a úloha týchto programových partnerov pri vykonávaní, monitorovaní a hodnotení 52
5. Prístup ku komunikácii a zviditeľňovaniu programu Interreg (ciele, cieľové skupiny, komunikačné kanály vrátane prípadného dosahu sociálnych médií, plánovaný rozpočet a príslušné ukazovatele na monitorovanie a hodnotenie) 54
6. Uvedenie podpory malých projektov vrátane malých projektov v rámci fondov malých projektov 56
7. Vykonávacie ustanovenia 57
- 7.1. Orgány programu 57
- 7.2. Postup zriadenia spoločného sekretariátu 58
- 7.3 Rozdelenie záväzkov medzi zúčastnené členské štáty a prípadne tretie krajiny a ZKÚ v prípade finančných korekcií uložených riadiacim orgánom alebo Komisiou 59
- 7.3.1 Všeobecné pravidlá rozdelenia záväzkov medzi členské štáty a partnerskú krajinu 59
- 7.3.2 Pravidlá rozdelenia záväzkov 60
8. Používanie jednotkových nákladov, paušálnych súm, paušálnych sadzieb a financovania neviazaného na náklady 62
- DODATKY 63
- Mapa 1: Mapa programovej oblasti 63
- Dodatok 1: Príspevok Únie založený na jednotkových nákladoch, paušálnych sumách a paušálnych sadzbách, ktoré sa neuplatňujú 63
- Dodatok 2: Príspevok Únie založený na financovaní neviazanom na náklady neuplatňuje sa 63
- Dodatok 3: Zoznam plánovaných operácií strategického významu s časovým harmonogramom 63

CCI	2021TC16NXCB010
Názov	(Interreg VI-A NEXT) Maďarsko Slovensko Rumunsko Ukrajina
Verzia	1.0 schválená Programovým výborom 7. februára 2022
Prvý rok	2021
Posledný rok	2027
Oprávenie od	1. januára 2021
Oprávenie do	31. decembra 2029
Číslo rozhodnutia Komisie	C(2022) 8029
Dátum rozhodnutia Komisie	3. novembra 2022
Číslo rozhodnutia pozmeňujúceho program	[20]
Dátum nadobudnutia účinnosti rozhodnutia pozmeňujúceho program	
Regióny NUTS, na ktoré sa program vzťahuje	Sabolčsko-satmársko-berežská župa – HU323 Boršodsko-abovsko-zemplínska župa – HU311 Košícký samosprávny kraj – SK042 Prešovský samosprávny kraj – SK041 Marmarošská župa – RO114 Satumarská župa – RO115 Župa Suceava – RO215 Zakarpatská oblasť – UA015 Ivanofrankivská oblasť – UA003 Černovická oblasť – UA002
zložka	A

1. Stratégia spoločného programu: hlavné rozvojové výzvy a politické reakcie

1.1. Programová oblasť (nevyžaduje sa pre programy Interreg C)

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. a), článok 17 ods. 9 písm. a)

Oblasť programu Interreg NEXT Maďarsko-Slovensko-Rumunsko-Ukrajina pozostáva z rôznych regiónov Maďarska, Slovenska, Rumunska ako členských štátov EÚ a Ukrajiny ako partnerskej krajiny. Celková oblasť spolupráce pokrýva územie s rozlohou 83 057 km² (veľkosť Rakúska) s populáciou 8 078 324 (veľkosť medzi Rakúskom a Bulharskom). Oblasť spolupráce je teda taká veľká ako členský štát EÚ, stredne veľká európska krajina. Administratívne je však jeho územie rozdelené medzi štyri krajiny s rôznymi úlohami a zodpovednosťami príslušných regiónov NUTS III.

Na základe metodiky EUROSTAT¹ možno programovú oblasť považovať za veľkú súvislú vidiecku oblasť s iba malým počtom mestských jadier a mestských regiónov. Okrem Košického kraja a Boršodsko-abovsko-zemplínskej župy, čo sú prechodné regióny, sú všetky regióny NUTS III v prevažne vidieckeho charakteru. Iba na základe hustoty obyvateľstva a úrovni urbanizácie sú ukrajinské regióny tiež prevažne vidiecke a/alebo prechodné, s veľmi silnou dualitou v každom z troch regiónov, v ktorých sú roviny a údolia (napr. okolo Černovic, Užhorodu, Ivanofrankivska) osídlenejšie a mestskejšie ako vyššie časti karpatských pohorí.

Rozloha a veľkosť populácie relevantných krajov

Kraj	Krajina	Rozloha (km ²)	Populácia
Boršodsko-abovsko-zemplínska župa	Maďarsko	7 246,19	676 093
Černovická oblasť	Ukrajina	8 095,47	901 309
Ivanofrankivská oblasť	Ukrajina	13 959,28	1 370 526
Košický kraj	Slovensko	6 756,93	800 414
Marmarošská župa	Rumunsko	6 286,95	522 302
Prešovský kraj	Slovensko	8 981,33	825 022
Satumarská župa	Rumunsko	4 408,71	387 918
Župa Suceava	Rumunsko	8 632,94	761 808
Sabolčsko-satmársko-berežská župa	Maďarsko	5 933,65	578 963
Zakarpatská oblasť	Ukrajina	12 755,67	1 253 969
		83 663,00	8 078 324,00

1.2. Stratégia spoločného programu: Zhrnutie hlavných spoločných výziev, pričom sa zohľadnia hospodárske, sociálne a územné rozdiely a nerovnosti, spoločné investičné potreby a komplementárnosť a synergické účinky s ďalšími programami financovania a nástrojmi financovania, poznatky získané z predošlých skúseností a makroregionálne stratégie a stratégie pre morské oblasti, ak sa na programovú oblasť úplne alebo čiastočne vzťahuje jedna alebo viaceré stratégie.

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. b), článok 17 ods. 9 písm. b)

1.2.1. Zhrnutie hlavných spoločných výziev

¹ EUROSTAT: Mestsko-vidiecka typológia:
<https://ec.europa.eu/eurostat/web/rural-development/methodology>

Environmentálne podmienky a výzvy

Pokiaľ ide o prírodné podmienky, programová oblasť pokrýva tri biogeografické oblasti s podobnými vlastnosťami, ktoré sa rozprestierajú cez všetky štyri príslušné krajiny: kontinentálnu, alpskú a panónsku. Odhliadnuc od podobnosti v oblasti podnebia, geologických, pedologických vlastností, flóry a fauny, cezhraničný charakter regiónov prináša aj spoločné výzvy. Mnoho environmentálnych potenciálov a výziev v programovej oblasti je možné odvodiť z cezhraničnej rozmanitosti krajiny.

Regióny obsahujú prirodzené biotopy nadnárodného a v niektorých prípadoch európskeho významu. Karpaty sú jedným z najvýznamnejších koridorov migrácie a šírenia živočíšnych druhov. Nachádza sa tu viac ako 300 druhov vtákov, mnohé z nich sú kvôli obmedzenému rozsahu územia na ktorom sa pohybujú zaradené do smernice o biotopoch. Karpaty sú známe tým, že poskytujú útočisko najvýznamnejším európskym populáciám veľkých šeliem (medvede, vlky, rysy). Väčšinu územia pokrývajú rozsiahle horské lesy. Prirodzená vegetácia najmä panónskeho regiónu je ohrozená cudzími inváznymi druhmi.

Dominantnou krajinnou pokrývkou programovej oblasti sú rôzne lesné oblasti (spolu 57%), najmä na území karpatského pohoria tiahnuceho sa cez štátne hranice. Lesy sú nevyhnutné pre prispôsobenie sa zmene klímy, odolnosť a prevenciu katastrof v celej programovej oblasti. Lesy v celej oblasti sú však vystavené tlaku z environmentálneho aj ľudského hľadiska. Zmena klímy má za následok degradáciu lesov, zvýšený počet lesných požiarov a šírenie invázných druhov. Viaceré výzvy vyplývajú najmä z intenzifikácie lesného hospodárstva a nezákonnej ťažby dreva. Vplyvy odlesňovania sú pre programovú oblasť stále relevantnejšie: Medzi najzávažnejšie problémy patria zvýšená citlivosť na extrémne počasie; úbytok zrážok a opel'ovačov plodín; respiračné ochorenia v dôsledku lesných požiarov; neudržateľné hospodárenie s vodnými zdrojmi; emisie CO₂; strata biodiverzity.

Vzhľadom na ornú pôdu majú panónsky aj kontinentálny región problémy súvisiace s intenzívnym poľnohospodárstvom v priemyselnom meradle, ktoré do značnej miery ignoruje riešenia šetrné k voľne žijúcim zvieratám, pôvodnú vegetáciu, technológie efektívne využívajúce zdroje a znižovanie využívania chemických znečisťujúcich látok.

Chránené územia pokrývajúce biotopy od karpatských ihličnatých lesov až po panónske stepné trávnaté porasty, často so vzájomným územným prekrývaním, hrajú významnú úlohu pri zachovaní biodiverzity a ďalších prírodných hodnôt programovej oblasti. Niektoré špeciálne typy biotopov naprieč programovou oblasťou slúžia kľúčovým ekologickým cieľom. Mokrade a ramsarské lokality patria k najcennejším oblastiam z hľadiska ekologických sietí a biodiverzity. Niektoré plnia ďalšie funkcie, ako napríklad ochrana pred povodňami a prepojenie biotopov. Medzi hlavné environmentálne a ľudské hrozby patrí nekontrolovaný cestovný ruch a rybolov; zintenzívnenie lesného hospodárstva a eutrofizácia; šírenie invázných druhov rastlín; znečistenie odpadovou vodou a domácim odpadom; znečistenie ťažkými kovmi. Ďalším typom biotopu, ktorého niektoré zložky sú súčasťou svetového prírodného dedičstva, je karpatský bukový les, ktorý sa rozprestiera od Slovenska po Rumunsko cez Ukrajinu. Jeho prostredie najviac ohrozuje intenzívna ťažba dreva.

Niektoré lokality ležia pozdĺž hranice alebo sa jej dotýkajú a vytvárajú cezhraničné prepojenia ekologických sietí. Medzi príklady patria jaskyne Aggtelekského krasu a Slovenského krasu, Natura 2000 (SPA) „Horná Tisa“ pozdĺž maďarsko-ukrajinských hraníc a „Vynohradivská Tisa“ patriaca do siete Emerald; pozdĺž slovensko-ukrajinskej hranice, Natura 2000 (SCI) „Stinská“ a „Uzhanský národný prírodný park“, tiež súčasť siete Emerald; Príkladmi rumunsko-ukrajinskej hranice sú Natura 2000 (SCI) „Marmarošské vrchy“ a „Marmaroski ta Chyvchyno-Hryniavski Hory“ siete Emerald. Úroveň opatrení na ochranu životného prostredia a prírody, úlohy a zodpovednosti príslušných organizácií a iných zainteresovaných strán sa však v závislosti od krajiny líšia, preto je spoločné účinné študovanie, monitorovanie, prevencia a riadenie výrazne ťažšie.

Jednou z najdôležitejších spoločných otázok je spolu s biodiverzitou vodné hospodárstvo. Takmer 85% z celkovej rozlohy patrí k povodiu Dunaja. Do Dunaja sa vlievajú veľké prítokové rieky, t. j. Váh, Tisa,

Siret a Prut. Z prítokov Dunaja je Tisa najvýznamnejšia aj v programovej oblasti (60,23% z celkovej rozlohy). V analyzovanej cezhraničnej oblasti je vyše 20 väčších riek, ktoré sú prítokmi Tisy.

Chemický stav riek v súvisiacich povodiach sa líši v závislosti od úseku rieky. V prípade Tisy a mnohých jej cezhraničných prítokov (najmä Someș) by bola potrebná nadnárodná intervencia. Pokiaľ ide o ekologickú situáciu dotknutých sladkých vôd, vodné útvary majú prevažne mierny ekologický stav. Tisa a mnohé z jej cezhraničných prítokov majú zlý chemický stav. Cezhraničná koordinácia v oblasti vodného hospodárstva v rámci systému manažmentu povodia je potrebná vo vzťahu k mnohým vodným útvarom vrátane podzemných vôd.

Zmena klímy má enormne vysoký vplyv nielen na environmentálne podmienky programovej oblasti, ale aj na frekvenciu a intenzitu prírodných katastrof vrátane povodní a lesných požiarov, okrem iného. Adaptácia na zmenu klímy, ako aj prevencia a pripravenosť na katastrofy musia čeliť narastajúcim extrémom v súvislosti s teplotou (napr. zvyšujúci sa počet horúcich dní). Očakáva sa, že extrémne zrážky budú v budúcnosti častejším javom. Silné dažde môžu spôsobiť prívalové povodne. Kľúčové vplyvy zmeny klímy je možné zhrnúť takto: nárast teploty vyšší ako európsky priemer; posun rastlinných a živočíšnych druhov smerom nahor (napr. zníženie využívania území buka a borovice); vysoké riziko vyhynutia druhov; zvyšujúce sa riziko lesných škodcov; vyššie riziko pádov skál a zosuvov pôdy a nárast extrémnych teplôt; pokles letných zrážok; zvyšujúce sa riziko riečnych povodní; zvyšujúce sa riziko lesných požiarov; zníženie ekonomickej hodnoty lesov.

Za negatívny cezhraničný vplyv je v mnohých prípadoch zodpovedné nakladanie s odpadom, čistenie odpadových vôd a znečistenie ovzdušia. Recyklácia odpadu je významná iba v Maďarsku a na Slovensku, pričom najmä na Ukrajine má vysoký podiel na nakladaní s komunálnym odpadom zneškodňovanie vo forme skládok. Odpadové hospodárstvo a čistenie odpadových vôd čelia značným problémom najmä v ukrajinských regiónoch. Odpadové znečistenie cezhraničného charakteru sa stalo bežným v dôsledku vypúšťania tuhých odpadov a neupravených odpadových vôd do riek. Je to kvôli plným skládkam, ktoré nespĺňajú európske požiadavky, nelegálnemu vypúšťaniu odpadu do nivy Tisy, nevyriešenej preprave odpadu a poskytovaní verejných služieb súvisiacich s odpadom spolu so zastaraným a nedostatočne rozvinutým čistením odpadových vôd a odvodňovaním. Znečistenie odpadom v riekach regiónu Horná Tisa predstavuje od roku 2000 veľkú environmentálnu záťaž pre všetky krajiny cez ktoré rieka preteká.

Environmentálna udržateľnosť má osobitný regionálny význam. Všetky štyri krajiny majú väčšiu stopu ako je ich biologická kapacita. Podiel fosílnych palív je dominantný v spotrebe energie vo všetkých týchto krajinách. Úroveň emisií skleníkových plynov sa za posledných takmer desať rokov s výnimkou Ukrajiny významne neznížila. Je potrebné zdôrazniť, že prenos znalostí by mohol hrať dôležitú úlohu pri zlepšovaní účinnosti zdrojov v pohraničnom regióne. V regionálnych ekonomikách by sa mali ďalej podporovať účinné technológie a využívanie alternatívnych zdrojov energie.

Na základe profilov rizík katastrof vypracovaných v spolupráci s pracovným tímom Medziagentúrneho stáleho výboru pre pripravenosť a odolnosť a Európskou komisiou má Ukrajina najvyššie riziko spomedzi 40 európskych krajín. Pokiaľ ide o prírodné riziká a expozíciu, tieto štyri krajiny vykazujú podobnosti a pomerne vysoké hodnoty. Vzhľadom na prírodné riziká sú povodne hlavnou hrozbou pre všetky štyri krajiny. Nebezpečenstvo pre ľudí a expozícia v prípade Rumunska je tretou najvyššou hodnotou v Európe, zatiaľ čo Ukrajina má najvyššiu mieru na tomto kontinente. V ukrajinských a rumunských oblastiach je kapacita zvládania veľmi nízka.

Podľa 125 katastrofických udalostí zaregistrovaných za posledných 20 rokov bola veľká väčšina registrovaných prípadov (takmer 95%) prírodného pôvodu. Medzi nimi sa hydrologické udalosti a extrémne teploty (38% z nich; vlna chladu/tepla, sucho) vyskytovali v takmer rovnakých pomeroch. Programová oblasť je silne vystavená veľkým povodňami (40% prírodných udalostí). Hlavnými dôvodmi veľmi vysokých povodní v regióne sú silné prívalové dažde (takmer 80%) a topenie snehu (o niečo viac ako 20%), ľudské faktory by sa však nemali podceňovať (napr. slabá regulácia prítoku, nedostatok záchytných nádrží, odlesňovanie, nadmerná orba pôdy). Počet povodní a ich závažnosť sú zdrojom veľkých cezhraničných výziev vo veľkej časti programovej oblasti. Okrem bežných jarných

povodní je potrebné pripraviť sa aj na náhle a výrazné povodne v najneočakávanejších obdobiach, a to aj v dôsledku účinkov zmeny klímy. Okrem priamych škôd spôsobených vodou sú povodne zodpovedné za cezhraničné znečistenie, pretože prenášajú a šíria rôzne znečisťujúce látky vrátane tuhého a kvapalného odpadu.

Programová oblasť vykazuje konzistentne sa zhoršujúcu charakteristiku v zmysle nebezpečenstva požiaru, ktorá je silne spojená so zmenou klímy a rastúcim obdobím sucha, teplotou vzduchu, znižujúcou sa vlhkosťou a zrážkami. Sú to ale ľudské činnosti, ktoré sú zodpovedné za vysoký podiel lesných požiarov, ktoré sa v dôsledku rozsiahlych lesných území môžu šíriť cez hranice. Ako už bolo zdôraznené, zmena klímy môže ovplyvniť lesné hospodárstvo v programovej oblasti niekoľkými spôsobmi. Frekvencia škôd spôsobených búrkami sa môže zvýšiť. Poveternostné podmienky ovplyvnia zloženie a stav biotopov a môžu sa objaviť noví biotickí škodcovia, ktorí nie sú pre túto oblasť typickí.

Existuje množstvo katastrof spôsobených ľuďmi, ktoré postihujú niekoľko oblastí pohraničného regiónu, od komunálneho znečistenia cez nezákonnú ťažbu až po určité ťažobné, hutnícke a iné priemyselné činnosti. V prípade katastrof spôsobených ľudskou činnosťou je dôležitým prvkom, na ktorý je potrebné spoločne reagovať, predovšetkým znečistenie postihujúce cezhraničné vodné toky. Na viacerých miestach v regióne je potrebné rehabilitovať priemyselné a ťažobné oblasti. Na druhej strane, ich vplyvy na životné prostredie v niektorých prípadoch presahujú hranice (napr. znečistenie ťažkými kovmi z ťažobného odpadu, extrémna koncentrácia solí).

Funkčné oblasti v zmysle environmentálnej súdržnosti

Pokiaľ ide o zmenu klímy, biodiverzitu a predovšetkým prírodné riziká, kľúčové prvky v prípade každej oblasti v zásade súvisia so spádovou oblasťou rieky Tisa a karpatskými lesmi. Tieto hydrologické a biogeografické vlastnosti vytvárajú spoločnú funkciu v analyzovanej oblasti, ktorá ovplyvňuje celú programovú oblasť, a sú úzko prepojené so všetkými súvisiacimi podtémami. Určité funkčné oblasti je však možné identifikovať vo vzťahu ku každej podtému priority, preto sú tieto oblasti vysvetlené nižšie:

Biogeografické regióny: z nich majú panónske a alpské regióny najvýznamnejšie účinky kvôli svojmu výrazne cezhraničnému charakteru. V rámci týchto oblastí vykazuje niekoľko prírodných zdrojov podobné charakteristiky, vďaka ktorým existuje potenciál pre cezhraničnú spoluprácu.

Prírodné chránené územia, ekologické siete a identické biotopy: oblasti, siete a biotopy, ktorá sa stretávajú pozdĺž hraníc majú ekologické funkcie, ktoré sú tiež vhodné. V tomto ohľade možno považovať situáciu „Starovekých a pravekých bukových lesov Karpát a iných regiónov Európy“ za zvláštnu, ktorá, aj keď nie je fyzicky súvislá, má funkčnú priestorovú sieť.

Povodia riek, konkrétne povodie Tisy: spádové oblasti riek nie sú zarovnané so štátnymi hranicami, ale najmä s kontinentálnym rozvodím Karpát, ktoré zohrávajú dôležitú úlohu. Funkčnú integráciu oblastí povodí západne od Karpát je možné považovať za oveľa silnejšiu, pretože všetky čiastkové povodia (Zagyva, Sajó/Slaná, Bodrog, Someş, Körösök/Criş) sú neoddeliteľnou súčasťou povodia Tisy zasahujúceho do všetkých príslušných krajín. Povodie Tisy má v rámci programovej oblasti mimoriadny význam, je významnejšie než povodia riek východne od Karpát.

Karpaty: vzhľadom na komplexný vplyv zmeny klímy na Karpaty (napr. extrémne zrážky) možno takmer celú programovú oblasť považovať za funkčnú oblasť z hľadiska adaptácie a zmiernenia. Zalesnené oblasti (západná časť slovensko-maďarskej hranice; severná časť slovensko-ukrajinskej hranice; takmer celé ukrajinsko-rumunské pohraničné územie) tiahnuce sa cez hranice možno považovať za funkčné oblasti aj z environmentálneho hľadiska.

Cezhraničné oblasti poškodenia životného prostredia (znečistenie, riziká spôsobené ľudskou činnosťou): v súvislosti s touto podtémou predstavuje odpad, ktorý vzniká, je uložený a prepravovaný v povodí rieky Tisy, významné riziko cezhraničného významu. Rozhodujúcimi funkčnými oblasťami sú teda aj nivy, riečne oblasti postihnuté odpadovým znečistením ukrajinských a rumunských vodných tokov. Výzvy v odpadovom hospodárstve v prípade oblastí na hornom aj dolnom toku spájajú rozsiahle oblasti pozdĺž riek pretekajúcich cez hranice. Oblasti vodných tokov s rovnakým cezhraničným správnym územím povodia v pohraničnom regióne možno považovať za funkčné oblasti, pretože vodné toky môžu pôsobiť ako sprostredkovateľský činiteľ, ktorý nielen prenáša prírodné nebezpečenstvá (povodne, lámanie ľadov), ale zohráva aj úlohu pri šírení znečistenia spôsobeného ľuďmi.

Oblasti postihnuté prírodnými katastrofami: z hľadiska katastrof pohraničný región trpí prírodnými katastrofami v zásade rovnakého pôvodu a v podobnom rozsahu. Mokré klimatické katastrofy majú komplexný mechanizmus účinku takmer v celej programovej oblasti (silné zrážky v Karpatoch sa objavujú ako povodne v nížinných oblastiach programovej oblasti). V prípade katastrof

suchého klimatického pôvodu, podľa podmienok programovej oblasti sa v zásade rozdeľujú na dve hlavné funkčné oblasti: 1. lesnaté Karpaty s lesnými požiarimi; 2. nížinné oblasti so suchom.

Potreby spoločnej intervencie súvisiace s územnou súdržnosťou

- PO2 SOi a SOii: Regionálna spolupráca za účelom zvýšenia efektivity zdrojov (vrátane využívania obnoviteľných zdrojov energie);
- **PO2 SOiv:**
 - o Spoločná príprava na riziká súvisiace s klímou a na zmeny súvisiace so suchom;
 - o Spoločná príprava na klimatické riziká a zmeny súvisiace s extrémnymi zrážkami;
 - o Spoločné zdieľanie znalostí, prevencia, príprava a riadenie potenciálnych katastrofických situácií (záplavy, extrémne teploty, požiare, zosuvy pôdy, a najmä katastrofy spôsobené ľuďmi);
 - o Vývoj a realizácia spoločných plánov revitalizácie;
- PO2 SOv: Monitorovanie cezhraničných útvarov podzemných vôd; Podpora čistenia odpadových vôd;
- **PO2 SOvii:**
 - o Spolupráca na zachovaní biodiverzity a chránených oblastí (súvisiaca najmä s ekologickými sieťami, karpatskými lesmi, mokraďami a panónskymi trávnatými porastmi);
 - o Environmentálne opatrenia zamerané na riešenie zintenzívnenia lesného hospodárstva;
 - o Environmentálne opatrenia zamerané na riešenie šírenia invazívnych druhov a degradácie prirodzených biotopov;
 - o Environmentálne opatrenia týkajúce sa všetkých druhov a zdrojov znečistenia vôd (s osobitným zreteľom na povodie rieky Tisy);
 - o Práca na cezhraničných mechanizmoch varovania pred vrcholmi znečistenia (vrátane opatrení na zlepšenie monitorovania a modelovania);
 - o Zavedenie opatrení kvality ovzdušia;
- **ISO1:**
 - o Potreba budovania kapacít a výmeny znalostí s cieľom vytvoriť nové formy územnej a medziinštitucionálnej spolupráce spolu s podporou tých existujúcich (najmä euroregióny a Európske zoskupenie územnej spolupráce /ďalej ako „EZÚS“/);
 - o Podpora vyhľadávania partnerstiev a budovania partnerstiev;
 - o Potreba posilnenej inštitucionálnej spolupráce najmä v súvislosti s prispôbovaním sa zmene klímy a riadením katastrof.

Ekonomická výkonnosť a výzvy

V analyzovanej oblasti existujú veľké nerovnosti z hľadiska ekonomickej výkonnosti. Regionálne rozdiely majú výrazný predel medzi východom a západom v prospech najzápadnejších a prosperujúcich regiónov. (Košický kraj: 12 900 EUR/osoba, Prešovský kraj: 9300, Boršodsko-abovsko-zemplínska župa: 9600). Najmenej rozvinuté, ktoré historicky zaostávajú, sa všetky nachádzajú na Ukrajine (Černovická oblasť: 1036, Zakarpatská oblasť: 1125, Ivanofrankivská oblasť: 1523) a v Rumunsku (župa Suceava: 5500, Maramarošská župa: 6800) v okrajovej situácii. V širšom kontexte oblasť spolupráce pozostáva z území, ktoré sú súčasťou skupiny regiónov s najnižším HDP na obyvateľa v ich príslušných krajinách.

Vzhľadom na zaostávajúci charakter často periférnej analyzovanej oblasti by sa podporilo všeobecné dobiehanie regiónov k ekonomicke hlavným oblastiam EÚ. Zvlášť pre Ukrajinu, ale aj pre členské štáty má podpora integrácie do EÚ zásadný význam. Na plné využitie potenciálu rastu národných ekonomík je veľmi dôležité podporovať hospodársku súdržnosť v tejto oblasti. Prekážky súvisiace s cezhraničnými ekonomickými vzťahmi sú stále spomaľujúcimi faktormi v oblasti činností, akými sú zahraničné

investície, obchodné vzťahy, hodnotové reťazce a dodávateľské siete, rozvoj podnikania atď. Slabá ekonomická výkonnosť väčšiny pohraničných regiónov je vo veľkej miere založená na obmedzenej účinnosti vo vzťahu k ekosystému inovácií. Všetky štyri krajiny dosahujú horšie výsledky ako priemer EÚ, pokiaľ ide o hlavné ukazovatele súvisiace s inteligentnejšou Európou. Na základe patentových prihlášok na milión obyvateľov patrí Slovensko a Maďarsko do stredne výkonnej skupiny európskych krajín s 5 až 20 patentmi na milión ľudí. Hlavne Rumunsko a Ukrajina zaostávajú z hľadiska produkcie znalostí s menej ako 5 patentmi na milión osôb. Pohraničný región je oblasťou, ktorá technológie nasleduje v porovnaní s hospodárskymi a technologickými lídrami EÚ (napr. Nemecko s viac ako 200 patentmi na milión obyvateľov). Podobné výsledky platia aj pre hrubé domáce výdavky na výskum a vývoj. Vnútorne výdavky na výskum a vývoj v prípade Ukrajiny a Rumunska napriek ich výrazne väčšej veľkosti nepresahujú ani len 50 miliónov EUR, ale dokonca aj Slovensko a Maďarsko zostávajú v druhej najmenej výkonnej skupine štátov s 50-200 miliónmi EUR vynaloženými na výskum a vývoj. Je preto skutočnou výzvou, že stále nie je dostatok opatrení na využitie komparatívnych výhod a ekonomických špecifik. To si vyžaduje užšiu spoluprácu v oblasti inteligentnej špecializácie s osobitným zameraním na malé a stredné podniky. V politikách inteligentnej špecializácie existujú veľké rozdiely, pokiaľ ide o oblasť špecializácie, sektory a územné pokrytie. Ukrajina práve začala venovať väčšiu pozornosť tejto téme, ktorá je zásadná aj pre hospodársky rozvoj pohraničných regiónov. Nízka pridaná hodnota ekonomických činností z dôvodu štrukturálnych problémov je v programovej oblasti rozšíreným problémom. Preto je podpora výmeny najlepších postupov v súvislosti s politikami inteligentnej špecializácie dôležitou oblasťou činnosti. Takáto spolupráca, spojená so silným zameraním na učenie sa z politik a na ich rozvoj, je potrebná pre mnohé regióny a zainteresované strany.

V analyzovanej oblasti boli navrhnuté rôzne zóny na podporu rozvoja podnikania. Takéto zóny sa líšia z hľadiska vlastníctva, riadenia, ekonomicko-legislatívneho pozadia, terminológie. Obrovské rozdiely pretrvávajú v súvislosti s ich veľkosťou, počtom sídliačich spoločností a počtom zamestnancov. Nerovnomerné priestorové rozloženie priemyselných parkov je veľmi zřejmé a vykazuje výrazný rozdiel medzi východom a západom v prospech Maďarska, Slovenska a Satumarskej župy. Ekonomická spolupráca založená na cezhraničných osiach a zónach súvisiacej infraštruktúry a služieb predstavuje nevyužitý potenciál. Je potrebný spoločný rozvoj podnikania, podpora investícií, budovanie kontaktov, výmena znalostí, aby bolo možné ťažiť z východiskového umiestnenia regiónu a zásadne odlišných charakteristík týchto štyroch krajín.

V analyzovanej oblasti existujú značné nerovnosti, pokiaľ ide o hustotu podnikania (podniky na obyvateľa). Západná časť oblasti má niekedy dokonca 6-7 krát vyššiu hustotu ako najvýchodnejšie, väčšinou ukrajinské oblasti.

Pokiaľ ide o sieť cestnej dopravy, jednou z hlavných črt tejto oblasti sú slabo rozvinuté a neharmonizované vnútroštátne systémy, pokiaľ ide o výstavbu, plánovanie a údržbu. Obmedzený počet akýchkoľvek ciest na vysokej úrovni vytvára priame prepojenia cez štátne hranice. Vzhľadom na slabo rozvinuté nadnárodné vysokorychlostné trasy stále existujú rozsiahle oblasti so slabou prepojenosťou a slabou dostupnosťou. Oneskorenie týchto investícií do infraštruktúry zachováva nepriaznivú situáciu zaostávajúcich regiónov. V Karpatoch je obrovský nedostatok diaľnic.

Napriek tomu, že v analyzovanej oblasti sú multimodálne dopravné uzly, medzi regionálnymi sídlami a najväčšími mestami pretrváva nedostatok dobre fungujúcich cezhraničných sietí. Najmä Černovice a Suceava majú najnepriaznivejšiu polohu z hľadiska času cestovania do ostatných regionálnych centier.

Pokiaľ ide o železničnú dopravu mnoho liniek a úsekov bolo pozastavených a vyradených z prevádzky buď pre osobnú alebo nákladnú dopravu, alebo pre obe. Úzke miesta a neharmonizovaná infraštruktúra pretrvávajú, vrátane technických rozdielov v parametroch rozchodu, elektrifikácii a počte tratí. Zmeny rozchodu a výhybky sú hlavným brzdiacim faktorom rýchlej železničnej dopravy. Mal by sa spomenúť aj logistický potenciál hraničného regiónu troch štátov v okolí prekladiskovej zóny Záhony, Čierna nad Tisou a Chop; zdieľaná cezhraničná logistická zóna má európsky potenciál ako nákladná železničná brána, tento potenciál však nebol naplno využitý.

Úzke miesta sa sústreďujú najmä na hraničných priechodoch a predstavujú závažné faktory, ktoré bránia silnejšej súdržnosti. Jednou z hlavných prekážok akéhokoľvek druhu cezhraničnej spolupráce, ktorá si vyžaduje časté pohyby a toky cez štátne hranice, je nepriaznivý počet a kvalita priechodov. Čiastočne vylučujú slovensko-maďarské priechody, existujú rozsiahle pohraničné oblasti s nulovým alebo obmedzeným počtom priechodov (napr. spoločné ukrajinsko-rumunské úseky hraničnej rieky Tisy a okolitej karpatskej horskej oblasti). Nákladná doprava má výrazné obmedzenia, pretože nákladné autá so zaťažением nápravy presahujúcim 7,5 tony majú povolený vstup iba na veľmi málo priechodoch. Napriek všeobecne rastúcej cezhraničnej mobilite nízka hustota a kapacita existujúcich hraničných priechodov obmedzuje premávku.

Podobne dôležitý je aj režim na hraniciach vrátane pravidiel a postupov kontroly. Slabá interoperabilita a dlhé čakania na hraničných priechodoch na vonkajších hraniciach EÚ a schengenského priestoru značne oslabujú súdržnosť. Každodenná migrácia sa stala do značnej miery nemožnou kvôli zvýšenému preťaženiu a dlhým kontrolným mechanizmom. Vonkajšia hranica Schengenu je silne vystavená nelegálnym hraničným prechodom, ktoré sú spojené s pašovaním benzínu, alkoholu a cigariet, čiernym obchodom a inými pašovanými výrobkami. Neistá situácia spôsobená pandémiou COVID-19 si navyše vyžaduje silnejšiu spoluprácu orgánov, pretože priepustnosť hraníc v nasledujúcich rokoch do značnej miery závisí od toho, ako sú rôzne opatrenia zosúladené a zavedené do praxe.

Služby verejnej dopravy sú na úrovni štyroch súvisiacich príslušných krajín dosť nekoordinované. Tieto služby, autobusové alebo vlakové, vo všeobecnosti vytvárajú spojenie iba medzi dvoma krajinami. Je potrebných viac medzinárodných služieb, ktoré by spojili najmenej tri krajiny, pričom by sa okrem poskytovania potrebného rozvoja infraštruktúry poskytovala aj multimodalita a informácie o cestujúcich v reálnom čase na základe skutočných potrieb mobility.

Funkčné oblasti v zmysle hospodárskej súdržnosti

- Dopravná sieť medzinárodného významu: tieto prvky sú buď základnými, alebo komplexnými prvkami celoeurópskych koridorov a koridorov Transeurópskej dopravnej siete (ďalej ako „TEN-T“) križujúcich analyzovanú oblasť, ktoré vytvárajú priame prepojenie najmenej medzi tromi zo štyroch príslušných krajín. Vývoj zameraný na vytvorenie lepších vzťahov medzi východom a západom spájajúcich Ukrajinu a Strednú Áziu so západnou Európou v týchto štyroch krajinách môže vytvoriť nový impulz pre formovanie funkčných oblastí v rámci integrácie EÚ. Mohlo by dôjsť k vytvoreniu silných prepojení, pokiaľ ide o intermodalitu a interoperabilitu, vrátane dopravných osí a služieb v oblasti vymedzenej najmä uzlami Miškovec, Košice, Užhorod, Mukačevo, Satu Mare a Níredháza.

- Sieť priemyselných parkov a podnikateľských zón: takáto infraštruktúra môže stimulovať ekonomickú výkonnosť regiónu vytváraním a rozvojom prevádzkových sietí príslušných zainteresovaných strán. Ide o nástroje stimulácie podnikania a budovania kapacít. Najzrejmejším miestom pre zužitkovanie cezhraničných ekonomických tokov je prekládkovo-logistická zóna v okolí miest Čierna nad Tisou, Chop a Záhony.

- Sieť modelu štvornásobnej špirály: druh funkcie, ktorú je možné opísať najmä vo vzťahu k členom inovačného ekosystému za účasti akademickej obce a podnikateľov. Tieto zainteresované strany majú siete príslušných zainteresovaných strán a uľahčujú produkciu a prenos znalostí, inteligentnú špecializáciu s vyššou pridanou hodnotou prostredníctvom posilnenej spolupráce v oblasti obchodu a výskumu a vývoja.

- Hraničné priechody: priestorové rozloženie, počet, kapacita, technické parametre a personál do značnej miery určujú stav a možnosti všetkých druhov cezhraničnej spolupráce. Priepustnosť priechodov ovplyvňuje funkčné vzťahy vrátane zdravotnej starostlivosti, vzdelávania, trhu práce atď. Dopravná infraštruktúra a služby cez tieto priechody sú teda kľúčové pre vytváranie dobre fungujúceho cezhraničného zázemia a pre podporu cezhraničnej mobility (napríklad migrácia pracujúcich a študentov, cestovný ruch).

- Oblasti so slabou dopravnou dostupnosťou: tieto oblasti (napr. pozdĺž spoločného úseku rieky Tisa na ukrajinsko-rumunských hraniciach alebo v horských oblastiach Karpát) sa často nachádzajú na okraji štátnych hraníc a vyznačujú sa nepriaznivou dopravnou sieťou, nízkym počtom hraničných priechodov, slabou ekonomickou výkonnosťou. Takými oblasťami sú často aj vidiecke oblasti, ktoré nemajú mestské funkcie, a to predovšetkým z dôvodu slabej priepustnosti hraníc a nefunkčnej cezhraničnej dopravnej infraštruktúry a poskytovania služieb.

Potreby spoločnej intervencie súvisiace s hospodárskou súdržnosťou

- PO1 SOiii a SOiv: Územne integrovaný hospodársky rozvoj v rámci cezhraničných prekládkových zón založený na spoločných činnostiach pri nakladaní, triedení, skladovaní, spracovaní a preprave prepravovaných výrobkov; Rozvoj spoločných a harmonizácia doplnkových infraštruktúr a služieb podporujúcich priemyselno-logistickú spoluprácu

- PO3 SOi a SOii: Podpora štúdií, plánovania a výstavby s cieľom posilniť multimodalitu, intermodalitu a interoperabilitu dopravných uzlov; Podpora pri odstraňovaní technických prekážok medzinárodnej osobnej dopravy, pri multimodálnom riadení dopravy a informáciách o cestujúcich v reálnom čase; Podpora lepšej koordinácie regionálnych a štátnych politík cestnej dopravy, plánovacích a stavebných činností; Koordinácia pri identifikácii a odstraňovaní úzkych miest na hraničných priechodoch; Vytvorenie nových hraničných priechodov a zvýšenie kapacity na existujúcich

- **ISO1:**

- o Nastavenie a testovanie opatrení pre regióny, ktoré umožnia výmenu skúseností s implementáciou stratégií inteligentnej špecializácie, podpora výmeny znalostí medzi modelovými regiónmi a zaostávajúcimi regiónmi, pokiaľ ide o vypracovanie a implementáciu politík a schém riadenia

- o Podpora budovania kapacít a prenosu znalostí prostredníctvom cezhraničnej spolupráce regionálnych zainteresovaných strán, ktoré sa zaujímajú o model štvornásobnej špirály, na posilnenie podnikania a zvýšenie pridanej hodnoty spoločných produktov a služieb

- ISO2: Lepšia harmonizácia hraničných kontrolných a informačných postupov spojených najmä s pandémiou a inými núdzovými situáciami; Spolupráca orgánov pri zvyšovaní kapacity (zlepšenie technických podmienok, výmena know-how a odborná príprava príslušníkov pohraničnej stráže a colných úradníkov, zjednotenie a zjednodušenie colných a hraničných kontrolných systémov) / Doplnkové činnosti k zavádzaniu systému vstup/výstup; Posilnenie policajnej spolupráce a techník hraničnej kontroly na zelených hraniciach s cieľom bojovať proti organizovanej kriminalite.

Sociálna súdržnosť a výzvy

Hustota populácie celej oblasti je relatívne nízka, 97,26 osôb/km². Analyzovaná oblasť je dlhodobo ovplyvňovaná emigráciou (čistá miera migrácie v roku 2018: -1,89), čo je jeden z hlavných dôvodov vyludňovania oblastí. Hlavnými cieľmi migrácie sú zvyčajne regióny hlavného mesta a metropoly, výkonnejšie západné regióny daných krajín alebo destinácie západnej Európy. Pokiaľ ide o veľkosť populácie v rokoch 2014 a 2018, počet obyvateľov sa znížil o 21 429 z 8 099 753 na 8 078 324 obyvateľov. Vo všetkých príslušných regiónoch okrem župy Suceava (+2,43%) a slovenských regiónov (Prešovský: +0,62%, Košický: +0,61%) bol pokles populácie rozhodujúcim demografickým trendom.

Vysoká nezamestnanosť je vážnym problémom vo väčšinej oblasti. Nezamestnanosť je tiež odrazom nízkeho dosiahnutého vzdelania, nepriaznivej ekonomickej štruktúry, nedostatku veľkých zamestnávateľských spoločností a reálnej hrozby chudoby. Okrem niektorých regiónov na všetkých príslušných územiach nezamestnanosť presahuje 8%. Je potrebné spomenúť aj chudobu pracujúcich, čo znamená, že dokonca aj zamestnaní ľudia môžu v regióne trpieť určitou úrovňou chudoby. Nerovnosti v potrebách a ponukách trhu práce sú v oblasti značné, preto určitá harmonizácia a spolupráca v oblasti cezhraničného zamestnávania a súvisiacich služieb môže byť neoddeliteľnou súčasťou spoločného boja proti nezamestnanosti.

Rómske komunity sú často vystavené vážnym sociálnym problémom, akými sú nízky príjem, vylúčenie z trhu práce, a trpia finančnou a hmotnou núdzou. Podiel Rómov žijúcich v chudobe alebo v riziku chudoby je veľmi vysoký, čo robí túto skupinu súčasťou najzraniteľnejšej populácie v analyzovanej oblasti. Rómska menšina je ohrozovaná aj ďalšou fyzickou segregáciou. Takéto negatívne sociálno-geografické procesy prebiehajú vo veľkej časti oblasti, najmä vo vzťahu k vidieckym oblastiam. Okrem toho najľudnatejšie a okrajové komunity žijú v malých odľahlých dedinách a/alebo prihraničných oblastiach s nevýhodnou sociálno-ekonomickou situáciou, ako je zlá infraštruktúra, slabá dostupnosť, nedostatok pracovísk, problémy s bývaním, nízke vzdelanie atď.

Osobitnú pozornosť si zaslúžia aj otázky súvisiace so zdravím a spolupráca v oblasti zdravotníctva. Zlý a niekedy aj zhoršujúci sa zdravotný stav obyvateľstva je jedným z dôvodov, prečo vo väčšine častí regiónu pretrvávajú nepriaznivé úmrtnosť. Prirodený úbytok obyvateľstva možno v posledných rokoch pozorovať v tom, že s výnimkou Slovenska zomrelo viac ľudí, ako sa narodilo.

Pri pohľade na údaje o strednej dĺžke života v Európe sa ukazuje, že krajiny zaradené do programu do značnej miery spadajú do rovnakých kategórií (medzi 75,3 a 77,4), ktoré sú nižšie ako priemery v západnej (približne 81), severnej (medzi 81,8 a 82,8) a južnej Európe (medzi 78,9 a 83,5). Údaje ukazujú pozitívne trendy v predlžovaní strednej dĺžky života v každom regióne u oboch pohlaví za posledných desať rokov, existujú však veľké nerovnosti pri dosahovaní pozitívnych zmien.

Sledovanie hlavných príčin smrti je vždy dôležité. Poukazuje na tie najväčšie výzvy, ktoré je potrebné okamžite spoločne riešiť. Choroby, ktoré postihujú obehový systém, sú zďaleka najčastejšími príčinami úmrtí. Tieto typy chorôb sú často spojené so zlými životnými podmienkami a zvykmi, ako je fajčenie, vyššia konzumácia alkoholu, znížená fyzická aktivita, obezita, strava bohatá na nasýtené tuky a nedostatočný príjem čerstvej zeleniny a ovocia. Druhým najnebezpečnejším typom ochorenia v programovej oblasti sú nádory. Choroby dýchacieho a tráviaceho systému tiež patria medzi hlavné príčiny úmrtí.

Distribúcia zdravotníckych zariadení je v rámci regiónov nerovnomerná. Existujú regióny – napríklad Černovická oblasť alebo Satumarská župa – kde väčšina týchto inštitúcií sídli v centrálnych, väčších mestách, čo znamená, podpora dostupnosti a služieb týchto centier má veľký význam. Lekárska služba nie je vždy prístupná alebo dostupná najmä v odľahlých oblastiach. Vo všeobecnosti však v programovej oblasti možno nájsť relatívne rozsiahlu sieť nemocníc a zdravotníckych zariadení, ktoré poskytujú príležitosti na spoluprácu. Počet lekárov dosahuje priemer v EÚ (37 lekárov na 10 000 ľudí) iba v troch ukrajinských regiónoch a v Košickom kraji. Jednou z hlavných príčin nedostatočného počtu lekárov je emigrácia zdravotníckeho personálu do externých regiónov.

Cezhraničná záchrana a voľný pohyb sanitiek sú často diskutovanou otázkou so zásadným významom. Napriek tomu, že v programovej oblasti je to nespochybniteľná potreba – najmä na územiach, kde je nemocnica na druhej strane hranice výrazne bližšie – v súčasnosti môžu sanitky jazdiť bez kontroly iba v rámci schengenského priestoru. V prípade neschengenských hraníc (s Rumunskom a Ukrajinou) však existuje povinná kontrola, ktorá záchranu výrazne spomaľuje. Hraničné kontroly okrem toho nie sú jedinou prekážkou bezproblémovej cezhraničnej záchrany, nedostatočné zosúladienie právnych a administratívnych postupov tiež doteraz blokovalo realizáciu tejto iniciatívy. Preto by nedostatočne rozvinuté cezhraničné záchranné postupy mali byť pomenované ako hlavná výzva, s ktorou sa treba v rámci regiónu vysporiadať, pretože na niekoľkých hraničných úsekoch je cezhraničná záchrana určite potrebná. Otázka spolupráce sa často objavuje aj v súvislosti so záchranou helikoptérmi, pretože v súčasnosti sa helikoptéry stretávajú na hranici a navzájom si odovzdávajú pacienta, čo je prax, ktorej efektívnosť je otázná.

Napriek tomu, že zdravotný turizmus leží na hranici medzi zdravotnou starostlivosťou a cestovným ruchom, považovalo sa za dôležité stručne zvážiť prínos budúceho cezhraničného programu, pretože ak sa bude realizovať rozvoj s cieľom pozvať do regiónu viac zdravotných turistov, bude to mať nepochybne presahujúci účinok a zvýši to množstvo a kvalitu poskytovania zdravotnej starostlivosti aj pre miestnych obyvateľov.

Najnovšia koronavírusová kríza zdôraznila cezhraničný význam spolupráce v epidemiologických otázkach. Vysoký počet potvrdených prípadov COVID-19 a kumulatívna úmrtnosť na milión ľudí tiež ukázali, že by mohlo byť efektívnejšie, keby koordinácia riešenia takýchto epidémií nebola organizovaná výlučne na vnútroštátnej úrovni, ale skôr na cezhraničnom základe, s užšou spoluprácou regiónov, ktoré majú spoločné črty.

Vzhľadom na COVID-19 existuje všeobecná zhoda o negatívnych súčasných a predpovedaných dlhodobých dopadoch na ľudí, ktorí už trpia chudobou a sú sociálne zraniteľní. Prístup k zdravotnej starostlivosti sa stal podstatnejším než ako tomu bolo len pred niekoľkými štvrtrokmi. Kríza poukázala na dôležitosť sociálneho začlenenia zraniteľných skupín. Projekcie naznačujú, že sociálne dôsledky zdravotnej a hospodárskej krízy budú pravdepodobne vcelku významné.

Cestovný ruch a kultúra majú dôležitú úlohu pri podpore živobytia a medzietnického dialógu ľudí v tomto regióne. Rozloženie chránených prírodných oblastí a kultúrnych pamiatok pekne pokrýva takmer celý pohraničný región, čo si vyžaduje spoločný rozvoj a riadenie, pokrývajúce široké spektrum aktivít medzinárodného významu od lokalít svetového dedičstva UNESCO (napr. drevené kostolíky, bukové lesy, tokajská vinárska oblasť) až po divadlá a múzeá.

Náboženský turizmus bol vždy kľúčovým bodom regiónov. Dnes prerástol svoj zjavný význam organizovaných pútí a návštev kostolov, a náboženský turizmus vyjadruje prepojenie kultúrneho a historického turizmu s posvätnými miestami, kostolmi, kláštorami a opátstvami, no nielen kvôli ich duchovnej hodnote, ale aj preto, že sú to významné pamiatky a cirkevné budovy. Niekoľko súvisiacich pútnických ciest, kostolov a kláštorov slúži hospodárskej a sociálnej súdržnosti regiónu. Potrebný je však aj ďalší vývoj, ako napríklad lepšie začlenenie územia Slovenska.

Napriek mnohým kultúrnym podujatiam a slávnostiam je slabá medzinárodná viditeľnosť prekážkou pri vytváraní skutočných turistických atrakcií s medzinárodným alebo cezhraničným záujmom. Mohla by sa teda dosiahnuť užšia spolupráca. Viacjazyčnosť je stále na nedostatočnej úrovni.

V oblasti existujú veľké nerovnosti z hľadiska atraktivity s prihliadnutím na počet nocí návštevníkov. Turisticky najatraktívnejšími regiónmi sú Prešovský kraj a Boršodsko-abovsko-zemplínska župa, kde počet hostí na 1 000 obyvateľov bol 1 132 a 947. Ostatné regióny dosahovali iba nízky počet nocí návštevníkov. Sabolčsko-satmársko-berežská župa a Satumarská župa spadajú do tej istej kategórie s 250-500 návštevníkmi (na 1 000 obyvateľov), zatiaľ čo Maramarošská župa a župa Suceava dosahujú lepšie hodnoty (500-750). Tri ukrajinské regióny nedosiahli ani 100. S výnimkou Prešovského kraja a Boršodsko-abovsko-zemplínskej župy, celkový počet nocí návštevníkov sa tiež môže považovať za relatívne nízky. Okrem Košického kraja, Prešovského kraja a Sabolčsko-satmársko-berežskej župy podiel zahraničných návštevníkov nepresahuje 21% a v Boršodsko-abovsko-zemplínskej župe ledva dosahuje túto úroveň. Vo väčšine programových oblastí sa pozoruje nárast počtu nocí návštevníkov. Vzory sú podobné ako v prípade nocí návštevníkov strávených v regióne. Prešovský kraj (728) má zďaleka najvyšší počet ubytovacích zariadení a tu sa počet od roku 2008 do roku 2018 výrazne zvýšil. Župa Suceava má 460 ubytovacích zariadení, kým Košický kraj ich má 340. Na konci škály je Sabolčsko-satmársko-berežská župa s iba 148 registrovanými ubytovacími zariadeniami. Košický kraj je jediným z územia, kde sa v rokoch 2008 až 2018 pozoroval pokles počtu ubytovacích zariadení.

Správa regiónu čelí viacerým výzvam a potenciálom. Spolu so skutočnými regiónmi sa v analyzovanej oblasti vytvorili aj cezhraničné orgány, ktoré pozostávajú z regionálnych a miestnych samospráv, obcí. Región vykazuje príklady inovatívnych, dlhodobých a inštitucionalizovaných foriem spolupráce, t. j. euroregióny a európske zoskupenie územnej spolupráce. Iba nízky počet týchto orgánov však funguje za účasti Ukrajiny. Lepšie zapojenie ukrajinských partnerov by pomohlo silnejšej súdržnosti a koordinovanejšiemu riadeniu a územnému rozvoju hraničného regiónu spoločne s cieľom európskej integrácie Ukrajiny. Euroregióny a EZÚS mali dôležité iniciatívy územnej spolupráce v súvislosti s tematicky heterogénnymi činnosťami. Na základe svojich predchádzajúcich skúseností a potrieb môžu byť dôležitými zainteresovanými stranami pri posilňovaní súdržnosti, podpore miestnej kultúry a zachovávaní historického dedičstva, adaptácii na zmenu klímy, odpadovom hospodárstve a predchádzaní katastrofám, IT, P2P, spolupráci v oblasti vzdelávania a v mnohých ďalších oblastiach relevantných pre pohraničný región. Obmedzené kapacity a ťažkosti pri budovaní partnerstiev však týmto organizáciám sťažujú dosahovanie úspechov.

Funkčné oblasti v zmysle sociálnej súdržnosti

- **Sieť kultúrneho dedičstva:** sieť spoločného a doplnkovo vybudovaného dedičstva, lokality kultúrneho dedičstva, ako sú historické pamiatky, hrady, paláce, secesné budovy alebo architektúra ľudového umenia/vidieka, tvoria pestré ale súdržné územie, ktoré je možné presadzovať a propagovať pre turistov. Patrí sem aj turizmus vybudovaný na náboženských lokalitách a dedičstve spolu so sieťou kostolov rôznych denominácií.
- **Sieť prírodného dedičstva:** sieť lokalít bohatých na prírodné hodnoty, ako napríklad rôzne oblasti ochrany prírody, ktoré sú a mohli by byť hlavnými lokalitami pre tematické trasy, ako napríklad cezhraničné trasy s prepojovacím prístupom, ktoré tematicky spájajú a územne integrujú rôzne body záujmu, atrakcie, infraštruktúry, produkty, služby a zainteresované strany z oboch strán hranice vo vzťahu k aspoň jednému odvetviu cestovného ruchu. Môže to byť napríklad aktívny cestovný ruch s rôznymi možnosťami turistiky, cyklistiky, jazdy na kajaku atď.

- **Funkčná oblasť kúpeľného a zdravotného turizmu:** množstvo zdrojov termálnej a minerálnej vody roztrúsených po programovej oblasti môže pôsobiť ako skutočná spojovacia sila, ak budú správne zužitkované prostredníctvom kooperatívneho a nekonkurenčného prístupu. Medzi rôznymi regiónmi existuje aj synergický účinok medzi kúpeľným a zdravotným cestovným ruchom, ktoré by bolo možné prepojiť s komplexnejšou sieťou preventívnych a ozdravných služieb.

- **Univerzity so štúdiom medicíny a nemocnice v pohraničnom regióne:** univerzity so štúdiom medicíny (ako sú Lekárske fakulty Užhorodskej národnej univerzity, Univerzita v Debrecíne a Univerzita Pavla Jozefa Šafárika) vytvárajú vedomostný trojuholník, v ktorom by mohol prebiehať spoločný výskum a šírenie informácií. Podobne môžu nemocnice nachádzajúce sa v regióne spolupracovať navzájom, ako aj s univerzitami, a tiež sa snažiť rozšíriť rozsah svojich činností na územia, ktoré majú nedostatok funkcií.

- **Miesta a siete spolupráce v oblasti telemedicíny a diaľkovej diagnostiky:** v ukrajinských regiónoch – v porovnaní s ostatnými regiónmi programu – existuje relatívne vyšší počet zdravotníckeho personálu, ktorý by bolo možné zamestnať na pokrytie väčšej cezhraničnej oblasti prostredníctvom technológií telemedicíny. Okrem toho by v spolupráci univerzít a väčších nemocníc bolo možné vytvoriť určité diagnostické centrá špecializované na choroby, ktoré sú v tomto regióne najrozšírenejšie; tam by sa mohli zozbierané vzorky odoslať a následne analyzovať, čím sa zaistí vyššia kvalita zdravotníckych služieb pre pacientov žijúcich v odľahlejších oblastiach. V súčasnej fáze cezhraničnej integrácie programovej oblasti mohli funkčný región zdravotnej starostlivosti definovať iba súvisiace inštitúcie, takže ho možno chápať ako sieť interoperabilných miest. Aby však tieto účinné a moderné telemedicínske iniciatívy fungovali, sú potrebné prípravné činnosti, ako napríklad informovanosť a zdieľanie poznatkov, aby sa ľudia dozvedeli o službách, ako aj investície do nástrojov a infraštruktúry, aby používatelia skutočne mali prístup k týmto platformám.

Potreby spoločnej intervencie súvisiace so sociálnou súdržnosťou

- PO4 SOi: Riešenie nezamestnanosti na cezhraničnej úrovni; Harmonizácia a spolupráca v oblasti cezhraničného zamestnávania a súvisiacich služieb;
- PO4 SOiii: Sociálne začlenenie okrajových komunít malých odľahlých dedín a pohraničných oblastí; Sociálne začlenenie rómskych komunít;
- **PO4 SOv (zdravotná starostlivosť)** podľa odôvodnenia SO:
 - o Prevencia rozšírených príčin úmrtí (najmä kardiovaskulárnych a nádorových ochorení);
 - o Vytvorenie spoločných postupov boja proti pandémiám;
 - o Vytvorenie legislatívneho, administratívneho a technického rámca pre cezhraničnú záchranu;
 - o Telemedicína, cezhraničná záchranná služba, regionálne centrá;
 - o Cezhraničná starostlivosť o starších ľudí, strieborná ekonomika;
 - o Zriadenie a rozvoj špecializovaných stredísk ponúkajúcich vysokokvalitné ošetrovanie;
 - o Spoločné iniciatívy a projekty založené na existujúcom inštitucionálnom zázemí;
 - o Prilákanie a udržanie talentov v cezhraničnom regióne, zabezpečenie atraktívneho kariérneho modelu v regióne vo vzťahu k zdravotníckym pracovníkom;
- **PO4 SOvi (cestovný ruch a kultúra)** podľa odôvodnenia SO:
 - o Vytváranie cezhraničných sietí a tematických trás na základe lokalít kultúrneho dedičstva;
 - o Vytváranie cezhraničných sietí a tematických trás na základe náboženských lokalít, spoločné projekty obnovy;
 - o Vytváranie cezhraničnej „ochrany dedičstva“, ktorá sa bude zameriavať na zachovanie budovaného dedičstva pred ďalším rozpadom;
 - o Vytváranie spoločných marketingových stratégií a platforiem pre kultúrny turizmus;

- o Organizovanie cezhraničných podujatí a festivalov;
- o Vytváranie cezhraničných tematických trás a služieb pre aktívny turizmus (turistika, lyžovanie, cyklistika, veslovanie atď.);
- o Vytváranie plánov dlhších dovolení ponúkajúcich niekoľko lokalít z každého kraja programovej oblasti;
- o Rozvoj zdravotnej turistiky založenej na termálnych a minerálnych prameňoch;
- o Zriadenie zariadení cezhraničnej zdravotnej turistiky;
- o Podpora viacjazyčnosti v cestovnom ruchu a kultúre;
- **ISO1:**
 - o Vytvorenie legislatívneho, administratívneho a technického rámca pre cezhraničnú záchranu;
 - o Organizovanie cezhraničných podujatí a festivalov;
 - o Podpora viacjazyčnosti v regióne.

1.2.2. Poučenia z minulých skúseností

V prvej fáze hodnotenia predchádzajúceho programu ENI cezhraničná spolupráca (2014-2020) bol navrhnutý súbor odporúčaní, z ktorých väčšina je platná pre súčasný program Interreg (2021-2027). Nasledujúce relevantné odporúčania sa zaoberajú dvoma rôznymi oblasťami (označenými tučnými písmenami):

1. Programové postupy

- 1.1. Kompenzácia oneskorenia
 - Urýchlite procesy
 - Zaškoľte prijímateľov v používaní IMIS
 - Zlepšite internú komunikáciu
- 1.2. Lepšia výkonnosť
 - Zaistite prísnejšie monitorovanie projektov
 - Osobitnú pozornosť venujte monitorovaniu zavádzania projektov LIP
 - Posilnite pobočky
 - Podporte lepšie založené partnerstvá prostredníctvom systému hodnotenia partnerov
 - Zlepšite komunikačné kapacity prijímateľov
 - Zlepšite cezhraničný charakter projektov
 - Propagujte príklady najlepších postupov
 - Sledujte úroveň príspevkov do stratégie EÚ pre podunajskú oblasť (EUSDR)

2. Ponaučenia pre návrh nasledujúceho programu

- 2.1. Strategický rámec
 - Zaistite v programe vyváženejšie geografické pokrytie
 - Zaistite bezproblémový prechod na nasledujúci program
 - Opätovne prehodnoťte súčasný súbor priorít
 - Zlepšite priepustnosť hranice prostredníctvom rozvoja cezhraničnej infraštruktúry
 - Zapojte vybraných prijímateľov do navrhovania nasledujúceho programu
- 2.2. Nástroje
 - Dodržujte prax platieb vopred
 - Plánujte rozpočet technickej pomoci s osobitnou pozornosťou
 - Zachovajte si nástroj strategických projektov
 - Používajte nástroj fondu malých projektov

S cieľom odkryť **skúsenosti a poznatky miestnych zainteresovaných strán** o cezhraničných programoch sa v rámci procesu plánovania uskutočnili konzultácie so zainteresovanými stranami. Primárnym cieľom bolo získať informácie od miestnych zainteresovaných strán o mnohých otázkach, ako napríklad ich názor na predchádzajúci program; preferencie týkajúce sa nového programu; existujúce zámery potenciálnych projektov a ich názor na nástroje a riešenia, ktoré môže program použiť.

V rámci plánovacieho procesu sa uskutočnili konzultácie so zainteresovanými stranami s cieľom získať skúsenosti a poznatky miestnych zainteresovaných strán o cezhraničných programoch. Hlavným cieľom bolo zhromaždiť informácie od miestnych zainteresovaných strán o viacerých otázkach, ako je ich názor na predchádzajúci program; preferencie týkajúce sa nového programu; existujúce potenciálne projektové nápady a ich názor na nástroje a riešenia, ktoré sa môžu v rámci programu uplatniť.

Dve najväčšie ťažkosti, na ktoré zainteresované strany narazili pri účasti na programe, boli väčšinou štrukturálne: nedostupnosť požadovaného vlastného príspevku a zažívané oneskorenie pri postupoch podávania žiadostí. Za ďalšie hlavné problémové body boli považované aj nedostatok partnerov, nevhodný rozsah podporovaných akcií a nedostatok kapacít (väčšinou nedostatok jazykových znalostí) v organizácii.

Niekoľko respondentov malo pocit, že administratíva je príliš komplikovaná, a preto je príprava projektov príliš časovo náročná a vyžaduje si príliš veľa ľudských zdrojov, čo je spojené s dlhým schvaľovacím procesom. V súvislosti s tým bolo ako vážny problém identifikované, že miera vykazovania je stanovená na mesiac vykazovania. Okrem toho, počas procesu podávania žiadostí nie je možné konzultovať s odbornými recenzentmi, aby sa podelili o svoje poznatky.

Cieľom prieskumu bolo objasniť, do akej miery sa respondenti domnievali, že priority Programu cezhraničnej spolupráce ENI Maďarsko-Slovensko-Rumunsko-Ukrajina 2014-2020 (ďalej ako „ENI HU-SK-RO-UA“) zodpovedajú územným potrebám programovej oblasti. Bola im ponúknutá stupnica 1 až 4 na ohodnotenie každej priority a možnosť uviesť, že nie sú dostatočne oboznámení s danou prioritou na poskytnutie informovaného hodnotenia. „TO3-P1: Podpora miestnej kultúry a historického dedičstva spolu s funkciami cestovného ruchu“ je prioritou, ktorá najlepšie odzrkadľuje miestne potreby, pretože získala vcelku vynikajúcu známku 3,24. Druhá najlepšia bola TO8-P1 (Katastrofy) s 3,08, tretia TO6-P1 (Životné prostredie) s 3,05.

Respondenti boli požiadaní, aby ohodnotili na stupnici 1 až 4 rozsah projektov veľkej infraštruktúry. V priemere sa zdá, že respondenti boli s týmto nástrojom spokojní, pretože jeho primeranosť ohodnotili na 3,26. Otázka zameraná na posúdenie všeobecného názoru respondentov na účinnosť aplikácie troch inovatívnych nástrojov. Odpovede na úrovni krajín ukazujú, že Fond malých projektov je takmer rovnako populárny vo všetkých štyroch krajinách s celkovou mierou 3,55.

Podľa spoločného dokumentu o „Strategickej tvorbe programu Interreg NEXT 2021 – 2027“, ktorý navrhla Európska komisia a Európska služba pre vonkajšiu činnosť (ESVČ), v porovnaní s vnútornými programami ETC čelí daný program o vonkajších hraniciach EÚ ďalším zložitostiam. V predchádzajúcich obdobiach tvorby programu došlo k oneskoreniu takýchto programov, čo výrazne skrátilo čas na skutočné zavedenie v teréne. V orientačnej prílohe sa za najvhodnejšie pre podporu prostredníctvom programov považoval cieľ politiky 4 (zameraný na vzdelávanie, zdravie, sociálne začlenenie) a cieľ politiky 2 (zameraný na zmenu klímy, prírodné riziká, biodiverzitu a prírodné zdroje) a špecifický cieľ 1 programu Interreg, čo sa odráža aj v programovej stratégii ako vybrané oblasti podpory do budúcnosti.

„**Monitorovanie zamerané na výsledky (ROM) pre program cezhraničnej spolupráce ENI 2014 – 2020**“ uzatvára, že by sa mal klásť dôraz na komunikáciu o jedinečnom modeli riadenia ENI cezhraničná spolupráca v širšom meradle, aby sa zvýšilo povedomie medzi zainteresovanými stranami v EÚ a na vnútroštátnej úrovni a subjektmi s rozhodujúcou právomocou. Niektoré zistenia a odporúčania uvedené v správe ROM potvrdili aj zainteresované strany programu a partnerských krajín, ktoré odpovedali na konzultácie, ktoré Technická podpora pre implementáciu a riadenie (ďalej ako „TESIM“) spustila v

apríli 2019 počas výročného podujatia ENI cezhraničná spolupráca. Na základe toho sú kľúčovými oblasťami úspešnej implementácie zjednodušené postupy a pravidlá, primerané pridelovanie finančných prostriedkov a posilnená synergie s inými nástrojmi/iniciatívami.

1.2.3. Synergie s makroregionálnymi stratégiami

Stratégia EÚ pre podunajskú oblasť (EUSDR) je jednou zo štyroch makroregionálnych stratégií zameraných na cieľ európskej územnej spolupráce, ktoré prijala Európska komisia a schválila Európska rada. Poskytuje integrovaný rámec na posilnenie spolupráce medzi národmi 14 krajín vrátane členských štátov (napr. Maďarska, Slovenska a Rumunska) a krajín mimo EÚ (napr. Ukrajina).

Analýza synergie prepojenia programu Interreg NEXT s EUSDR je založená na dokumente s názvom „Začlenenie EUSDR do fondov EÚ. Komplexný nástroj.“ Tento nástroj bol vyvinutý s cieľom plne začleniť EUSDR do fondov EÚ.

Navrhované špecifické ciele SOs → Prioritné oblasti EUSDR ↓	PO2-SO4 prispôsobenie sa zmene klímy a predchádzanie rizikám	PO2-SO7 biodiverzita a znižovanie znečistenia	PO4-SO5 rovnaký prístup k zdravotnej starostlivosti	PO4-SO6 kultúra a udržateľný cestovný ruch	ISO1-2 Inštitucionálna spolupráca
PA 1a Vodné trasy					
PA 1b Cestné, železničné a letecké spojenia				+	+
PA 2 Podpora udržateľnejšej energie					+
PA 3 Podpora kultúry a cestovného ruchu ľuďmi a ľuďom				++	
PA 4 Obnoviť a zachovať kvalitu vôd	++	++			
PA 5 Riadenie environmentálnych rizík	++	+			
PA 6 Zachovanie biodiverzity, krajiny, kvality ovzdušia a pôdy	+	++			
PA 7 Rozvíjať znalostnú spoločnosť prostredníctvom výskumu, vzdelávania a informačných technológií					+

Navrhované špecifické ciele SOs → Prioritné oblasti EUSDR ↓	PO2-SO4 prispôsobenie sa zmene klímy a predchádzanie rizikám	PO2-SO7 biodiverzita a znižovanie znečistenia	PO4-SO5 rovnaký prístup k zdravotnej starostlivosti	PO4-SO6 kultúra a udržateľný cestovný ruch	ISO1-2 Inštitucionálna spolupráca
PA 8 Podpora konkurencieschopnosti podnikov vrátane rozvoja klastrov					+
PA 9 Investovať do ľudí a ich zručností			+		
PA 10 Posilnenie inštitucionálnej kapacity a spolupráce			++		++
PA 11 Spolupracovať na podpore bezpečnosti a boji proti organizovanej a závažnej trestnej činnosti.					

V prípade uvedených tematických synergií môže program uľahčiť splnenie cieľov podunajskej stratégie prostredníctvom použitia jedného alebo viacerých z týchto nástrojov: Osobitné výberové kritériá v prospech MRS, ciele výzvy na predkladanie návrhov, zahrnutie nadnárodnej zložky, spoločné alebo synchronizované výzvy na predkladanie návrhov, doplnkové projekty, označovanie projektov.

1.2.4. Synergie s inými programami a nástrojmi financovania

Programy EÚ sú navrhnuté tak, aby prispievali k spoločným aktivitám na úrovni EÚ a na medzinárodnej úrovni, s pokrytím niekoľkých krajín a regiónov. Tieto zdroje financovania platia pre každý členský štát; Slovensko, Maďarsko a Rumunsko. Účasť a oprávnenosť Ukrajiny je v nich obmedzená z dôvodu jej postavenia ako nečlenského štátu. Avšak najmä vďaka úplnému vykonaniu dohody o pridružení v septembri 2017 boli oblasti spolupráce ako zahraničná a bezpečnostná politika, spravodlivosť, sloboda a bezpečnosť (vrátane migrácie), správa verejných financií, veda a technika, vzdelávanie a informačná spoločnosť buď vytvorené alebo zosilnené. Hlavnými formami takýchto programov v rámci celej EÚ vo vzťahu k Ukrajine je program Erasmus+ a program Horizont Europe. Príspevok na úrovni EÚ vo vzťahu k Ukrajine ďalej zahŕňa program Dom Európy (odborné, kultúrne a mládežnícke výmeny, umelecká spolupráca), iniciatívu EU4Business, Ukrajinský fond energetickej účinnosti. Okrem toho by sa mala spomenúť rozsiahla podpora reformy verejnej správy Ukrajiny prostredníctvom programov decentralizácie (U-LEAD s Európou), boja proti korupcii (EUACI), právneho štátu (PRAVO), reformy verejnej správy (EU4PAR) a riadenia verejných financií (EU4PFM). Ako súčasť Tímu Európa zmobilizovala EÚ na mieru šitý balík reakcií na COVID-19 pre Ukrajinu s využitím kombinácie existujúcich a nových fondov na poskytnutie konkrétnej podpory. To zahŕňa okrem iného aj podporu

zdravotníctva a núdzových potrieb, občianskej spoločnosti, malých a stredných podnikov a malých fariem. V budúcnosti by mohol byť pre ekologický rozvoj dôležitý program LIFE+ (Ukrajina prejavila záujem o účasť v tomto programe).

Po druhé, stojí za to vziať do úvahy určené programy **cezhraničná spolupráca** pokrývajúce regióny NUTS III zúčastnených krajín. Ciele vybrané danými programami môžu byť v súlade s cieľmi stanovenými v HU-SK-RO-UA alebo ich dopĺňať. Aby sa poukázalo na možné vzájomné vzťahy, v nasledujúcej tabuľke sú uvedené hraničné vzťahy, ktoré ovplyvňujú realizáciu potenciálnych spoločných priorít príslušných programov.

Pokiaľ ide o Európsky pilier sociálnych práv a súvisiaci akčný plán, program venuje osobitnú pozornosť zásade 3 (rovnosť príležitostí), zásade 16 (zdravotná starostlivosť), zásade 1 (vzdelávanie, odborná príprava a celoživotné vzdelávanie), ako aj zásade 17 (začlenenie osôb so zdravotným postihnutím). Každý má právo včasný prístup k cenovo dostupnej, preventívnej a liečebnej starostlivosti dobrej kvality. Riešia sa najmä znevýhodnené osoby, osoby so zdravotným postihnutím, rómovia, vidiecke obyvateľstvo, starší ľudia, osoby, ktoré predčasne ukončili školskú dochádzku, a v rámci ISO1 možno venovať pozornosť digitalizácii, vzdelávaniu, odbornej príprave a mentorským službám. Plánované ISO podporujú hlavný cieľ, že aspoň 60 % všetkých dospelých by sa malo každoročne zúčastniť na odbornej príprave, čo zahŕňa, že aspoň 80 % osôb vo veku 16-74 rokov by malo mať základné digitálne zručnosti, a malo by sa ďalej znižovať predčasné ukončovanie školskej dochádzky a zvyšovať účasť na vyššom sekundárnom vzdelávaní.

Kraj	HU-SK	Programy					
		RO-HU	RO-UA	SK-PL	PUB	DTP	Central Europe
Boršodsko-abovsko-zemplínska župa	+					+	+
Sabolčsko-satmársko-berežská župa	+	+				+	+
Marmarošská župa			+			+	
Satumarská župa		+	+			+	
Župa Suceava			+			+	
Košický kraj	+			+		+	+
Prešovský kraj				+		+	+
Černovická oblasť			+			+	
Ivanofrankivská oblasť			+		+	+	
Zakarpatská oblasť			+		+	+	

Po tretie, do zoznamu je možné pridať rôzne vnútroštátne rozvojové plány v súlade so všeobecným obsahom vybraných SO programu. Môžu ponúknuť dodatočné finančné prostriedky a zaistiť vnútrozemskú, národnú časť cezhraničného rozvoja programovej oblasti a spoločne zdieľaných cezhraničných funkčných oblastí.

V súvislosti s národnou úrovňou je potrebné spomenúť správy o krajine (CR). V súvislosti so zmenou klímy sa tematické zameranie sústreďuje na prevenciu rizík, najmä v súvislosti s povodňami na riekach nadnárodného významu. Adaptácia je relevantná pre všetky krajiny. V každej správe o krajine sa spomína znižovanie znečistenia a ochrana vodných útvarov, najmä v rumunskej správe. V maďarskej a slovenskej správe sa pozornosť zameriava aj na kvalitu ovzdušia. Podpora opatrení na riadenie a ochranu v chránených oblastiach má veľký význam na nadnárodnej úrovni týkajúcej sa Rumunska. Slovensko a Rumunsko dostali odporúčania týkajúce sa sanácie priemyselných lokalít. Rovnaký prístup k zdravotnej starostlivosti je dôležitý vo všetkých ČR, najmä pre znevýhodnené osoby a na zníženie územných nerovností v službách. Existujú rozdiely, pokiaľ ide o to, ktorá forma starostlivosti by mala byť najviac podporovaná (napr. primárna). Kultúra a cestovný ruch sa v CR objavujú mierne; je uchopená len so zameraním na endogénne potenciály daných regiónov. Iba v maďarskom CR je explicitne formulované, že investície do regiónov cestovného ruchu by mali byť podporované v mimomestských oblastiach. V CR Maďarska sa navrhuje podpora cezhraničných aktivít vo vzťahu k integrovanému rozvoju. Vo všetkých troch dokumentoch sa určitým spôsobom spomínajú znevýhodnené oblasti, oblasti hospodárskeho úpadku.

Synergie možno preukázať s územnými plánmi spravodlivého prechodu (Teritorial Just Transition Plans - TJTP), ktoré sa vypracúvajú v župe Borsod-Abaúj-Zemplén (Maďarsko) a v Košickom kraji (Slovensko) s cieľom znížiť sociálno-ekonomické náklady komunit, ktoré sú vysoko závislé od fosílnych palív a priemyslu náročného na emisie. Plánovaný rozvoj TJTP prispeje k dosiahnutiu cieľov programu najmä vo vzťahu k PO2-SO4 (zmena technológií, zelené hospodárstvo, obnoviteľné zdroje energie, ekologickejšia výroba a využívanie energie) a PO2-SO7 (zmena využitia pôdy opustených baní)

1.2.5. Horizontálne princípy

Všetky aktivity v rámci programu budú rešpektovať horizontálne princípy základných práv, rovnosti žien a mužov, rovnosti príležitostí, nediskriminácie, práv osôb so zdravotným postihnutím v súlade s Dohovorom OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím a podpory udržateľného rozvoja, cieľov

udržateľného rozvoja OSN, ako aj Chartu základných práv EÚ počas prípravy, realizácie a následného obdobia projektu. Horizontálne princípy sú povinné a budú sa hodnotiť. Žiadateľom sa odporúča, aby pripravili projekty, v ktorých sa predpokladajú konkrétne opatrenia zamerané na rozvoj a podporu hodnôt horizontálnych princíпов.

Podľa článku 9 ods. 4 a odôvodnenia 10 nariadenia o spoločných ustanoveniach sa s cieľom dodržať zásadu "nespôsobiť významnú škodu" (DNSH) všetky typy činností zahrnuté do programu Interreg posúdili ako zlučiteľné so zásadou DNSH, pretože sa neočakáva, že by mali vzhľadom na svoju povahu významný negatívny vplyv na životné prostredie.

Program môže zväziť kritériá oprávnenosti a výberu plánovaných činností na základe smernice SEA a DNSH, najmä ak sa činnosti vykonávajú v lokalitách Natura 2000 a ak sa plánuje infraštruktúra. Okrem toho sa príslušné aktivity budú financovať pri plnom rešpektovaní sústavy Natura 2000, rámcovej smernice o vode, smernice o biotopoch a smernice o vtákoch.. Pokiaľ ide o podporu cieľov v oblasti klímy, program plánuje dosiahnuť 30 % a pokiaľ ide o ciele v oblasti biodiverzity, program plánuje dosiahnuť 31 %.

Strategické environmentálne hodnotenie bolo vykonané vo všetkých 4 krajinách v národnom jazyku podľa právnych predpisov, správa a prílohy sú prílohou programu.

Počas implementácie programu bude OA podporovať strategické využívanie verejného obstarávania na podporu OP. Prijemcovia by mali byť povzbudzovaní k tomu, aby viac využívali kritériá súvisiace s kvalitou a nákladmi počas životného cyklu. Ak je to možné, mali by sa do postupov zahrnúť aj environmentálne a sociálne hľadiská.

Program zväzi podporu iniciatívy Nový európsky Bauhaus a MA/JS o nej bude informovať MV a poskytne možnosti, ako sa prispôsobiť pri implementácii.

1.3. Zdôvodnenie výberu cieľov politiky a špecifických cieľov Interregu, zodpovedajúcich priorít, špecifických cieľov a foriem podpory, ktorými sa v relevantných prípadoch riešia chýbajúce spojenia v cezhraničnej infraštruktúre

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. c)

Tabuľka 1

Vybraný cieľ politiky alebo vybraný špecifický cieľ Interregu	Vybraný špecifický cieľ	Priorita	Odôvodnenie výberu
PO2	iv) podpora prispôsobovania sa zmene klímy a predchádzania riziku katastrof, odolnosti, s prihliadnutím na ekosystémové prístupy	Odolný a zelený hraničný región	<p>Ochrana a manažment spoločných prírodných hodnôt sú pre túto oblasť relevantné. Prírodné rezervácie, rastlinné a živočíšne druhy a biotopy presahujú administratívne hranice. Stredné a veľké krajiny, biogeografické regióny sú spoločné, ich hodnoty a výzvy sú veľmi podobné. Prevencia škôd a spoločné riadenie rizík majú cezhraničný význam. Na riešenie problémov je potrebné zvýšiť kapacitu.</p> <p>Región je vystavený negatívnym dôsledkom zmeny klímy vo vyššej miere, ako je celosvetový priemer. Na včasné a účinné zmiernenie dôsledkov zmeny klímy, ktorá zosilňuje existujúce a spôsobuje nové prírodné katastrofy v regióne, sú potrebné koordinované opatrenia. Štyri krajiny sú postihnuté prírodnými katastrofami a katastrofami spôsobenými ľuďmi vo funkčnej oblasti povodia rieky Tisy.</p> <p>Medzi prírodnými katastrofami majú najväčší cezhraničný význam hydrologické udalosti a katastrofy súvisiace s klímou. Spoločnou výzvou je, že tento región je jedným z regiónov najviac náchylných k povodňam v Európe. V 5 regiónoch tu od roku 1998 bolo zaregistrovaných viac ako 20 povodní. Ďalších 5 regiónov je taktiež časťou Európy, ktorá je vážne vystavená povodňam. Niekoľko cezhraničných projektov bolo implementovaných v oblasti riadenia povodňových rizík. Uvedené iniciatívy by mali pokračovať a rozvíjať nové na základe predchádzajúcich zistení.</p> <p>niekoľko území je postihovaných buď suchom, krupobitím, búrkami, lesnými požiarimi alebo geofyzikálnymi katastrofami. Karpatská krajina, ako aj panónska a kontinentálna krajina čelia podobným spoločným klimatickým výzvam.</p>

Vybraný cieľ politiky alebo vybraný špecifický cieľ Interregu	Vybraný špecifický cieľ	Priorita	Odôvodnenie výberu
			<p>Prevenencia škôd a spoločné riadenie rizík majú veľký cezhraničný význam. Prírodné a ľudské faktory často spôsobujú ničivé katastrofy v regiónoch minimálne dvoch krajín. Znečisťujúce látky vstupujúce do riek v dôsledku silných zrážok, najmä v Tise a jej prítokoch (napr. znečistenie kyanidom alebo extrémna koncentrácia solí), vyžadujú rýchlu reakciu a zdieľanie znalostí a kapacít.</p> <p>Má druhú najvyššiu podporu zainteresovaných strán v ich územných potrebách. Grant bude poskytnutý, povaha operácií a relatívne malý rozsah neumožňujú efektívne využitie finančných nástrojov. Podporované operácie nebudú generovať príjem, preto použitie finančných nástrojov nie je optimálne, pretože príjemcovia nebudú mať zdroje na vrátenie podpory.</p>
PO2	vii) posilnenie ochrany a zachovania prírody, biodiverzity a zelenej infraštruktúry, a to aj v mestských oblastiach, a zníženie všetkých foriem znečistenia	Odolný a zelený hraničný región	<p>Spoločné prírodné hodnoty sú dôležité z viacerých hľadísk. Prírodné rezervácie sú cezhraničné a druhy a biotopy (najmä karpatské a vodné biotopy) majú inú konfiguráciu ako administratívne hranice. Stredné a veľké krajinné oblasti, biogeografické regióny, ako napríklad Karpaty alebo Panónske nížiny, zdieľa viacero štátov, pričom ich prírodné hodnoty a výzvy sú veľmi podobné. Existujú rôzne regulované, klasifikované a chránené oblasti, takže koordinácia aktivít na ochranu prírody a životného prostredia, rozvoj ekologických koridorov a zelených infraštruktúr si vyžaduje vážne úsilie partnerov. Biodiverzita je ohrozená odlesňovaním, nezákonnou ťažbou dreva, šírením invazívnych druhov, degradáciou pôdy okysľovaním.</p> <p>Vplyv katastrof spôsobených ľuďmi sa stupňuje v dôsledku výrazne cezhraničných hydrogeografických a biogeografických vlastností v podobe karpatských lesov, spádových oblastí a povodí riek. Znečisťovanie ovzdušia a vody sa týka celého územia. Vodné útvary zohrávajú úlohu pri šírení znečistenia spôsobeného človekom (napríklad znečistenie horného úseku Tisy sa šíri do dolných úsekov rieky) a šíria sa nepriaznivé účinky niektorých priemyselných činností (baníctvo, hutníctvo atď.). Prvoradý význam má znečistenie vody v dôsledku nevyriešeného nakladania s komunálnym odpadom a čistenia odpadových vôd.</p>

Vybraný cieľ politiky alebo vybraný špecifický cieľ Interregu	Vybraný špecifický cieľ	Priorita	Odôvodnenie výberu
			<p>Na základe názorov zainteresovaných strán v uskutočnenom prieskume sú najviac podporované možné intervencie špecifického cieľa (nakoľko daná priorita zodpovedá potrebám územia). Najčastejšie spomínanými témami sú témy súvisiace s odpadmi, vrátane znečistenia riek ako hlavnej podtémy. Ďalšie sa týkajú prírodných hodnôt vrátane ochrany druhov a biotopov, vytvárania cezhraničných chránených území. Zdôrazňovala sa aj potreba konkrétnych spoločných rozvojových a riadiacich projektov a plánov, výzva na spoluprácu úradov a iných verejných orgánov. Grant bude poskytnutý, povaha operácií a relatívne malý rozsah neumožňujú efektívne využitie finančných nástrojov. Podporované operácie nebudú generovať príjem, preto použitie finančných nástrojov nie je optimálne, pretože príjemcovia nebudú mať zdroje na vrátenie podpory.</p>
PO4	v) zabezpečenie rovnakého prístupu k zdravotnej starostlivosti a posilnenie odolnosti zdravotníckych systémov vrátane primárnej starostlivosti a podpora prechodu z ústavnej na rodinnú a komunitnú starostlivosť	Zdravý a atraktívny pohraničný región	<p>Situácia v oblasti zdravotnej starostlivosti vyvoláva obavy, ktoré sa nedajú v plnej miere riešiť v rámci programu, ale v niektorých čiastkových oblastiach je možné dosiahnuť pokrok. Kardiovaskulárne ochorenia patria medzi hlavné príčiny úmrtí v každom regióne a zníženie rizika epidemiologických rizík pre ľudí je nevyhnutnosťou.</p> <p>Relatívne nízka dĺžka života zdôrazňuje dôležitosť spoločných aktivít týkajúcich sa rozvoja zdravia a prevencie zdravia. Spolupráca v oblasti zdravotnej starostlivosti si zaslúži osobitnú pozornosť, pretože zachovanie dobrého zdravia a účinná liečba chorôb sú pre spoločnosť v regióne životne dôležité. Preto je cezhraničná spolupráca zásadne dôležitá prostredníctvom výmeny znalostí, spoločných školení, investícií do telemedicíny atď. Kardiovaskulárne choroby a nádory patria k hlavným príčinám úmrtí v každom regióne. Okrem toho existuje niekoľko právne-administratívnych prekážok spoločnej organizácie zdravotnej starostlivosti, cezhraničnej starostlivosti o pacienta a núdzovej záchranej služby, ktoré je potrebné vyriešiť. Cezhraničná záchrana a voľný pohyb sanitiek sú preto často diskutovaným problémom. Program môže pomôcť identifikovať prekážky, budovať partnerstvá pre organizáciu starostlivosti, rozvíjať preventívne činnosti a rozvíjať sociálne programy súvisiace so zdravím. Dôležitým hodnotením je, že distribúcia zdravotníckych zariadení je v rámci regiónov nerovnomerná, čo bráni rovnakému prístupu k zdravotníckej infraštruktúre a službám.</p>

Vybraný cieľ politiky alebo vybraný špecifický cieľ Interregu	Vybraný špecifický cieľ	Priorita	Odôvodnenie výberu
			<p>V rámci uskutočneného prieskumu sa poukázalo na to, že je potrebné distribuovať a zdieľať zdravotnícke infraštruktúrne zariadenia, vybavenie a znalosti. Počas pandémie COVID-19 sa zvýraznila dôležitosť spolupráce pri riešení núdzovej starostlivosti. Je potrebná spoločná príprava na podobné situácie a inštitucionalizovaná výmena skúseností pri riešení regionálnej alebo globálnej pandémie alebo iných situácií hromadného ohrozenia zdravia. Prieskum ukázal, že rôzne preventívne programy a kampane by boli nápomocné pri zvyšovaní znalostí a zodpovednosti jednotlivcov starať sa o svoje vlastné zdravie. Účasť na pravidelných skriningových programoch by okrem iného mohlo zlepšiť štatistiku týkajúcu sa kardiovaskulárnych chorôb.</p> <p>Grant bude poskytnutý, povaha operácií a relatívne malý rozsah neumožňujú efektívne využitie finančných nástrojov. Podporované operácie nebudú generovať príjem, preto použitie finančných nástrojov nie je optimálne, pretože príjemcovia nebudú mať zdroje na vrátenie podpory.</p>
PO4	vi) posilnenie úlohy kultúry a trvalo udržateľného cestovného ruchu v hospodárskom rozvoji, sociálnom začlenení a sociálnych inováciách	Zdravý a atraktívny pohraničný región	<p>Udržateľný cestovný ruch má potenciál prispieť k hospodárstvu klastrovej oblasti vďaka prítomnosti lokality UNESCO a prírodných krás. Kultúra a cestovný ruch by mohli byť dôležitými hybnými silami regionálneho hospodárskeho rozvoja a rastu v regióne, pretože kultúrne korene a dedičstvo vykazujú podobnosti s lokalitami svetového dedičstva (napr. bukové lesy, drevené kostolíky) cez spoločnú historickú minulosť, množstvo festivalov a kultúrnych podujatí a živý kultúrny život.</p> <p>Oblasť je vhodná na rozvoj spoločných alebo spojených produktov cestovného ruchu založených na kultúrnom, náboženskom, ekologickom a zdravotnom turizme. Toto odvetvie potrebuje rozsiahle a komplexné zachovanie a rozvoj historických tradícií a architektonických hodnôt.</p>

Vybraný cieľ politiky alebo vybraný špecifický cieľ Interregu	Vybraný špecifický cieľ	Priorita	Odôvodnenie výberu
			<p>Je potrebné vyriešiť nedostatky cezhraničnej infraštruktúry cestovného ruchu a ponuky služieb programovej oblasti, pretože cestovný ruch je veľmi koncentrovaný do niekoľkých destinácií, pričom sa zdá, že mnohé regióny, najmä na Ukrajine, nedokážu zhodnotiť svoje aktíva. Napriek zdieľaným prvkom v programovej oblasti existujú veľké nerovnosti, pokiaľ ide o využitie prírodného a kultúrneho dedičstva v regióne. Bol zaznamenaný trend významného rastu cestovného ruchu vo väčšine oblasti; výzvou je však zvýšiť počet pobytov. Posilnenie činností v oblasti marketingu a poskytovania informácií je uvádzané ako obrovská potreba pre rozvoj; je potrebné propagovať nové turistické smery, rekreačné, historické, kultúrne a prírodné podujatia a zdroje.</p> <p>Úlohu cestovného ruchu a kultúry v sociálnom začleňovaní možno ďalej podporovať, v menej navštevovaných, často pohraničných oblastiach sa nachádzajú veľké časti regiónu, ktoré majú výnimočné atrakcie s veľkým podielom ľudí s chudobou a zdravotným postihnutím. Podľa názorov bola spolupráca za bezpečný cestovný ruch v období po COVID-19 považovaná za najdôležitejšiu spomedzi možností, ktorá sa zdá byť rovnako dôležitá pre všetky krajiny. Cestovný ruch je jedným zo sektorov, ktoré pandémia zasiahla najviac, a preto je tento sektor kľúčový pri obnove. Grant bude poskytnutý, povaha operácií a relatívne malý rozsah neumožňujú efektívne využitie finančných nástrojov. Podporované operácie nebudú generovať príjem, preto použitie finančných nástrojov nie je optimálne, pretože príjemcovia nebudú mať zdroje na vrátenie podpory.</p>
ISO1	b) posilniť efektívnu verejnú správu podporou právnej a administratívnej spolupráce a spolupráce medzi občanmi, aktérmi občianskej spoločnosti a inštitúciami, najmä s cieľom vyriešiť právne a iné prekážky v pohraničných oblastiach	Spolupracujúci hraničný región	EZÚS a euroregióny, okrem iného, sú skvelým príkladom spolupráce medzi regionálnymi a miestnymi samosprávami a obcami. Program môže pomôcť pri najčastejších ťažkostiach, s ktorými sa príslušné zainteresované strany stretávajú pri zúčastňovaní sa na programe; nedostatok kapacít v organizácii a nedostatok partnerov. Cieľ odzrkadľuje zameranie programu na výmenu skúseností a budovanie kapacít.

Vybraný cieľ politiky alebo vybraný špecifický cieľ Interregu	Vybraný špecifický cieľ	Priorita	Odôvodnenie výberu
			<p>Aj keď niektoré potreby je možné uspokojiť činnosťami v rámci ostatných špecifických cieľov, mnohé relevantné potreby spolupráce do týchto cieľov nezapadajú. Napriek tomu je žiaduce zlepšiť spoluprácu v týchto oblastiach. Projekty sú malého rozsahu a rozmanité, takže ich objem v každej téme nepostačuje na vyhradený SO. Môže to posilniť spoluprácu v oblastiach dôležitých pre aktérov, ako je cezhraničná spolupráca medzi obcami, výskum, vývoj a inovácie a tvorba produktov s vysokou pridanou hodnotou, budovanie kapacít a prenos poznatkov týkajúcich sa podnikateľov a stratégií inteligentnej špecializácie, spolupráca v oblasti vzdelávania a do značnej miery aj kultúrna spolupráca a spolupráca občanov. ISO1 b je najvhodnejšia možnosť, pretože umožňuje, aby sa na spolupráci podieľalo široké spektrum partnerov. Ďalším hlavným cieľom je identifikovať a podporovať prekonávanie právnych a administratívnych prekážok, ktoré bránia mnohým potenciálnym oblastiam spolupráce od cezhraničných záchranných akcií cez rozvoj cezhraničnej dopravy po hraničnú kontrolu. Harmonizované riešenia, a zdokonalené a nové formy spolupráce by výrazne zlepšili celkovú súdržnosť oblasti, bez ohľadu na tematické zameranie na riešenie spoločných výziev a využitie spoločného potenciálu, ktorý spočíva v rozvíjaní malých a stredných podnikov a podnikania, podnikaní a digitalizácii, energetickej účinnosti a obnoviteľnej energii, vzdelávaní so zameraním na odborné vzdelávanie, začlenení marginalizovaných komunit, koordinácii rozvoja dopravy, prevádzke pohraničnej stráže a najmä colných služieb.</p> <p>Grant bude poskytnutý, povaha operácií a relatívne malý rozsah neumožňujú efektívne využitie finančných nástrojov. Podporované operácie nebudú generovať príjem, preto použitie finančných nástrojov nie je optimálne, pretože príjemcovia nebudú mať zdroje na vrátenie podpory.</p>

2. Priority

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. d) a e)

2.1. Odolný a zelený hraničný región

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. d)

Textové pole: [300]

2.1.1. iv) podpora prispôsobovania sa zmene klímy a predchádzania riziku katastrof a odolnosti, s prihliadnutím na ekosystémové prístupy

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e)

2.1.1.1. Súvisiace typy opatrení ich očakávaný príspevok k uvedeným špecifickým cieľom a v relevantnom prípade k makroregionálnym stratégiám a stratégiám pre morské oblasti

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e) bod i), článok 17 ods. 9 písm. c) bod ii)

Typy akcií uvedené v tomto oddiele prispievajú k dosiahnutiu špecifického cieľa predovšetkým zvýšením pripravenosti a odolnosti regiónu voči prírodným nebezpečenstvám, akými sú záplavy, suchá, extrémne teploty (ako napríklad vlny horúčav), zosuvy pôdy a ľadové zápchy na riekach, ako aj človekom spôsobené katastrofy, ako sú priemyselné katastrofy a lesné požiare. Okrem toho sa očakáva, že opatrenia prispievajú k zmierneniu dôsledkov zmeny klímy. Činnosti by mali podporovať riešenia založené na prírode (Nature based solution-NbS).

Typy opatrení 1.1.

Spoločné opatrenia zamerané na zníženie vplyvu zmeny klímy a ľudských hrozieb na prírodu: technická príprava projektov rozvoja spoločnej infraštruktúry a realizácia projektov rozvoja infraštruktúry spoločného záujmu

Zámerom tohto druhu opatrenia je podporiť realizáciu cieleného rozvoja, ktorý pomôže zvýšiť úroveň reakčných kapacít príslušných inštitúcií na hrozby a katastrofy spôsobené ľudskou činnosťou a prírodné katastrofy a nepriaznivé vplyvy zmeny klímy. Veľké infraštruktúrne projekty sa vyberú vo výzve na predkladanie návrhov a budú sa považovať za operácie strategického významu. (Upozornenie: monitorovací výbor schváli dokumentáciu k výzve na predkladanie návrhov a hodnotiace a výberové kritériá, preto konečný rozsah tém a jednotlivých projektov bude známy až po výbere).

Možné činnosti môžu zahŕňať, okrem iného:

- *implementáciu projektov rozvoja infraštruktúry s cieľom zvýšiť pripravenosť na prírodné a ľudmi spôsobené hrozby a/alebo katastrofy a na nepriaznivé vplyvy (existujúce alebo potenciálne) zmeny klímy vrátane*

- *Spoločných intervenčných a preventívnych činností zameraných na zmiernenie účinkov extrémnych poveternostných podmienok so zvýšenou frekvenciou v dôsledku zmeny klímy (napr. prevencia povodní, zadržovanie vôd na zníženie negatívnych účinkov sucha, monitorovanie a ochrana cezhraničných útvarov podzemných vôd);*

- *Spoločných intervenčných a preventívnych činností zameraných na zmiernenie prírodných a ľudmi spôsobených environmentálnych rizík vrátane ochrany lesov (napr. programy obnovy lesov, spoločné opatrenia na ochranu lesa pred negatívnymi účinkami zmeny klímy, spoločné*

opatrenia proti nezákonnej ťažbe dreva atd.), zlepšenia chemického stavu cezhraničných vôd, zvýšenia intervenčnej kapacity v prípade priemyselných havárií atd'.

- Vývoja špecifických monitorovacích, výstražných systémov a kooperačných protokolov, ktoré regionálnym inštitúciám umožnia efektívne predpovedať, monitorovať a riadiť nepriaznivé účinky zmeny klímy a náhodných prírodných a človekom spôsobených katastrof.

Typy opatrení 1.2.

Spoločné vzdelávanie, zvyšovanie povedomia a zdieľanie znalostí v oblasti adaptácie na zmenu klímy a predchádzania rizikám za účelom lepšieho porozumenia, zvýšenia pripravenosti a prevencie

Cieľom tohto typu opatrenia je zvýšiť kapacity miestnych inštitúcií a formálnych a neformálnych skupín spoločnosti, ako aj jednotlivcov, aby pochopili a zvládali hrozby prírodných a človekom spôsobených katastrof a nepriaznivé vplyvy zmeny klímy.

Možné činnosti môžu zahŕňať, okrem iného:

- Spoločné opatrenia v oblasti vzdelávania a zdieľania znalostí s cieľom zvýšiť organizačnú kapacitu príslušných vnútroštátnych a cezhraničných organizácií, miestnych a regionálnych samospráv, verejných inštitúcií, škôl a občianskych organizácií (MVO);
- Informačné kampane a podujatia na šírenie informácií zamerané na rôzne skupiny obyvateľov (vrátane seniorov), študentov alebo podniky (napríklad miestni poľnohospodárski producenti) v pohraničných oblastiach, ktoré sú vážne postihnuté rizikami alebo škodami spôsobenými zmenou klímy;
- Vývoj nástrojov spoločného zberu údajov a vytváranie spoločných databáz na základe primárnych zdrojov údajov;
- Spoločné vzdelávacie opatrenia pre deti ako aj mladých ľudí, ako sú výlety, školenia, školské podujatia, spoločné vonkajšie programy, tematické tábory spojené s klimatickými zmenami. Tento typ aktivít môže byť doplnený ďalšími horizontálnymi prvkami, ktoré podporujú spoluprácu v tejto špecifickej oblasti, ako napríklad programy vzájomného jazykového vzdelávania pre zúčastnených študentov, prednášky o digitálnej „hygiene“ (bezpečné používanie internetových nástrojov a zdrojov atd.).
- V rámci typov činností môžu byť aktivity eligibilné doplnené vypracovaním stratégií a akčných plánov na miestnej a regionálnej úrovni založených na partnerskom riadení rizík, ktoré úzko súvisia so zameraním projektov. Akékoľvek stratégie a akčné plány môžu získať podporu len vtedy, ak sú pripravené za účasti príslušných partnerov a ak existuje záväzok týchto partnerov, že tieto stratégie a plány zohľadnia pri svojich budúcich činnostiach.

Typy opatrení, ako je uvedené vyššie, podporujú nasledujúce ciele stratégie EÚ pre podunajskú oblasť EUSDR, ako je vymedzené v Stratégii EÚ pre podunajskú oblasť zo 6. apríla 2020 (ďalej ako „Akčný plán (2020)“:

Ciele prioritnej oblasti 5 EUSDR „Riadenie environmentálnych rizík“ sú okrem iného

- riešenie výziev spojených s nedostatkom vody a suchom v súlade s Plánom manažmentu správneho územia povodia Dunaja – aktualizácia 2015, správa o vplyvoch sucha v správnom území povodia Dunaja v roku 2015 (termín v roku 2016) a prebiehajúce práce v oblasti prispôsobenia sa zmene klímy,
- poskytovanie a zlepšovanie nepretržitej podpory pri plnení Plánu manažmentu povodňových rizík na Dunaji – prijatého v roku 2015 v súlade so smernicou o povodniach v EÚ – s cieľom dosiahnuť do roku 2021 výrazné zníženie počtu povodňových rizík, pri zohľadnení potenciálnych vplyvov klimatických zmien a stratégií prispôsobenia sa a

- podpora hodnotenia rizík katastrof v podunajskej oblasti, podnecovanie akcií na podporu odolnosti voči katastrofám, pripravenosti a reakčných činností v súlade s mechanizmom EÚ v oblasti civilnej ochrany.

Pre programy INTERACT a ESPON:

Odkaz: článok 17 ods. 9 písm. c) bod i)

Definícia jediného prijímateľa alebo obmedzeného zoznamu prijímateľov a postupu udeľovania príspevku

Nevzťahuje sa

2.1.1.2. Ukazovatele

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e) bod ii), článok 17 ods. 9 písm. c) bod iii)

Tabuľka 2: Ukazovatele výstupov

Priorita	Špecifický cieľ	ID [5]	Ukazovateľ	Merná jednotka [255]	Čiastkový cieľ (2024) [200]	Konečná cieľová hodnota (2029) [200]
1	iv)	RCO26	Zelená infraštruktúra vybudovaná alebo modernizovaná s cieľom prispôsobiť sa zmene klímy	ha	0	140
1	iv)	RCO115	Spoločne organizované cezhraničné verejné podujatia	Počet podujatí	0	16
1	iv)	RCO87	Organizácie spolupracujúce cezhranične	Počet organizácií	0	48

Tabuľka 3: Ukazovatele výsledkov

Priorita	Špecifický cieľ	ID	Indikátor	Merná jednotka	Základná úroveň	Referenčný rok	Konečná cieľová hodnota (2029)	Zdroj údajov	Poznámky
1	iv)	RCR 84	Organizácie účastné na cezhraničnej spolupráci po ukončení projektu	Počet organizácií	0	2021	36	monitoring system / beneficiary report	
1	iv)	RCR 104	Obyvateľstvo využívajúce opatrenia na ochranu pred prírodnými katastrofami súvisiacimi s klímou (povodne, požiare, iné)	Počet ľudí	0	2021	950.000	monitoring system / beneficiary report	

2.1.1.3. Hlavné cieľové skupiny

Odkaz: Článok 17 ods. 3 písm. e) bod iii), článok 17 ods. 9 písm. c) bod iv)

Hlavné cieľové skupiny opatrení sú

- verejné a poloverejné inštitúcie v programovej oblasti, najmä tie pôsobiace v sfére ochrany životného prostredia a prírody, vodného hospodárstva, lesného hospodárstva a pohotovostných služieb zapájaním sa do akcií a preberaním riešení vyvinutých v projektoch, zlepšovaním ich schopností a odolnosti

Podľa princípu partnerstva bude môcť k vyššie uvedeným akciám prispieť množstvo právnických osôb z programovej oblasti ako prijímatelia. To zahŕňa (okrem iného):

- Miestne, regionálne alebo celoštátne orgány verejnej správy vrátane tematických orgánov pre správu životného prostredia, prírody, vody a katastrof
- verejné alebo poloverejné územné agentúry, ako sú miestne alebo regionálne rozvojové agentúry, environmentálne združenia energetických agentúr
- záujmové skupiny vrátane občianskych organizácií (MVO) pôsobiace na regionálnej a miestnej úrovni
- verejné alebo súkromné organizácie pre vyššie vzdelávanie a výskum
- verejné alebo súkromné a formálne a neformálne vzdelávacie inštitúcie

Unofficial translation

2.1.1.4. Označenie konkrétneho cieľového územia vrátane plánovaného využívania integrovaných územných investícií (IÚI), miestneho rozvoja vedeného komunitou alebo ďalších územných nástrojov

Odkaz: Článok 17 ods. 3 písm. e) bod iv)

Opatrenia sa budú vykonávať v celej programovej oblasti. Osobitne zraniteľné územia budú identifikované vo výzvach na predloženie návrhov a budú uprednostnené. IÚI, miestne rozvoje vedené komunitou alebo ďalšie územné nástroje sa nepoužijú.

2.1.1.5. Plánované využitie finančných nástrojov

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e) bod v)

Nebude použitý žiadny finančný nástroj.

2.1.1.6 Orientačné rozdelenie zdrojov na programy EÚ podľa typu intervencie

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e) bod vi), článok 17 ods. 9 písm. c) bod v)

Tabuľka 4: Dimenzia 1 – oblasť intervencie

Priorita číslo:	Fond	Špecifický cieľ	Kód	Suma (v EUR)
1	NDICI/CBC	iv)	058	3 939 083,00
1	NDICI/CBC	iv)	059	3 926 483,00
1	NDICI/CBC	iv)	060	3 930 458,00
1	NDICI/CBC	iv)	064	1 500 000,00
1	NDICI/CBC	iv)	067	1 600 000,00

Tabuľka 5: Dimenzia 2 – forma financovania

Číslo priority	Fond	Špecifický cieľ	Kód	Suma (v EUR)
1	NDICI/CBC	iv)	01	14 896 024,00

Tabuľka 6: Dimenzia 3 – mechanizmus územnej realizácie a územné zameranie

Číslo priority	Fond	Špecifický cieľ	Kód	Suma (v EUR)
1	NDICI/CBC	iv)	33	14 896 024,00

2.1. 2. vii) posilnenie ochrany a zachovania prírody, biodiverzity a zelenej infraštruktúry, a to aj v mestských oblastiach, a zníženie všetkých foriem znečistenia

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e)

2.1.2.1. Súvisiace typy opatrení a ich očakávaný príspevok k uvedeným špecifickým cieľom a v relevantnom prípade k makroregionálnym stratégiám a stratégiám pre morské oblasti

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e) bod i), článok 17 ods. 9 písm. c) bod ii)

Typy opatrení uvedené v tomto oddiele prispievajú k dosiahnutiu špecifického cieľa podporou náležitej ochrany a riadenia prírodných zdrojov a biodiverzity regiónu a tiež pomáhajú znižovať záťaž znečistenia ovzdušia, pôdy a vôd v oblasti hraníc. Opatrenia budú zamerané predovšetkým na znečistenie vôd zle obhospodávaným komunálnym odpadom, kontaminovanú pôdu v opustených priemyselných a ťažobných lokalitách, ako aj na kontaminované cezhraničné útvary podzemných vôd a znečistenie ovzdušia pochádzajúce z dopravy. Činnosti by mali podporovať riešenia založené na prírode (Nature based solution-NbS).

Typy opatrení 2.1.

Spoločné iniciatívy na zabezpečenie trvalo udržateľného rozvoja prírodných oblastí: technická príprava projektov spoločného rozvoja infraštruktúry a realizácia projektov rozvoja infraštruktúry spoločného záujmu

Možné činnosti môžu zahŕňať, okrem iného:

- *Spoločné intervencie na rekonštrukciu/ochranu, obnovu alebo revitalizáciu prirodzených biotopov zamerané na ochranu a obnovu miestnych a regionálnych ekosystémov, ochrana lesných genetických zdrojov, zlepšenie biodiverzity a prepojenia biotopov.*
- *Vytváranie náučných chodníkov v prírode, prepojených medzi hranicami (geograficky alebo tematickým zameraním);*
- *Opätovné zavedenie pôvodných druhov do cezhraničných biotopov, kontrola invazívnych druhov;*
- *Spoločné intervencie na mapovanie zdrojov znečistenia a/alebo vývoj aktuálnych riešení na odstránenie alebo zníženie rôznych zdrojov znečistenia a znečisťujúcich látok zo vzduchu, pôdy alebo vody*
- *Vývoj špecifických spoločných monitorovacích systémov, ktoré regionálnym inštitúciám umožnia efektívne predpovedať, monitorovať a riadiť zmeny stavu environmentálnych prvkov a biodiverzity vrátane vývoja varovných mechanizmov pred znečistením alebo cezhraničnou inventarizáciou lesov.*

Veľké infraštruktúrne projekty sa vyberú vo výzve na predkladanie návrhov a budú sa považovať za operácie strategického významu. (Upozornenie: monitorovací výbor schváli dokumentáciu k výzve na predkladanie návrhov a hodnotiace a výberové kritériá, preto konečný rozsah tém a jednotlivých projektov bude známy až po výbere).

Typy opatrení 2.2.

Spoločné vzdelávacie činnosti a zvyšovanie informovanosti a výmena znalostí v oblasti ochrany prírody a biodiverzity

Cieľom tohto typu opatrenia je zvýšiť kapacity príslušných miestnych inštitúcií, formálnych i neformálnych skupín spoločnosti a jednotlivcov, aby pochopili dôležitosť prírodného bohatstva a biodiverzity, ekologických prístupov a sietí a riadili ich. V dôsledku realizovaných akcií sa okrem toho očakáva zvýšenie kapacity na pochopenie hlavných hybných síl, mechanizmov a potenciálnych nástrojov a opatrení na zníženie alebo odstránenie znečistenia prvkov životného prostredia – so zameraním na útvary povrchových a podzemných vôd, pôdu a vzduch – medzi hranicami. Možné činnosti môžu zahŕňať, okrem iného:

Organizovanie informačných kampaní, spoločenských podujatí, online podujatí o trvalo udržateľnom využívaní prírodných zdrojov,

- Zavedenie spoločných programov zvyšovania povedomia s cieľom rozvíjať environmentálne povedomie, porozumieť vplyvu ľudskej spotreby a ďalších činností na zhoršovanie prirodzených biotopov s cieľom rozvíjať environmentálne povedomie.

- Spoločné činnosti v oblasti učenia a zdieľania znalostí v oblasti ochrany životného prostredia a prírody zamerané na zvýšenie organizačnej kapacity príslušných národných a cezhraničných organizácií, príslušných miestnych a regionálnych verejných inštitúcií (v prípade potreby vrátane verejnej správy) a občianskych organizácií.

- Spoločné vzdelávacie podujatia pre deti, ako sú výlety, školenia, školské podujatia, spoločné vonkajšie programy (napr. turistika, kempovanie, pozorovanie vtákov), tematické tábory pre deti/mládež spojené s ochranou prírody a životného prostredia. Tento druh aktivít je možné doplniť ďalšie horizontálne prvky, ktoré podporujú spoluprácu v tejto konkrétnej oblasti, ako napríklad programy vzájomného jazykového vzdelávania pre zúčastnených študentov, prednášky o digitálnej „hygiene“ (bezpečné používanie internetových nástrojov a zdrojov atď.).

Vývoj nástrojov spoločného zberu údajov a vytváranie spoločných databáz na základe primárnych zdrojov údajov.

V rámci typov akcií môžu byť oprávnené činnosti doplnené vypracovaním partnerských stratégií a akčných plánov v oblasti riadenia rizík, udržateľného rozvoja a biodiverzity na miestnej a regionálnej úrovni, ktoré sú úzko spojené so zameraním projektov. Akékoľvek stratégie a akčné plány môžu získať podporu len vtedy, ak sú pripravené za účasti príslušných partnerov a ak sa títo partneri zaviazajú, že tieto stratégie a plány zohľadnia pri svojich budúcich činnostiach.

Typy opatrení, ako je uvedené vyššie, podporujú nasledujúce ciele stratégie EÚ pre Dunajský región EUSDR, ako je vymedzené v akčnom pláne (2020):

Prioritná oblasť 6 „Zachovávať biodiverzitu, krajinu a kvalitu vzduchu a pôdy“ sa zameriava na

- zlepšenie riadenia lokalít sústavy Natura 2000 a ďalších chránených oblastí prostredníctvom nadnárodnej spolupráce a budovaním kapacít.
- posilnenie úsilia zameraného na zastavenie zhoršovania stavu druhov a biotopov, ktoré sa vyskytujú v podunajskej oblasti a na ktoré sa vzťahujú právne predpisy EÚ v oblasti prírody, a najmä pokračovať v prebiehajúcich prácach a úsilí o zabezpečenie životaschopných populácií dunajských druhov jeseterov.
- obmedzenie privádzania a šírenia invazívnych nepôvodných druhov (IAS) v podunajskej oblasti
- údržbu a obnovu prvkov zelenej a modrej infraštruktúry prostredníctvom integrovaného územného rozvoja a plánovania ochrany.
- zlepšenie a/alebo udržanie kvality pôdy v podunajskej oblasti
- zníženie znečistenia ovzdušia v podunajskej oblasti.

Pre programy INTERACT a ESPON:

Odkaz: článok 17 ods. 9 písm. c) bod i)

Definícia jediného prijímateľa alebo obmedzeného zoznamu prijímateľov a postupu udeľovania príspevku

Nevzťahuje sa

2.1.2.2. Ukazovatele

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e) bod ii), článok 17 ods. 9 písm. c) bod iii)

Tabuľka 2: Ukazovatele výstupov

Priorita	Špecifický cieľ	ID [5]	Indikátor	Merná jednotka [255]	Čiastkový cieľ (2024) [200]	Konečná cieľová hodnota (2029) [200]
1	vii)	RCO87	Organizácie zapojené do cezhraničnej spolupráce	Počet organizácií	0	45
1	vii)	RCO36	Zelená infraštruktúra podporovaná na iné účely ako adaptácia na zmenu klímy	ha	0	10
1	vii)	RCO115	Spoločne organizované cezhraničné verejné podujatia	Počet verejných podujatí	0	15

Tabuľka 3: Ukazovatele výsledkov

Priorita	Špecifický cieľ	ID	Indikátor	Merná jednotka	Východisková hodnota	Referenčný rok	Konečná cieľová hodnota (2029)	Zdroj údajov	Poznámky
1	vii)	RCR84	Organizácie účastnícke na cezhraničnej spolupráci po ukončení projektu	Počet organizácií	0	2021	32	Monitoring /správa príjemcu	
1	vii)	RC R02	Obyvateľstvo profitujúce z lepších ekosystémových služieb (biodiverzita, zelené koridory, lepší ekologický stav atď.)	Počet ľudí	0	2021	50.000	Monitoring /správa príjemcu	

2.1.2.3. Hlavné cieľové skupiny

Odkaz: Článok 17 ods. 3 písm. e) bod iii), článok 17 ods. 9 písm. c) bod iv)

Hlavné cieľové skupiny opatrení sú:

- verejné a poloverejné inštitúcie v programovej oblasti, najmä tie v sfére ochrany životného prostredia (ochrana ovzdušia, pôdy, vody) zapájaním sa do akcií a prijímaním riešení vyvinutých v projektoch, zlepšovaním ich schopností a odolnosti

Podľa princípu partnerstva bude môcť k vyššie uvedeným akciám prispieť množstvo právnických osôb z programovej oblasti ako prijímatelia. To zahŕňa (okrem iného):

- Miestne, regionálne alebo celoštátne orgány verejnej správy vrátane tematických orgánov pre správu životného prostredia, prírody, vody
- verejné alebo poloverejné územné agentúry, ako sú miestne alebo regionálne rozvojové agentúry, environmentálne združenia
- záujmové skupiny vrátane občianskych organizácií (MVO) pôsobiace na regionálnej a miestnej úrovni

- verejné alebo súkromné organizácie pre vyššie vzdelávanie a výskum
- verejné alebo súkromné a formálne a neformálne vzdelávacie inštitúcie

Unofficial translation

2.1.2.4. Označenie konkrétneho cieľového územia vrátane plánovaného využívania integrovaných územných investícií (IÚI), miestneho rozvoja vedeného komunitou alebo ďalších územných nástrojov

Odkaz: Článok 17 ods. 3 písm. e) bod iv)

Činnosti sa budú vykonávať v celom programovom regióne.

Pokiaľ ide o zachovanie a obnovu biodiverzity, osobitná pozornosť sa bude venovať citlivým a chráneným oblastiam regiónu, ako sú národné parky alebo lokality sústavy Natura 2000, ako základným prvkom nadnárodnej siete biotopov, a oblastiam, ktoré ich spájajú, pretože sú kľúčové pre posilnenie cezhraničného prepojenia chránených území a biotopov a súvisiacich ekosystémových služieb. Okrem toho budú mať prioritu chránené oblasti s cennými prírodnými aktívami, ktoré sú obzvlášť postihnuté environmentálnym tlakom a/alebo majú potenciál obnoviť biodiverzitu regiónu. IÚI, miestne rozvoje vedené komunitou alebo ďalšie územné nástroje sa nepoužijú.

2.1.2.5. Plánované využitie finančných nástrojov

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e) bod v)

Nebudú použité žiadne finančné nástroje.

2.1.2.6. Orientačné rozdelenie zdrojov na programy EÚ podľa typu intervencie

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e) bod vi), článok 17 ods. 9 písm. c) bod v)

Tabuľka 4: Dimenzia 1 – oblasť intervencie

Číslo priority	Fond	Špecifický cieľ	Kód	Suma (v EUR)
1	NDICI/CBC	vii)	079	11 916 819,00

Tabuľka 5: Dimenzia 2 – forma financovania

Číslo priority	Fond	Špecifický cieľ	Kód	Suma (v EUR)
1	NDICI/CBC	vii)	01	11 916 819,00

Tabuľka 6: Dimenzia 3 – mechanizmus územnej realizácie a územné zameranie

Číslo priority	Fond	Špecifický cieľ	Kód	Suma (v EUR)
1	NDICI/CBC	vii)	33	11 916 819,00

2.2. Zdravý a atraktívny pohraničný región

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. d)

Textové pole: [300]

2.2.1. v) zabezpečenie rovnakého prístupu k zdravotnej starostlivosti a posilnenie odolnosti zdravotníckych systémov vrátane primárnej starostlivosti a propagácia zmeny inštitucionálnej starostlivosti na starostlivosť rodinnú a komunitnú

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e)

2.2.1.1. Súvisiace typy opatrení a ich očakávaný príspevok k uvedeným špecifickým cieľom a v relevantnom prípade k makroregionálnym stratégiám a stratégiám pre morské oblasti

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e) bod i), článok 17 ods. 9 písm. c) bod ii)

Typy opatrení uvedených v tomto oddiele prispievajú k dosiahnutiu špecifického cieľa budovaním kapacít zainteresovaných strán v sektore zdravotníctva, aby v epidemických a núdzových situáciách účinne pôsobili spoločne a cez hranice, zlepšili dostupnosť zdravotníckych služieb pomocou digitálnych technológií a zavedením spoločných programov skríningu zdravotnej starostlivosti a podpory zdravia. Realizácia aktivít bude koordinovaná s podobnými intervenciami financovanými z EFRR alebo ESF+ v zúčastnených členských štátoch.

Typy akcií 3.1.

Vytvorenie legislatívneho, administratívneho a technického rámca pre spoločné epidemiologické opatrenia a služby cezhraničnej záchrany

Cieľom tohto typu opatrenia je sprístupniť nevyhnutné rámcové podmienky pre zmysluplnú spoluprácu príslušných zainteresovaných strán vnútroštátnych systémov zdravotnej starostlivosti. Na dosiahnutie tohto cieľa sa môžu použiť nasledovné orientačné činnosti:

- *vývoj spoločných metód zberu a harmonizácie údajov a vytváranie spoločných databáz*
- *štúdie s cieľom identifikovať a vypracovať riešenia na odblokovanie právnych, administratívnych a technických prekážok spolupráce a vypracovať spoločne uplatniteľné postupy a protokoly*
- *školenia, workshopy a iné kooperatívne vzdelávacie aktivity na vytváranie, interpretáciu, testovanie a ďalší rozvoj procesov a protokolov spolupráce*
- *- riešenia na odstránenie právnych, administratívnych a iných prekážok*

Typy opatrení 3.2.

Investície na zlepšenie spolupráce v oblasti epidemiológie a cezhraničných záchranných služieb

Cieľom tohto druhu opatrenia je poskytnúť investičnú podporu pre rozvoj infraštruktúry (vrátane renovácie budov a nákupu vybavenia) potrebnej na pilotné testovanie a prevádzkovanie spoločných služieb v oblasti boja proti epidémiám a poskytovania spoločných pohotovostných služieb cez hranice. Na dosiahnutie tohto cieľa sa môžu použiť nasledovné orientačné činnosti:

- *rozvoj infraštruktúry vrátane obnovy potrebných častí budov a nákupu vybavenia pre zdravotnícke zariadenia*
- *školenia, workshopy a iné kooperatívne vzdelávacie aktivity na zdieľanie informácií a skúseností súvisiacich so zlepšenými službami*

Typy opatrení 3.3.

Posilnenie využívania digitálnych technológií v zdravotníctve a pri rozvoji zdravia

Cieľom tohto typu akcie je podporiť využívanie telemedicínskych riešení a digitálnych technológií v oblasti zdravotnej starostlivosti a rozvoja zdravia s cieľom zlepšiť dostupnosť služieb v oblasti zdravotníctva a rozvoja zdravia. Očakáva sa, že výsledkom akcie budú spolupracujúce cezhraničné siete kompetentných odborníkov na základe spoločne vypracovaných postupov a protokolov využívajúcich digitálne technológie na diaľkovú diagnostiku a konzultácie alebo dohľad a niektoré pilotné investície do potrebných investícií malého rozsahu, najmä nákup potrebného vybavenia. Očakáva sa, že riešenia sa budú týkať širokej škály potenciálnych oblastí intervencie, ako je napríklad spoločná podpora liečby zriedkavých chorôb alebo prevencia a profylaxia rozšírených chorôb, ako je nadváha alebo obezita, ako príklad. Vždy, keď je to relevantné, by sa mali dodržiavať normy EÚ v oblasti elektronického zdravotníctva a usmernenia siete elektronického zdravotníctva a MyHealth@EU.

Dostupnosť služieb aj pre zraniteľné skupiny sa bude podporovať prostredníctvom prvkov zvyšovania povedomia a odbornej prípravy, ktoré sú špecifické pre potreby príslušných skupín:

- *vykonávanie cielených analýz uskutočniteľnosti cezhraničného použitia digitálnych technológií v zdravotníctve a pri rozvoji zdravia*
- *školenia, workshopy a iné kooperatívne vzdelávacie aktivity na vytváranie, interpretáciu, testovanie a ďalší rozvoj procesov a protokolov spolupráce*
- *drobný rozvoj infraštruktúry (vrátane rekonštrukcií budov a nákupu vybavenia) na pilotné testovanie a prevádzkovanie spoločných služieb.*

Typy opatrení 3.4.

Implementácia programov zdravotného skríningu a podpory zdravia

Cieľom tohto typu aktivity je zvyšovať povedomie a budovať vedomosti o prevencii chorôb (so zameraním na kardiovaskulárne ochorenia) a význame, metódach a zručnostiach v oblasti podpory zdravia, zvyšovať účinnosť zdravotnej prevencie v regióne. Dostupnosť služieb aj pre zraniteľné skupiny sa bude podporovať prostredníctvom prvkov zvyšovania povedomia a odbornej prípravy, ktoré sú špecifické pre potreby príslušných skupín, ako aj prostredníctvom programov prispôbených ich potrebám. Na dosiahnutie tohto cieľa môžu byť indikatívne tieto činnosti:

- *návrh a zavedenie miestnych a regionálnych programov skríningu zdravia*
- *vykonávanie miestnych a regionálnych programov zvyšovania informovanosti a odbornej prípravy v oblasti zdravotnej prevencie a rozvoja zdravia*
- *realizácia programov rozvoja zručností a školiacich programov v oblasti zdravotnej prevencie a podpory zdravia*
- *rozvoj infraštruktúry (vrátane rekonštrukcií budov a nákupu vybavenia) nutnej na pilotné testovanie a prevádzkovanie spoločných programov*

Pre programy INTERACT a ESPON:

Odkaz: článok 17 ods. 9 písm. c) bod i)

Definícia jediného prijímateľa alebo obmedzeného zoznamu prijímateľov a postupu udeľovania príspevkov

Nevzťahuje sa

2.2.1.2. Ukazovatele

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e) bod ii), článok 17 ods. 9 písm. c) bod iii)

Tabuľka 2: Ukazovatele výstupov

Priorita	Špecifický cieľ	ID [5]	Ukazovateľ	Merná jednotka [255]	Čiastkový cieľ (2024) [200]	Konečná cieľová hodnota (2029) [200]
2	v)	RCO117	Identifikované riešenia právnych alebo administratívnych cezhraničných prekážok	Počet riešení	3	7
2	v)	RCO69	Kapacita nových alebo modernizovaných zdravotníckych zariadení	Počet ľudí/rok	0	8400
2	v)	RCO81	Účasť na spoločných cezhraničných aktivitách	Počet účastníkov	0	38.450
2	v)	RCO85	Účasť na spoločných vzdelávacích programoch	Počet účastníkov	0	150

Tabuľka 3: Ukazovatele výsledkov

Priorita	Špecifický cieľ	ID	Ukazovateľ	Merná jednotka	Východisková hodnota	Referenčný rok	Konečná cieľová hodnota (2029)	Zdroj údajov	Poznámky
2	v)	RCR82	Zmiernenie alebo vyriešenie právnych alebo administratívnych cezhraničných prekážok	Počet prekážok	0	2021	1	Monitoring, správa príjemcu	
2	v)	RCR73	Ročný počet používateľov nových alebo modernizovaných	Ročný počet užívateľov	0	2021	9400	Monitoring, správa príjemcu	

			zdravotníckych zariadení						
2	v)	RCR81	Ukončenie spoločných vzdelávacích programov	Počet účastníkov	0	2021	135	Monitoring, správa príjemcu	

2.2.1.3. Hlavné cieľové skupiny

Odkaz: Článok 17 ods. 3 písm. e) bod iii), článok 17 ods. 9 písm. c) bod iv)

Hlavné cieľové skupiny akcií sú:

Populácia v programovej oblasti, ktorá má priamy prospech z lepšej zdravotnej starostlivosti a záchranných služieb, najmä populácia v izolovaných oblastiach.

Verejné a poloverejné organizácie (nemocnice, ústavy ambulantnej starostlivosti) zodpovedné za poskytovanie zdravotníckych služieb, ako aj mimovládne neziskové organizácie poskytujúce služby zdravotnej starostlivosti a rozvoja zdravia v pohraničnom regióne zapojením sa do akcií alebo prijímaním riešení, ktoré boli vyvinuté v rámci akcií.

Podľa princípu partnerstva bude môcť k vyššie uvedeným akciám prispieť množstvo právnických osôb z programovej oblasti ako prijímatelia. To zahŕňa (okrem iného):

- Miestne, regionálne alebo celoštátne orgány verejnej správy vrátane tematických orgánov pre zdravotnú starostlivosť a podporu zdravia
- verejné alebo poloverejné územné agentúry, ako sú miestne alebo regionálne rozvojové agentúry,
- mimovládne občianske organizácie (MVO) pôsobiace na regionálnej a miestnej úrovni
- verejné alebo súkromné organizácie pre vyššie vzdelávanie a výskum
- verejné alebo súkromné a formálne a neformálne vzdelávacie inštitúcie

2.2.1.4. Označenie konkrétneho cieľového územia vrátane plánovaného využívania integrovaných územných investícií (IÚI), miestneho rozvoja vedeného komunitou alebo ďalších územných nástrojov

Odkaz: Článok 17 ods. 3 písm. e) bod iv)

Činnosti sa budú vykonávať v celom programovom regióne. IÚI, miestne rozvoje vedené komunitou alebo ďalšie územné nástroje sa nepoužijú.

2.2.1.5. Plánované využitie finančných nástrojov

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e) bod v)

Nebudú použité žiadne finančné nástroje.

2.2.1.6. Orientačné rozdelenie zdrojov na programy EÚ podľa typu intervencie

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e) bod vi), článok 17 ods. 9 písm. c) bod v)

Tabuľka 4: Dimenzia 1 – oblasť intervencie

Číslo priority	Fond	Špecifický cieľ	Kód	Suma (v EUR)
2	NDICI/CBC	v)	128	4 256 065,00
2	NDICI/CBC	v)	129	3 936 860,00
2	NDICI/CBC	v)	131	1 921 631,00
2	NDICI/CBC	v)	132	1 802 264,00

Tabuľka 5: Dimenzia 2 – forma financovania

Číslo priority	Fond	Špecifický cieľ	Kód	Suma (v EUR)
2	NDICI/CBC	v)	01	11 916 820,00

Tabuľka 6: Dimenzia 3 – mechanizmus územnej realizácie a územné zameranie

Číslo priority	Fond	Špecifický cieľ	Kód	Suma (v EUR)
2	NDICI/CBC	v)	33	11 916 820,00

2.2.2. vi) posilnenie úlohy kultúry a trvalo udržateľného cestovného ruchu v hospodárskom rozvoji, sociálnom začlenení a sociálnych inováciách

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e)

2.2.2.1. Súvisiace typy opatrení a ich očakávaný príspevok k uvedeným špecifickým cieľom a v relevantnom prípade k makroregionálnym stratégiám a stratégiám pre morské oblasti

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e) bod i), článok 17 ods. 9 písm. c) bod ii)

Typy opatrení uvedených v tomto oddiele prispievajú k špecifickému cieľu podporou kultúrnej spolupráce a rozšírením ponuky environmentálne a sociálne udržateľného cestovného ruchu na základe valorizácie kultúrnych a prírodných pamiatok regiónu, vrátane vybudovaného dedičstva regiónu. Realizácia aktivít sa bude koordinovať s podobnými intervenciami financovanými z EFRR alebo ESF+ v zúčastnených členských štátoch.

Typy opatrení 4.1.

Rozvoj kapacít zberom dát, zdieľaním znalostí a školením

Cieľom tohto typu opatrenia je zvýšiť kapacity príslušných miestnych riadiacich inštitúcií, formálnych a neformálnych skupín spoločnosti a poskytovateľov služieb zapojených do cestovného ruchu, aby mohli služby súvisiace s cestovným ruchom riadiť udržateľnejším spôsobom a poskytovať vyššiu úroveň služieb. Na dosiahnutie tohto cieľa sa môžu použiť nasledovné orientačné činnosti:

- zber primárnych údajov vrátane vývoja metód harmonizácie údajov a vytvárania spoločných databáz
- príprava a zriadenie spoločných systémov monitorovania návštevníkov a aktív
- spoločné aktivity v oblasti vzdelávania a zdieľania znalostí s cieľom zvýšiť organizačné znalosti príslušných vnútroštátnych a cezhraničných organizácií, miestnych a regionálnych samospráv a občianskych organizácií (MVO)
- školenia pre zainteresované strany z odvetvia cestovného ruchu o témach súvisiacich s kultúrnym dedičstvom, environmentálnou, sociálnou a finančnou udržateľnosťou,

normami kvality, zdravotnými predpismi a všeobecnými prístupmi spolupráce v cestovnom ruchu vrátane opatrení na posilnenie vzťahu medzi zmenou klímy a kultúrnym dedičstvom (vplyvy zmeny klímy na kultúrne dedičstvo, ale aj riešenia, ktoré môže kultúrne dedičstvo ponúknuť v boji proti zmene klímy) s prihliadnutím na Udržateľný kultúrny cestovný ruch: správa pracovnej skupiny expertov členských štátov pre otvorenú metódu koordinácie

- štúdie, aplikovaný výskum a strategické a akčné plánovanie so zreteľom na spôsoby a možnosti využívania prírodného a kultúrneho dedičstva regiónu udržateľným cestovným ruchom

Typy opatrení 4.2.

Rozvoj spoločných alebo spojených produktov cestovného ruchu vrátane rozvoja cezhraničných sietí a trás

Cieľom tohto typu opatrenia je pomôcť navrhnuť, zorganizovať a zriadiť cezhraničné siete turistických atrakcií a poskytnúť spoločné nástroje na uvedenie týchto sietí na trh a ich dosiahnutie. Na dosiahnutie tohto cieľa sa môžu použiť nasledovné orientačné činnosti:

- príprava (konceptia, návrh a organizácia) spoločných produktov cestovného ruchu a spoločne poskytovaných služieb (balíčky služieb) vrátane prípravy cezhraničných tematických trás a sietí atrakcií a služieb, vrátane potenciálnych lokalít a atraktív spojených s Kultúrnou cestou identifikovanou v rámci iniciatívy DiscoverEU, ktorá v súčasnosti pokrýva Literárnu cestu a zasahuje na slovenské a maďarské územie programového územia.
- investícia (vrátane technického návrhu, analýzy uskutočniteľnosti a realizácie) do infraštruktúry potrebnej pre identitu značky a konzistentnosť kvality služieb v spoločných a prepojených lokalitách kultúrneho a prírodného dedičstva a pre dostupnosť prepojených miest na bicykli
- investícia (vrátane technického návrhu, analýzy uskutočniteľnosti a skutočnej realizácie) do infraštruktúry za účelom
 - obnovovania, modernizovania alebo transformácie vybudovaných prvkov kultúrneho dedičstva na vhodné na súčasné využitie ako kultúrne zariadenia alebo turistické atrakcie v súlade s Usmernením ICOMOS o európskych zásadách kvality pre intervencie financované EÚ s potenciálnym vplyvom na kultúrne dedičstvo
 - zlepšenia dostupnosti nových alebo existujúcich lokalít cestovného ruchu kultúrneho alebo prírodného dedičstva vrátane zabezpečenia bezbariérového prístupu do lokalít, poskytovania digitálnych sprievodcov, kurzov, výstav a iných digitálnych informačných prostriedkov vrátane viacjazyčných služieb na lokalitách a v sieťach alebo sprístupnenie ponúk ľahkej mobility, ako sú „riešenia pre záverečnú časť cesty“, mobilita na požiadanie alebo zlepšenie verejnej dopravy a prepojenia atrakcií na bicykli
- Vytvorenie spoločných platforiem pre marketing (vrátane umiestňovania ponúk, rezervačného systému atď.) atrakcií, služieb a sietí
- Uľahčenie zavedenia lokálnych zdravotných predpisov a postupov v oblasti cestovného ruchu, ktoré zaisťujú zdravie každého zúčastneného aktéra v prípade epidemických situácií

Typy opatrení 4.3.

Podpora miestnej a regionálnej spolupráce v oblasti kultúry a umenia

Cieľom tohto typu opatrenia je zachovávanie a obohacovanie spoločných kultúrnych tradícií, vrátane komunitných športových tradícií a podpora vytvárania nových spoločných kultúrnych a umeleckých produktov vrátane zapojenia a vzdelávania mládeže v oblasti kultúrnych hodnôt. Na dosiahnutie tohto cieľa sa môžu použiť nasledovné orientačné činnosti:

- *organizácia alebo vytváranie spoločných kultúrnych, komunitných športových a umeleckých podujatí alebo produktov vrátane tých, ktoré sú postavené na základe zachovania a rozvíjania miestnych kultúrnych tradícií*
- *školenia, workshopy a iné kooperatívne vzdelávacie podujatia na podporu kultúrnej spolupráce a medzikultúrneho dialógu*
- *investícia do verejnej infraštruktúry pre kultúru a komunitný šport na podporu úsilia o zachovanie a rozvoj*

Typy opatrení 4.4.

Pilotné opatrenia na podporu sociálnych inovácií a začlenenia zraniteľných skupín spoločnosti do kultúrnych aktivít, služieb a projektov cestovného ruchu

Cieľom tohto typu opatrenia je identifikovať a otestovať kooperatívne inovatívne prístupy k poskytovaniu kultúrnych aktivít a služieb spojených s cestovným ruchom na miestnej úrovni, najmä v menej rozvinutých a okrajových oblastiach, vrátane spôsobov a procesov zapojenia jednotlivcov zo zraniteľných skupín, vrátane zapojenia a vzdelávania mládeže v oblasti kultúrnych hodnôt. Na dosiahnutie tohto cieľa sa môžu použiť nasledovné orientačné činnosti:

- *Výber, vykonávanie a monitorovanie inovatívnych miestnych projektov*

Typy opatrení, ako je uvedené vyššie, podporujú nasledujúce ciele stratégie EÚ pre podunajskú oblasť EUSDR, ako je vymedzené v akčnom pláne (2020):

Prioritná oblasť 3 „Na podporu kultúry a cestovného ruchu, kontaktov medzi ľuďmi“:

I. Rozvoj trvalo udržateľného cestovného ruchu rozvojom trvalo udržateľných foriem cestovného ruchu (produkty zeleného turizmu a riešenia trvalo udržateľnej mobility) a zaistením trvalo udržateľného zachovania, udržiavania, socializácie a súčasnej interpretácie kultúrneho dedičstva a prírodných hodnôt;

II. Veda, výskum a nové technológie v kultúre, cestovnom ruchu a v medziľudských kontaktoch podporovaním zavádzania harmonizovaného monitorovacieho systému zameraného na trvalo udržateľný cestovný ruch a kultúrne/prírodné dedičstvo a propagáciou výmeny postupov a budovania kontaktov v oblasti a.) Umenia vrátane súčasného umenia b.) Podpory vytvárania väzieb a synergií medzi kultúrnymi a kreatívnymi odvetviami a odvetvím cestovného ruchu;

III. Valorizácia, propagácia a ochrana kultúrneho dedičstva, okrem iného tým, že sa podunajská oblasť stane dôležitou európskou turistickou destináciou, podporou rozvoja kvalitných produktov, infraštruktúry a inovatívnych foriem cestovného ruchu a kultúry zo strany MSP a verejno-súkromných partnerstiev a podporou kvalifikovanej pracovnej sily, vzdelávania a rozvoja zručností v oblasti cestovného ruchu a kultúry pre udržateľné pracovné miesta v regióne

Pre programy INTERACT a ESPON:

Odkaz: článok 17 ods. 9 písm. c) bod i)

Definícia jediného prijímateľa alebo obmedzeného zoznamu prijímateľov a postupu udeľovania príspevku

Nevzťahuje sa

2.2.2.2. Ukazovatele

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e) bod ii), článok 17 ods. 9 písm. c) bod iii)

Tabuľka 2: Ukazovatele výstupov

Priorita	Špecifický cieľ	ID [5]	Ukazovateľ	Merná jednotka [255]	Čiastkový cieľ (2024) [200]	Konečná cieľová hodnota (2029) [200]
2	vi)	RCO87	Organizácie zapojené do cezhraničnej spolupráce	Počet organizácií	0	81
2	vi)	RCO77	Počet podporených kultúrnych a turistických lokalít	Počet lokalít	0	29
2	vi)	RCO85	Účasť na spoločných vzdelávacích programoch	Počet účastníkov	0	185
2	vi)	RCO81	Účasť na spoločných cezhraničných aktivitách	Počet riešení	0	610

Tabuľka 3: Ukazovatele výsledkov

Priorita	Špecifický cieľ	ID	Ukazovateľ	Merná jednotka	Východisková hodnota	Referenčný rok	Konečná cieľová hodnota (2029)	Zdroj údajov	Poznámky
2	vi)	RCR 77	Návštevníci podporených kultúrnych a turistických objektov	Počet návštevníkov	0	2021	75.000	Monitorovací systém/správa prijímateľa	
2	vi)	RCR 81	Ukončenie spoločných vzdelávacích programov	Počet ľudí	0	2021	120	Monitorovací systém/správa prijímateľa	
2	vi)	RCR 84	Cezhraničná spolupráca organizácií po ukončení projektu	Počet organizácií	0	2021	42	Monitorovací systém/správa prijímateľa	

2.2.2.3. Hlavné cieľové skupiny

Odkaz: Článok 17 ods. 3 písm. e) bod iii), článok 17 ods. 9 písm. c) bod iv)

Hlavné cieľové skupiny akcií sú:

Verejné, súkromné a občianske (MVO) organizácie a jednotlivci, ktorí poskytujú služby súvisiace s cestovným ruchom alebo spravujú prírodné alebo kultúrne bohatstvo v pohraničnom regióne zapojením sa do akcií alebo prijatím riešení vyvinutých v rámci týchto akcií.

Možnými prijímateľmi sú v zásade všetky právnické osoby, ktoré môžu prispieť k vyššie uvedeným akciám. To zahŕňa (okrem iného):

- Miestne, regionálne alebo celoštátne orgány verejnej správy
- Verejné kultúrne inštitúcie

- občianske a profesijné združenia vrátane profesionálnych výtvarníkov a samostatne organizujúcich sa („radových“) aktérov
- Zájmové skupiny vrátane mimovládnych organizácií
- Inštitúcie pre vyššie vzdelávanie a výskum
- Vzdelávacie inštitúcie, školiace strediská a školy
- Inštitúcie hospodárskeho a územného rozvoja, ako sú krajské alebo regionálne rozvojové agentúry
- Národné štatistické úrady

2.2.2.4. Označenie konkrétneho cieľového územia vrátane plánovaného využívania integrovaných územných investícií (IÚI), miestneho rozvoja vedeného komunitou alebo ďalších územných nástrojov

Odkaz: Článok 17 ods. 3 písm. e) bod iv)

Činnosti sa budú vykonávať v celom programovom regióne. Územné nástroje sa nepoužijú.

2.2.2.5. Plánované využitie finančných nástrojov

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e) bod v)

Nebudú použité žiadne finančné nástroje.

2.2.2.6. Orientačné rozdelenie zdrojov na programy EÚ podľa typu intervencie

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e) bod vi), článok 17 ods. 9 písm. c) bod v)

Tabuľka 4: Dimenzia 1 – oblasť intervencie

Číslo priority	Fond	Špecifický cieľ	Kód	Suma (v EUR)
2	NDICI/CBC	vi)	165	4 965 341,00
2	NDICI/CBC	vi)	166	4 965 341,00
2	NDICI/CBC	vi)	167	4 965 341,00

Tabuľka 5: Dimenzia 2 – forma financovania

Číslo priority	Fond	Špecifický cieľ	Kód	Suma (v EUR)
2	NDICI/CBC	vi)	01	14 896 023,00

Tabuľka 6: Dimenzia 3 – mechanizmus územnej realizácie a územné zameranie

Číslo priority	Fond	Špecifický cieľ	Kód	Suma (v EUR)
2	NDICI/CBC	vi)	33	14 896 023,00

2.3. Spolupracujúci hraničný región

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. d)

Textové pole: [300]

2.3.1. b) posilniť efektívnu verejnú správu podporou právnej a administratívnej spolupráce a spolupráce medzi občanmi, aktérmi občianskej spoločnosti a inštitúciami, najmä s cieľom vyriešiť právne a iné prekážky v pohraničných oblastiach

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e)

2.3.1.1. Súvisiace typy akcií a ich očakávaný príspevok k uvedeným špecifickým cieľom a v relevantnom prípade k makroregionálnym stratégiám a stratégiám pre morské oblasti

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e) bod i), článok 17 ods. 9 písm. c) bod ii)

Typy opatrení 5.1.

Inštitucionálna spolupráca medzi verejnými a občianskymi organizáciami

Typy opatrení uvedených v tomto oddiele prispievajú k dosiahnutiu špecifického cieľa tým, že poskytujú príležitosť spolupráce širokému spektru partnerov pri témach, ktoré nie sú vybrané pre tematickú koncentráciu programu, ale sú v oblastiach relevantné, najmä pri skúmaní príležitostí pre ďalšie témy spolupráce v budúcnosti.

Osobitnou prioritnou oblasťou v rámci týchto typov opatrení je posilnenie cezhraničnej spolupráce s cieľom zvýšiť hospodársku výkonnosť regiónu, väčšinou prostredníctvom

- vytvárania a rozvoja prevádzkových sietí (ako sú klastre, siete vedeckých a priemyselných parkov a logistické centrá) príslušných zainteresovaných strán a uľahčenie zdieľania a prenosu znalostí
- spoločného rozvoja miestnych spôsobov a metód stimulácie podnikania v pohraničnej oblasti s dôrazom na inovátné prístupy a formy ekonomických aktivít, ktoré zodpovedajú špecifickému miestnemu dopytu
- posilnenia prenosu znalostí a budovania kapacít miestnych orgánov, podnikov, akademickej obce a občianskej spoločnosti v oblasti inteligentnej špecializácie s cieľom vytvárať synergie a vytvárať pridanú hodnotu cezhraničnou spoluprácou.

Na posilnenie spolupráce v týchto oblastiach je najmenej jedna tretina rozpočtu pridelená prioritne „2.3. Spolupracujúci hraničný región“ na podporu uskutočniteľných projektov, ktoré sa zaoberajú vyššie uvedenými témami. Možné činnosti môžu zahŕňať, okrem iného:

- vykonávanie predbežných štúdií a plánovanie budúcich štruktúr a oblastí spolupráce vrátane prípravy strategických akcií a projektov, ktoré sa majú realizovať napr. v nasledujúcom období tvorby programu
- výmena skúseností a zdieľanie informácií, údajov a znalostí potrebných na riešenie súčasných problémov spolupráce alebo predchádzanie potenciálnym výhľadovým konfliktom alebo rizikám alebo na spoločné využívanie príležitostí
- harmonizácia existujúcich a vývoj nových nástrojov, metód, procesov a postupov s cieľom dosiahnuť účinnejšiu a efektívnejšiu spoluprácu, budovanie kontaktov a lepší výkon inštitúcií

- *organizačný rozvoj a rozvoj zručností zamestnancov na inštitucionálnej úrovni za účelom účinnejšej a efektívnejšej spolupráce, budovania kontaktov a zlepšenia inštitucionálnej výkonnosti*

Potenciálne tematické oblasti činností môžu okrem iného zahŕňať:

- *inteligentnú špecializáciu, podnikanie a rozvoj obchodu, digitalizáciu*
- *energetickú účinnosť a obnoviteľnú energiu*
- *vzdelávanie so zameraním na odborné školenia zlepšujúce rovnaký prístup k inkluzívnym a kvalitným službám vo vzdelávaní*
- *sociálno-ekonomické začlenenie marginalizovaných komunit*
- *koordináciu plánov rozvoja cezhraničnej dopravy vrátane rozvoja verejnej dopravy a rozvoja dopravnej dostupnosti pohraničných staníc*
- *činnosť pohraničnej stráže a colné služby, hraničné kontroly a kontroly na hraničných priechodoch*
- *analýza a odstraňovanie prekážok v rôznych oblastiach*

Harmonizované riešenia, ako aj posilnené a nové formy spolupráce by výrazne zlepšili celkovú súdržnosť celej oblasti bez ohľadu na tematické zameranie na riešenie spoločných výziev a využitie spoločného potenciálu, ktoré spočíva v rozvoji MSP a podnikov, podnikaní a digitalizácii, energetickej účinnosti a obnoviteľných zdrojoch energie, vzdelávaní so zameraním na odbornú prípravu vrátane ekologických zručností, začleňovaní marginalizovaných komunit, koordinácii rozvoja dopravy, fungovaní pohraničnej stráže a najmä colných služieb. Pri zohľadnení charakteru spolupráce v rámci ISO 1 medzi relevantnými aktérmi iných sektorov, ako je sektor vybraných SO, by sa mohli predpokladať len mákké projekty menšieho rozsahu, ako je spolupráca, výmena skúseností, prenos poznatkov, rozvoj zručností, plány a stratégie.

Typ opatrení, ako je uvedené vyššie, podporujú nasledujúce ciele stratégie EÚ pre podunajskú oblasť EUSDR, ako je vymedzené v akčnom pláne (2020):

Prioritná oblasť 10 „Posilniť inštitucionálne kapacity a spoluprácu“ sa zameriava na

- *posilňovanie inštitucionálnych kapacít s cieľom zlepšiť rozhodovanie a administratívnu výkonnosť.*
- *zvýšenie zapojenia občianskej spoločnosti a miestnych aktérov do účinnej tvorby a vykonávania politiky.*
- *zlepšovanie koordinácie a znalostí s cieľom lepšie využívať finančné prostriedky a vyvíjať nástroje financovania založené na potrebách*

Najrelevantnejšie opatrenia sú tieto:

(Opatrenie č. 2) „Uľahčiť administratívnu spoluprácu komunit žijúcich v hraničných regiónoch“

(Opatrenie č. 7) „Posilniť zapojenie občianskej spoločnosti a miestnych aktérov v podunajskej oblasti“

(Opatrenie č. 8) „Posilniť kapacity miest a obcí s cieľom uľahčiť miestny a regionálny rozvoj“

Pre programy INTERACT a ESPON:

Odkaz: článok 17 ods. 9 písm. c) bod i)

Definícia jediného prijímateľa alebo obmedzeného zoznamu prijímateľov a postupu udeľovania príspevkov

Nevzťahuje sa

2.3.1.2. Ukazovatele

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e) bod ii), článok 17 ods. 9 písm. c) bod iii)

Tabuľka 2: Ukazovatele výstupov

Priorita	Špecifický cieľ	ID [5]	Ukazovateľ	Merná jednotka [255]	Čiastkový cieľ (2024) [200]	Konečná cieľová hodnota (2029) [200]
ISO3	ISO1 b)	RCO87	Organizácie zapojené do cezhraničnej spolupráce	Počet organizácií	0	36

Tabuľka 3: Ukazovatele výsledkov

Priorita	Špecifický cieľ	ID	Ukazovateľ	Merná jednotka	Východisková hodnota	Referenčný rok	Konečná cieľová hodnota (2029)	Zdroj údajov	Poznámky
ISO3	ISO1 b)	RCR84	Organizácie spolupracujúce cez hranice po ukončení projektu	Počet organizácií	0	2021	18	Monitorovací systém (správa prijímateľa)	

2.3.1.3. Hlavné cieľové skupiny

Odkaz: Článok 17 ods. 3 písm. e) bod iii), článok 17 ods. 9 písm. c) bod iv)

<p>Hlavnou cieľovou skupinou sú vo všeobecnosti občania spolupracujúcich krajín, ktorí pociťujú výhody spolupráce – prostredníctvom verejných alebo občianskych organizácií pôsobiacich na miestnej úrovni. Prijímatelia sú teda prevažne</p> <ul style="list-style-type: none">• Verejné organizácie a orgány na národnej úrovni vrátane ich regionálnych alebo miestnych pobočiek• Miestne a regionálne verejné orgány alebo poloverejné orgány• Organizácie spravujúce konkrétne územia (napríklad euroregióny a EZÚS)• Verejné alebo občianske organizácie pre hospodársky rozvoj vrátane komerčných/obchodných/poľnohospodárskych komôr• Verejné alebo občianske vzdelávacie inštitúcie a organizácie poskytujúce vzdelávacie služby• Občianske (mimovládne) organizácie a iné záujmové skupiny• Verejné inštitúcie vyššieho vzdelávania, univerzity, verejné výskumné inštitúcie• verejné a občianske orgány a inštitúcie zodpovedné za MSP a hospodársky rozvoj alebo riadenie inovácií• orgány verejnej správy pre obchodnú infraštruktúru (ako sú priemyselné parky, vedecké parky atď.)

2.3.1.4. Označenie konkrétneho cieľového územia vrátane plánovaného využívania integrovaných územných investícií (IÚI), miestneho rozvoja vedeného komunitou alebo ďalších územných nástrojov

Odkaz: Článok 17 ods. 3 písm. e) bod iv)

Činnosti sa budú vykonávať v celom programovom regióne. IÚI, miestne rozvoje vedené komunitou alebo ďalšie územné nástroje sa nepoužijú.

2.3.1.5. Plánované využitie finančných nástrojov

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e) bod v)

Nebudú použité žiadne finančné nástroje.

2.3.1.6. Orientačné rozdelenie zdrojov na programy EÚ podľa typu intervencie

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e) bod vi), článok 17 ods. 9 písm. c) bod v)

Tabuľka 4: Dimenzia 1 – oblasť intervencie

Číslo priority	Fond	Špecifický cieľ	Kód	Suma (v EUR)
3	NDICI/CBC	ISO1b)	171	5 958 410,00

Tabuľka 5: Dimenzia 2 – forma financovania

Číslo priority	Fond	Špecifický cieľ	Kód	Suma (v EUR)
3	NDICI/CBC	ISO1b)	01	5 958 410,00

Tabuľka 6: Dimenzia 3 – mechanizmus územnej realizácie a územné zameranie

Číslo priority	Fond	Špecifický cieľ	Kód	Suma (v EUR)
3	NDICI/CBC	ISO1b)	33	5 958 410,00

3. Finančný plán

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. f)

3.1 Finančné rozpočtové prostriedky v ročnej postupnosti

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. g) bod i), článok 17 ods. 4 písm. a) až d)

Tabuľka 7

<i>Fond</i>	<i>2021</i>	<i>2022</i>	<i>2023</i>	<i>2024</i>	<i>2025</i>	<i>2026</i>	<i>2027</i>	<i>Spolu</i>
<i>NDICI cezhraničná spolupráca¹</i>	<i>0</i>	<i>13 885 938</i>	<i>10 986 174</i>	<i>11 163 473</i>	<i>11 344 059</i>	<i>9 125 056</i>	<i>9 587 805</i>	<i>66 092 505</i>
<i>Spolu</i>	<i>0</i>	<i>13 885 938</i>	<i>10 986 174</i>	<i>11 163 473</i>	<i>11 344 059</i>	<i>9 125 056</i>	<i>9 587 805</i>	<i>66 092 505</i>

3.2 Celkové finančné rozpočtové prostriedky podľa fondu a národného spolufinancovania

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. f) bod ii), článok 17 ods. 4 písm. a) až d)

¹ Interreg A, vonkajšia cezhraničná spolupráca

Tabuľka 8

Číslo politického cieľa	Priorita	Fond	Základ pre výpočet podpory EÚ (celkové oprávnené náklady alebo verejný príspevok)	Príspevok EÚ (a)=(a1)+(a2)	Orientačné rozdelenie príspevku EÚ		Národný príspevok (b)=(c)+(d)	Orientačné rozdelenie národného príspevku		Spolu (e)=(a)+(b)	Miera spolufinancovania (f)=(a)/(e)	Príspevky tretích krajín (pre informáciu)
					bez TA podľa článku 27(1) (a1)	spolu s TA podľa článku 27(1) (a2)		Národný verejný príspevok (c)	Národný súkromný príspevok (d)			
PO2 Ekologickejší, nízkouhlíkový prechod na čisté bezuhlíkové hospodárstvo a odolnú Európu prostredníctvom podpory čistých a spravodlivej energetickej transformácie, zelených a modrých investícií, obehového hospodárstva, zmiernenia zmeny klímy a prispôsobovania sa jej, rizík	Priorita 1 Odolný a zelený hraničný región	NDICI cezhraničná spolupráca ¹	Celkové oprávnené náklady	29 741 627 €	26 812 843 €	2 928 784 €	3 304 626 €	2 974 163€	330 463€	33 046 253 €	90%	0

<i>prevencie a riadenia a udržateľnej mestskej mobility.</i>												
<i>PO 4 "Sociálnejšia a inkluzívnejšia Európa implementujúca Európsky pilier sociálnych práv"</i>	Priorita 2 Zdravý a atraktívny hraničný región	<i>NDICI cezhraničná spolupráca</i>	<i>Celkové oprávnené výdavky</i>	29 741 627 €	26 812 843 €	2 928 784 €	3 304 626 €	2 974 163 €	330 463€	33 046 253 €	90%	0
<i>ISO 1 Inštitucionálna a spolupráca</i>	Priorita 3 Spolupracujúci hraničný región	<i>NDICI cezhraničná spolupráca</i>	<i>Celkové oprávnené výdavky</i>	6 609 251 €	5 958 410 €	650 841€	734 362 €	660 926 €	73 436€	7 343 613 €	90%	0
	Spolu	Všetky fondy	<i>Celkové oprávnené výdavky</i>	66 092 505 €	59 584 096 €	6 508 409 €	7 343 614 €	6 609 252 €	734 362€	73 436 119 €	90%	0

4. Aktivity uskutočnené na zapojenie príslušných programových partnerov do prípravy programu Interreg a úloha týchto programových partnerov pri vykonávaní, monitorovaní a hodnotení

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. g)

Partneri a ich úlohy pri príprave programu

V súlade so zásadou viacúrovňového riadenia bolo zapojenie partnerov ústredným prvkom počas celého vývoja programu. Proces tvorby programu koordinoval programový výbor (PC), zriadený v apríli 2020, a pozostáva z príslušných ministerstiev a organizácií z regionálnych/okresných/miestnych úrovní zo 4 krajín.

Z Maďarska k nim patria: Ministerstvo zahraničných vecí a obchodu, odbor programov cezhraničnej spolupráce (RO programu HUSKROUA 2014-2020), Ministerstvo zahraničných vecí a obchodu, odbor vodnej diplomacie a stratégie podunajskej oblasti, Programová kancelária Széchenyi nezisková spoločnosť Llc, Župná rada Boršodsko-abovsko-zemplínskej župy, Župná rada Sabolčsko-satmársko-berežskej župy.

Zo Slovenska: Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky (NO pre program HUSKROUA 2014-2020) a ako centrálny koordinačný orgán (sekcia centrálného koordinačného orgánu (CKO)); Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky, Prešovský samosprávny kraj (odbor strategického rozvoja), Košický samosprávny kraj (odbor regionálneho rozvoja, územného plánovania a životného prostredia), Združenie miest a obcí Slovenska

Z Rumunska: Ministerstvo pre rozvoj a správu verejných prác (NA pre program HUSKROUA 2014-2020), Ministerstvo zahraničných vecí, Župná rada Satumarskej župy, Župná rada Marmarošskej župy, Župná rada župy Suceava

Z Ukrajiny: Sekretariát kabinetu ministrov Ukrajiny (NA pre program HUSKROUA 2014-2020), Ministerstvo zahraničných vecí Ukrajiny, Zakarpatská regionálna štátna správa, Ivanofrankivská regionálna štátna správa, Černovická regionálna štátna správa.

Zástupcovia Spoločného technického sekretariátu programu HUSKROUA ENI CBC (ďalej len „STS“) (vrátane pobočiek) sa zúčastnili na zasadnutiach programového výboru v koordinačnej a profesionálnej podpornej funkcii.

Zástupca Európskej komisie a experti projektu TESIM boli pozvaní na zasadnutie programového výboru ako poradcovia.

Kľúčové čiastkové ciele procesu tvorby programu:

- schôdze programového výboru za účasti členov programového výboru
- externí experti pripravili počiatočnú správu
- poradcovia a experti navrhli územnú analýzu
- tímy externých expertov navrhli kapitolu 2 „Priority“ dokumentu IP, spoločne s expertmi na strategické environmentálne hodnotenie
- ďalšie kapitoly boli vytvárané interne, ale schválené programovým výborom

Úlohou programového výboru – okrem riadenia a strategickej koordinácie procesu plánovania – bolo prediskutovať a schváliť hlavné čiastkové ciele a výstupy procesu tvorby programu

Aby sa zabezpečila uspokojivá úroveň územného vlastníctva a v súlade so zásadou inkluzívneho partnerstva, podľa článku 6 nariadenia o spoločných ustanoveniach sa do procesu programovania zapojili aj poradcovia z centrálnej a miestnej úrovne, ako aj zástupcovia občianskej spoločnosti, ktorí poskytli cenné vstupy do programovacieho procesu, príslušné zainteresované strany a partneri boli náležite konzultovaní. Mali včasný prístup k relevantným informáciám, ktoré im umožnili vykonávať zmysluplnú úlohu počas navrhovania a ovplyvňovať implementačné a monitorovacie procesy budúceho programu.

Vzhľadom na bezpečnostné opatrenia, ktoré 4 vlády uplatňovali počas pandémie ochorenia COVID, sa ich účasť uskutočnila prostredníctvom série online workshopov, rozhovorov a verejných konzultácií s

cieľom nadviazať s nimi aktívny dialóg (napr. identifikácia miestnych výziev a rozvojové potreby, konkrétne opatrenia a nápady projektu, existujúci a potenciálni žiadatelia a siete spolupráce atď.).

Online prieskumy v 4 národných jazykoch boli odoslané online širokému spektru zainteresovaných strán, približne 700 kontaktom. Online workshopy na diskusiu o územnej analýze boli zorganizované za účelom zapojenia zainteresovaných strán do procesu tvorby programu vo všetkých 4 krajinách. Workshopy a online prieskumy vyústili do územnej analýzy, ktorá potom slúžila ako pevný základ pre ďalšiu prácu na výbere cieľov politik a formovaní dokumentu programu Interreg.

Verejnosť bola informovaná o procese tvorby programu na viacerých miestach; hlavne na webových stránkach predchádzajúceho programu a na platformách sociálnych sietí. Pred finalizáciou obsahu sa uskutočnili aj verejné konzultácie o návrhu programu Interreg a návrhu správy SEA vo viacerých jazykoch.

Partneri a ich úlohy pri vykonávaní programu

Partneri zo zúčastnených krajín sa zapoja do vykonávania programu vrátane ich účasti v monitorovacom výbore (odteraz: MV). MV dohliada na program a jeho výkonnosť a podľa toho sa bude rozhodovať.

Zloženie MV odsúhlasia partnerské krajiny a zabezpečia vyvážené zastúpenie:

- príslušných orgánov vrátane sprostredkovateľských orgánov;
- taktiež zástupcov programových partnerov uvedených v článku 6 nariadenia (EÚ) NSU z partnerských štátov a podľa (EÚ) č. 240/2014 zo 7. januára 2014 o európskom kódexe správania pre partnerstvo v rámci európskych štrukturálnych a investičných fondov.

Nastavenie bude zabezpečené nomináciou partnerských krajín. MV prijme svoj rokovací poriadok, ktorý bude obsahovať ustanovenia o jeho fungovaní, o právach a povinnostiach, o hlasovacích právach a pravidlách účasti na zasadaniach, ako aj prostriedky a nástroje na riešenie konfliktu záujmov. Rokovací poriadok sa zverejní podľa článku 28.4 nariadenia Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady č. 2021/1059. Zoznam členov bude zverejnený na webstránke.

Inštitucionálny koordinačný mechanizmus

Partnerská dohoda okrem iných dôležitých prvkov popisuje mechanizmus koordinácie, vymedzenia a komplementárností medzi fondmi a koordinácie medzi národnými a regionálnymi programami, ako aj komplementárností medzi fondmi a inými nástrojmi Únie členských štátoch. Poskytuje pomoc a informácie pri koordinačných cvičeniach aj pre náš program. Týmto spôsobom je zabezpečený obojstranný tok informácií. Partneri programu podporovaní prácou MV, spoločného sekretariátu (s jednou alebo viacerými pobočkami v partnerských krajinách), kontrolórov a ďalších programových orgánov budú využívaní ako trvalé koordinačné mechanizmy zabezpečujúce celkovú koordináciu a monitorovanie implementácie iných nástrojov financovania Únie a príslušných vnútroštátnych nástrojov financovania. Členovia a pozorovatelia MV môžu byť zapojení do implementácie a/alebo rozhodovania o iných programoch (napr. župy/VÚC v programoch regionálneho/územného rozvoja v Maďarsku, Slovenskej republike a Rumunsku), preto disponujú rozšírenými relevantnými informáciami. Vedomostné centrum poskytované Széchenyiho programovou kanceláriou (SZPO), ktorá hostí JTS a kontrolórov cezhraničnej spolupráce a nadnárodných/medzinárodných programov, tiež rozšírilo relevantné informácie o inom hraničnom úseku. Okrem toho sa SZPO podieľa na implementačnom mechanizme hlavných programov.

V Maďarsku patrí portfólio plánovania a vykonávania programov cezhraničnej spolupráce Interreg pod ministerstvo zahraničných vecí a obchodu (MZV). Vo fáze plánovania MZV koordinovalo proces tvorby programu všetkých programov cezhraničnej spolupráce, na ktorých sa Maďarsko zúčastňuje, a na procese sa tiež podieľal Úrad predsedu vlády ako koordinátor fondov kohéznej politiky v Maďarsku, a Ministerstvo financií, ktoré je zodpovedné za územný rozvoj na vnútroštátnej úrovni. MZV, ktoré je zodpovedné za programy cezhraničnej spolupráce Interreg, sa zúčastňuje na monitorovacom výbore dohody o partnerstve v Maďarsku v úlohe poradcu. Okrem toho sa MZV spolu s radiacimi orgánmi hlavného programu zúčastňuje na práci koordinačného výboru pre rozvojovú politiku, ktorý sa zaoberá všetkými otázkami rozvojovej politiky v Maďarsku.

Zodpovednosť za plánovanie a vykonávanie na Slovensku nesie Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky.

V Rumunsku tieto funkcie patria Ministerstvu rozvoja, verejných prác a verejnej správy.

Na Ukrajine – Sekretariát kabinetu Ministerstva Ukrajiny a Ministerstvo zahraničných vecí Ukrajiny sa podieľajú na fáze plánovania a budúceho vykonávania.

Okrem toho bude koordinácia zabezpečená príležitostným pozývaním orgánov zodpovedných za programy na schôdze monitorovacieho výboru alebo pravidelnými konzultáciami na národnej úrovni o konkrétnych témach pred zasadnutiami a rozhodnutiami monitorovacieho výboru.

Monitorovanie a hodnotenie:

Hlavným orgánom zodpovedným za monitorovanie a hodnotenie programu je monitorovací výbor za pomoci spoločného sekretariátu, Branch offices. Monitorovací výbor bude pravidelne skúmať okrem iného:

- pokrok pri vykonávaní programu a pri dosahovaní jeho čiastkových cieľov a cieľov programu Interreg;
- akékoľvek problémy, ktoré ovplyvňujú výkonnosť programu a opatrenia prijaté na riešenie týchto problémov;
- pokrok dosiahnutý pri vykonávaní hodnotení, syntézach hodnotení a akýchkoľvek následných krokoch prijatých vzhľadom na zistenia
- vykonávanie komunikačných akcií a akcií zviditeľňovania;
- pokrok pri vykonávaní operácií programu so strategickým významom a, v prípade potreby, veľkých infraštruktúrnych projektov;
- pokrok v budovaní administratívnych kapacít pre verejné inštitúcie a prijímateľov, ak je to relevantné.

Monitorovací výbor okrem svojich úloh týkajúcich sa výberu operácií uvedených v článku 22 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady č. 2021/1059 schvaľuje nasledovné:

- metodiku a kritériá používané na výber operácií vrátane akýchkoľvek ich zmien po upozornení Komisie, ak o to požiada, vrátane zriadenia špeciálnych riadiacich výborov, ktoré budú zodpovedné za výber operácií;
- plán hodnotenia a všetky jeho zmeny;
- akékoľvek návrhy riadiaceho orgánu na zmenu programu vrátane na prevod v súlade s článkom 19 ods. 5 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady č. 2021/1059;
- záverečnú správu o výkonnosti.

Za účelom merania pokroku a výkonnosti sa hodnotenie programu bude vykonávať okrem iného podľa týchto kritérií: účinnosť, efektívnosť, relevantnosť, súdržnosť a pridaná hodnota EÚ s cieľom zlepšiť kvalitu navrhovania a vykonávania programov. Hodnotenia môžu pokrývať aj ďalšie relevantné kritériá, ako napríklad inkluzívnosť, nediskriminácia a viditeľnosť, a môžu zahŕňať viac ako jeden program. Hodnotenie bude verejné.

Vzhľadom na posilnenú úlohu monitorovacieho výboru pri kontrole výkonnosti programu, ako aj pri prenose a transparentnosti údajov sa členovia monitorovacieho výboru zaviazujú poskytovať údaje s cieľom stanoviť kritériá pre kontrolu výkonnosti a prevziať úlohu poskytovateľov údajov pre územie, ktoré spadá do ich jurisdikcie alebo oblasti odborných znalostí.

Monitorovací systém a e-kohézia

Systém INTERREG+ - špeciálne navrhnutý pre tento program - je plne funkčný elektronický systém na výmenu údajov, monitorovanie a pracovný tok, ktorý bol vyvinutý v súlade so zásadami elektronickej kohézie. Systém je možné používať počas celého životného cyklu programu a projektu. Úplný rozsah funkcií Back Office a Front Office systému zabezpečuje, že všetky výmeny údajov medzi príjemcami a orgánmi programu sa vykonávajú elektronicky, a poskytuje správy a štatistiky o výkonnosti projektov a programu.

5. Prístup k informovaniu o programe Interreg a jeho zviditeľňovaniu (ciele, cieľové skupiny, komunikačné kanály vrátane prípadného dosahu v sociálnych médiách, plánovaný rozpočet a príslušné ukazovatele pre monitorovanie a hodnotenie)

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. h)

Komunikácia slúži na budovanie porozumenia, ktoré je kľúčom k úspešnej sociálnej zmene. Je zameraná na poslanie, publikum a činnosť. Je neoddeliteľnou súčasťou realizácie programu, aktivity slúžia na dosiahnutie programových cieľov. Stratégia kľúčových komunikačných prvkov je navrhnutá na začiatku programu: definujú sa ciele s osobitným zameraním na vybrané priority, poskytujú sa riešenia šité na mieru na oslovenie príslušných cieľových skupín (ako je uvedené v podkapitolách 2.1.1.3, 2.1.2.3, 2.2.1.3, 2.2.2.3 a 2.3.1.3 podľa špecifických cieľov) a definujú sa tematické kľúčové posolstvá pre ne.

Ciele: špecifické, merateľné, dosiahnuteľné, orientované na výsledky a časovo ohraničené:

1. Program a jeho špecifiká sú dobre známe, je široko propagovaný smerom k cieľovým skupinám, relevantné subjekty sú široko oslovené, informácie o možnostiach financovania a výsledkoch sú ľahko dostupné;
2. Program sa realizuje efektívne a transparentne: interná komunikácia medzi orgánmi programu funguje dobre; identifikované osvedčené postupy projektu sa zdieľajú; pozornosť sa venuje budovaniu kapacít príjemcov, aby pochopili význam komunikácie;
3. Je preukázaný pozitívny vplyv spolupráce Interreg na európskej úrovni.

Cieľové publikum: Komunikácia je zameraná na tvorcov politik a rozhodovacie orgány na národnej, regionálnej a miestnej úrovni, na potenciálnych žiadateľov a prijímateľov (verejné národné, regionálne a miestne orgány, regionálne agentúry, univerzity, znalostné a výskumné ústavy, mimovládne organizácie a príslušné súkromné neziskové organizácie) a na širšiu verejnosť zapojených krajín. Uplatňujú sa nasledujúce zásady:

- Transparentnosť – informácie o programe sú sprístupnené vo všetkých fázach;
- Presnosť – informácie sú platné iba vtedy, ak sú presné;
- Včasnosť – včasné informácie sú užitočné pre publikum a médiá;
- Jasnosť – informácie pre cieľové publikum sú zrozumiteľné a jasné;
- Zamerajte sa na projekty a výsledky – tie sú najlepšími ambasádormi programu;
- Výmena príkladov najlepšej praxe medzi programami Interreg, medzi programom a jeho projektmi..

Program pri plánovaní a realizácii informačných a komunikačných opatrení zohľadňuje tieto zásady: trvalo udržateľný rozvoj (postupy, ktoré chránia životné prostredie), rovnosť príležitostí a nediskriminácia (zraniteľné skupiny (vrátane etnických menšín, ľudí so zdravotným postihnutím, starších ľudí, detí, žien, nezamestnaných atď.)), rovnosť medzi mužmi a ženami.

Digitálna stratégia a využívanie sociálnych médií je dôležité na účely informovania a zviditeľňovania. Je to veľmi nákladovo efektívne. Interná komunikácia je neoddeliteľnou súčasťou komunikačnej stratégie na lepšiu koordináciu činností medzi orgánmi programu.

Online nástroje:

- Webová stránka programu – nielen pre zúčastnené strany programu, ale aj pre širšiu verejnosť
- Webové stránky projektu – pre online prezentáciu programu. "Nástroj na tvorbu webových stránok" na úsporu času a peňazí na tvorbu webových stránok. Obsah sa pomocou webovej stránky programu ľahko zefektívňuje a k dispozícii sú výstupy projektu.- Komunikačné kampane (krátke propagačné videá/zvukové podcasty a rozprávanie príbehov)
- Európsky deň spolupráce – na prezentáciu dosiahnutých úspechov
- Sociálne médiá (Facebook, Twitter, LinkedIn, atď.) interaktívny dialóg a obojstranná konverzácia na budovanie komunity.- Videá pre vizuálny, ľudský, trvalý účinok na úspechy- Fotografie – relatívne jednoduchý a účinný spôsob vytvárania atraktívnych vizuálnych zobrazení.
- Tradičné médiá

Offline nástroje:

- Semináre/workshopy pre potenciálnych prijímateľov
- Školenia a schôdze: pre prijímateľov projektu a organy programu
- Účasť na podujatiach tretích strán – na zvýšenie povedomia, prístup k príkladom dobrej praxe a zdieľanie pozitívnych príbehov

Ukazovatele výstupov pre hlavné činnosti: počet návštevníkov webovej stránky; počet vystúpení v médiách.

Obsah sociálnych médií bude trojnásobný: Na zverejňovanie noviniek o programe a projekte sa bude využívať platforma Twitter. 1) obsah propagujúci program; 2) obsah zdieľajúci aktivity, udalosti a úspešné príbehy príjemcov a 3) obsah osobne komunikujúci s publikom. LinkedIn - na obsah B2B (aktualizácie) a Facebook - na príspevky, opätovné zverejňovanie, foto a video obsah.

Cieľ sociálnych médií - zvyšovanie známosti programu. Cieľ sociálnych médií - 1) zvýšiť povedomie medzi existujúcim a potenciálnym publikom a 2) zlepšiť zapojenie, ktoré ukáže, ako publikum interaguje s obsahom. Ukazovatele: počet sledovateľov a zdieľaní; komentáre, lajky, @mentions; kliknutia na webové stránky, registrácie do newslettera atď.

V súlade s nariadením č. 2021/1059, článok 36 ods. 1, budú komunikačné činnosti zabezpečené v rámci JS, bude vymenovaný pracovník pre komunikáciu. Orientačný rozpočet je približne 300 000 EUR na základe predchádzajúceho programového obdobia 2014 - 2020 a realistického plánovania do roku 2029.

6. Osobitná pozornosť bude venovaná veľkým infraštruktúrnym projektom, ktoré budú vybrané vo výzve na predkladanie návrhov a ktoré sa považujú za operácie strategického významu. Ich význam sa bude zdôrazňovať počas celej realizácie programu v rámci komunikačných činností od začiatku až do ukončenia.

Údaje o podpore malých projektov vrátane malých projektov v rámci fondov malých projektov

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. i), článok 24

Program priamo podporuje malé projekty v súlade s článkom 24 ods. 1 písm. a) nariadenia Interreg. Článok 26 (Fondy malých projektov) sa neuplatňuje. Počas posledných dvoch programových období (ENPI, ENI) boli medzi príjemcami vo všetkých štyroch krajinách obľúbené projekty malého aj veľkého rozsahu. V rámci programu ENPI sa malé projekty využívali najmä ako nástroj na zavedenie cezhraničnej spolupráce, zatiaľ čo veľké strategické projekty sa realizovali v rámci postupov priameho udeľovania. Po prechode z ENPI na ENI sa malé projekty zväčšili z hľadiska finančného objemu a partnerstiev a stále bol veľký záujem o realizáciu strategických, ako aj širokých a komplexných súborov cezhraničných činností v rámci veľkých, dlhodobých projektov. Boli vyhlásené samostatné otvorené výzvy na bežné (aj malé) a veľké infraštruktúrne projekty.

Projekty malého rozsahu pomôžu znížiť rastúcu priemernú veľkosť projektov a ponúknu jednoduchšie riadenie s menšou administratívnou záťažou pre menej skúsených potenciálnych príjemcov aj projektov s obmedzeným finančným objemom. Hoci sa dostupné finančné prostriedky na roky - 2027 v porovnaní s predchádzajúcim obdobím znížili, menšie projekty môžu pomôcť zachovať dosah programu.

Projekty malého rozsahu by mali

- podporovať priamu spoluprácu medzi občanmi a inštitúciami,
- prilákať nových príjemcov k cezhraničnej spolupráci,
- zakotviť spoluprácu vo viacerých a doteraz nevidaných oblastiach,
- postaviť spoluprácu na pevnejšie nohy vďaka diverzifikácii,
- a zviditeľniť program, a tým aj Interreg v celom regióne.

Hoci sa na realizáciu svojich cezhraničných nápadov vyzývajú najmä nové a malé inštitúcie, čím sa program priblíži občanom cezhraničného regiónu HU-SK-RO-UA, opatrenie by malo poskytnúť možnosť realizovať malé projekty za zjednodušených podmienok všetkým potenciálnym príjemcom programu Interreg NEXT. To je tiež v súlade s odporúčaním prvej fázy hodnotenia predchádzajúceho programu cezhraničnej spolupráce ENI (2014 - 2020).

Potenciálni prijímatelia sa môžu uchádzať o financovanie projektov malého rozsahu a medziludských aktivít vo všetkých prioritách programu Interreg NEXT Maďarsko-Slovensko-Rumunsko-Ukrajina 2021-2027 v závislosti od tematického zamerania ich spolupráce.

Potreba lepšej spolupráce a riešenia mnohých právnych, organizačných a iných problémov je v regióne zrejmá, rovnako ako význam medziludských aktivít (napr. športových, náboženských, kultúrnych programov) pri budovaní dôvery a poskytovaní skúseností širokému spektru zainteresovaných strán. Hoci by sa viaceré potreby mohli uspokojiť prostredníctvom akcií v rámci vybraných cieľov v rámci tematickej koncentrácie, mnohé potreby spolupráce týmto cieľom nezodpovedajú. Napriek tomu by bolo žiaduce posilniť spoluprácu v iných oblastiach, pretože potenciálne prínosy z nej sú dôležité, ale projekty sú malého rozsahu a rôznorodé, takže ich objem v každej téme nie je dostatočný pre osobitný špecifický cieľ.

Na základe potreby posilnenia inštitucionálnej spolupráce v témach, ktoré neboli vybrané pre tematické zameranie programu, ale sú relevantné v daných oblastiach, najmä pre skúmanie možností ďalších tém spolupráce, bol vybraný špecifický cieľ 1b programu Interreg (posilnenie efektívnej verejnej správy prostredníctvom podpory právnej a administratívnej spolupráce a spolupráce medzi občanmi, aktérmi občianskej spoločnosti a inštitúciami, najmä s cieľom riešiť právne a iné prekážky v pohraničných regiónoch), ktorý umožňuje, aby sa na spolupráci podieľalo široké spektrum partnerov (ako sú rôzne subjekty a orgány verejnej správy, obce, verejné inštitúcie, mimovládne/občianske organizácie).

Program víta projekty malého rozsahu s nasledujúcimi cieľmi (zoznam nie je úplný):

- Prvé akcie spolupráce pre novoprichádzajúcich;
- vytváranie nových sietí riadenia (vrátane nových prvkov spolupráce);
- testovanie a počiatočné financovanie väčších projektov;
- malé a ciele pilotné akcie;
- využitie výsledkov iných iniciatív (vrátane prenosu know-how a výmeny poznatkov);
- akcie na zvýšenie informovanosti širokej verejnosti;
- akcie na podporu kontaktov a interakcie medzi ľuďmi, budovanie dôvery;
- cezhraničná spolupráca medzi obcami;
- výskum, vývoj a inovácie a tvorba produktov s vysokou pridanou hodnotou;
- budovanie kapacít a prenos znalostí súvisiacich so spoluprácou podnikateľov a stratégiami inteligentnej špecializácie;
- spolupráca v oblasti vzdelávania;
- menší rozvoj miestnych vybudovaných infraštruktúr;
- obstarávanie malých zariadení.

S cieľom zachovať pridanú hodnotu a výhody projektov medzi ľuďmi a projektov malého rozsahu program Interreg NEXT naďalej podporuje takéto projekty, pričom vytvára podmienky, ktoré zabezpečujú zjednodušené riadenie financovania malých projektov konečnými príjemcami, ktorí často nie sú zvyknutí žiadať o finančné prostriedky Únie.

Príjemcovia malých projektov využívajú SCO, ktoré ponúka program, v čo najväčšej možnej miere (v súlade s bodom 25 preambuly nariadenia EÚ 2021/1059). Skutočné náklady je možné uplatniť len v prípade, že sa zvolí možnosť paušálnej sadzby, pokiaľ ide o kategórie nákladov, na ktoré sa uplatňuje paušálna sadzba (napr. do výšky 20 % nákladov na zamestnancov alebo 40 % všetkých oprávnených nákladov iných ako priame náklady na zamestnancov). To prispeje k jednoduchšiemu vykazovaniu, kontrole/audit. Podľa metodiky pre ukazovateľ predpokladáme, že veľkosť projektu bude približne 500 000 EUR, ale konečné rozhodnutie urobí monitorovací výbor pri schvaľovaní výzvy na predkladanie projektových návrhov. Monitorovací výbor však

rozhodne podľa metodiky pre ukazovateľ veľkosti projektu s obmedzeným finančným objemom, ktorý môže byť maximálne 200 000 EUR.

7. Vykonávacie ustanovenia

7.1. Orgány zodpovedné za programy

Odkaz: článok 17 ods. 6 písm. a)

Tabuľka 9

Orgány zodpovedné za programy	Názov inštitúcie [255]	Kontakt [200]	E-mail [200]
Riadiaci orgán	Ministerstvo zahraničných vecí a obchodu, Maďarsko	Mr. Péter Kiss-Parciu Ms. Nikoletta Horváth	hathatar@mfa.gov.hu nikoletta.horvath@mfa.gov.hu
Vnútroštátny orgán (pre prípadné programy so zúčastnenými tretími krajinami)	Ministerstvo zahraničných vecí a obchodu, Maďarsko Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky Ministerstvo rozvoja, verejných prác a správy Rumunska Sekretariát kabinetu ministrov Ukrajiny	Mr. András Stefanik Mr. Tomáš Swiatlowski Ms. Iulia Hertzog Mr. Anatolii Kutsevol	andras.stefanik@mfa.gov.hu tomas.swiatlowski@mirri.gov.sk iulia.hertzog@mdlpa.ro kutsevol@kmu.gov.ua
Orgán auditu	Generálne riaditeľstvo pre audit európskych fondov, Maďarsko	Dr. Balázs Dencsó	balazs.dencso@eutaf.gov.hu
Zástupcovia skupiny audítorov (pre prípadné programy so zúčastnenými tretími krajinami)	Generálne riaditeľstvo pre audit európskych fondov, Maďarsko Ministerstvo financií Slovenskej republiky, sekcia auditu a kontroly Rumunský účtovný dvor – audítorský orgán Oddelenie pre programy európskej územnej spolupráce	Dr. Balázs Dencsó Ms. Vladimíra Zacharidesová Ms Petra Kučák Nétryová Mr. Dan Luciun Vlădescu	balazs.dencso@eutaf.gov.hu vladimira.zacharidesova@mfsr.sk petra.kucak.netryova@mfsr.sk autoritateadeaudit@rcc.ro

	Účtovná komora Ukrajiny	Mr. Vasyl Nevidomyi Ms. Yuliia Myronenko Mr. Volodymyr Duboriz	Nevidomyi_vi@rp.gov.ua Myronenko_YP@rp.gov.ua Duboriz_VA@rp.gov.ua
Orgán, ktorému má Komisia vyplácať platby	Ministerstvo zahraničných vecí a obchodu, Maďarsko	Mr. Péter Kiss- Parciu Ms. Nikoletta Horváth	hathatar@mfa.gov.hu nikoletta.horvath@mfa.gov.hu

7.2. Postup na zriadenie spoločného sekretariátu

Odkaz: článok 17 ods. 6 písm. b)

Partnerské krajiny súhlasili so zriadením spoločného sekretariátu (SS) pre program INTERREG NEXT Maďarsko-Slovensko-Rumunsko-Ukrajina na obdobie 2021 – 2027 na základe existujúceho STS programu ENI HU–SK–RO–UA . Podľa tohto rozhodnutia bude spoločný sekretariát zriadený v rámci Széchenyi Program Office Nonprofit Llc. (SZPO). Spoločný sekretariát bude funkčne nezávislý v rámci organizačných štruktúr SZPO; napriek tomu spoločnosť zabezpečí potrebnú podporu administratívnych služieb pre plynulú prevádzku, ako aj horizontálne služby pre úspešnú realizáciu programu (napr. koordinácia vývoja a prevádzky monitorovacieho systému programu, regulačná, právna, profesionálna, obstarávací, finančná a audítorská koordinácia podpora).

Spoločný sekretariát bude úzko spolupracovať s riadiacim orgánom v oblasti koordinácie a realizácie programu a bude poskytovať podporu vnútroštátnym orgánom. Riadiaci orgán a spoločný sekretariát budú zriadené v systéme, ktorý na jednej strane zabezpečí ich spoluprácu a na strane druhej ich nezávislosť. Spoločný sekretariát bude tiež pomáhať monitorovaciemu výboru pri plnení ich príslušných funkcií a úloh (okrem iného pri organizovaní schôdzí monitorovacieho výboru vrátane prípravy a doručovania dokumentov, asistencie pri procese rozhodovania, zaisťovaní následných činností). Okrem toho bude spoločný sekretariát poskytovať žiadateľom informácie o možnostiach financovania, bude pomáhať pri procese hľadania partnerov a vývoji projektov, riadiť proces podávania žiadostí, podporovať proces posudzovania a výberu operácií a bude pomáhať prijímateľom pri realizácii ich operácií. Ďalej bude spoločný sekretariát pripravovať dokumenty na úrovni programu (napr. usmernenia pre žiadateľov a prijímateľov, správy, ktoré má riadiaci orgán predložiť Európskej komisii po schválení monitorovacím výborom), koordinovať hodnotenia vykonávané počas realizácie programu a bude vykonávať informačné a propagačné činnosti.

Počet a kvalifikácia personálu bude zodpovedať vyššie definovaným úlohám. Spoločný sekretariát bude mať zamestnancov s prihliadnutím na programové partnerstvo. Pracovníci budú vyberaní po dohode s partnerskými krajinami. O osobe vedúceho spoločného sekretariátu rozhodne výberová komisia zložená z jedného zástupcu každej partnerskej krajiny a zástupcu SZPO ako hostiteľskej inštitúcie. Členov spoločného sekretariátu vyberá výbor zložený z jedného zástupcu každej partnerskej krajiny, vedúceho spoločného sekretariátu a zástupcu SZPO. Pracovníci spoločného sekretariátu budú zamestnaní v SZPO.

Spoločný sekretariát bude sídliť v Budapešti v Maďarsku s pracovníkmi spoločného sekretariátu v Níred'háze v Maďarsku. Pobočky vzniknú v Maďarsku, na Slovensku, v Rumunsku a na Ukrajine.

Celú štruktúru a prácu spoločného sekretariátu bude koordinovať vedúci spoločného sekretariátu, priamo podporovaný týmito pracovníkmi:

- Zástupca vedúceho spoločného sekretariátu
- Manažéri programu
- Manažér komunikácie – rola, ktorú plnia iní pracovníci alebo zamestnanec na plný úväzok
- Finanční manažéri – rola, ktorú plnia iní pracovníci alebo zamestnanec na plný úväzok

Spoločný sekretariát bude financovaný z technickej pomoci programu. Podrobné pravidlá finančného riadenia programových orgánov partnerskými krajinami budú stanovené v memorande o porozumení.

7.3. Rozdelenie zodpovedností medzi zúčastnené členské štáty a v náležitom prípade tretie alebo partnerské krajiny a ZKÚ v prípade finančných opráv požadovaných riadiacim orgánom alebo Komisiou

Odkaz: článok 17 ods. 6 písm. c)

7.3.1. Všeobecné pravidlá zodpovednosti medzi členskými štátmi a partnerskou krajinou

Každý členský štát/partnerská krajina je zodpovedná za predchádzanie nezrovnalostí, ich odhaľovanie a nápravu podľa platných medzinárodných noriem a noriem Európskej únie.

Bez toho, aby bola dotknutá zodpovednosť členského štátu/partnerskej krajiny podľa článku 52 nariadenia (EÚ) 2021/1059, riadiaci orgán zabezpečí, že sa akákoľvek čiastka zaplatená v dôsledku nezrovnalosti – alebo keď je riadiaci orgán oprávnený odstúpiť od zmluvy o subvencii a požadovať úplné alebo čiastočné splatenie príspevku EÚ – vymáha od vedúceho partnera. Partneri vrátia vedúcemu partnerovi všetky neoprávnene vyplatené sumy.

Ak sa vedúcemu partnerovi nepodari zabezpečiť vrátenie od ostatných partnerov alebo ak sa riadiacemu orgánu nepodari zabezpečiť vrátenie od vedúceho partnera, členský štát/partnerská krajina, na území ktorej sa príslušný partner nachádza, alebo v prípade EZÚS, je registrovaný, vráti riadiacemu orgánu všetky čiastky, ktoré boli tomuto partnerovi neoprávnene vyplatené.

Ak by riadiaci orgán znášal akékoľvek právne náklady na konanie o uplatnení nároku na vymáhanie, dokonca aj prípade, že je konanie neúspešné, uhradí ich členský štát/partnerská krajina, ktorá je hostiteľom vedúceho partnera zodpovedného za uvedené konanie.

Riadiaci orgán je zodpovedný za vrátenie vymožených súm do všeobecného rozpočtu Únie v súlade s rozdelením zodpovedností medzi členskými štátmi a partnerskou krajinou.

Po vymožení súm od vedúceho partnera/partnera/členského štátu/partnerskej krajiny riadiaci orgán vráti finančné prostriedky Únii.

V súlade s článkom 52 ods. 4 nariadenia (EÚ) č. 1059/2021, keď členský štát/partnerská krajina uhradí riadiacemu orgánu všetky partnerovi neoprávnene vyplatené čiastky, môže pokračovať alebo začať voči tomuto partnerovi postup vymáhania podľa svojich vnútroštátnych právnych predpisov.

Členský štát/partnerská krajina nemá žiadnu ohlasovaciu povinnosť voči programovým orgánom, monitorovaciemu výboru alebo Európskej komisii, pokiaľ ide o tieto vnútroštátne vymáhania.

V prípade, že členský štát/partnerská krajina nevrátil riadiacemu orgánu akékoľvek sumy neoprávnene vyplatené partnerovi, tieto sumy podliehajú príkazu na vymáhanie vydaného Komisiou, ktorý sa vykoná, ak je to možné, započítaním v prospech príslušného členského štátu/partnerskej krajiny v rámci programu. Takéto vymáhanie nepredstavuje finančnú opravu a neznižuje podporu programu z EFRR alebo akéhokoľvek externého finančného nástroja Únie. Prijatá suma predstavuje pripísané príjmy v súlade s článkom [21 ods. 3] nariadenia (EÚ, Euratom) [FR-Omnibus].

Pokiaľ ide o sumy, ktoré členský štát/partnerská krajina riadiacemu orgánu neuhradí, započítanie sa týka následných platieb na ten istý program Interreg. Riadiaci orgán potom v prípade finančných korekcií uložených riadiacim orgánom alebo Komisiou vykoná kompenzáciu vo vzťahu k tomuto členskému štátu/partnerskej krajine v súlade s rozdelením záväzkov medzi zúčastnené členské štáty/partnerské krajiny, ktoré sú stanovené v programe Interreg.

Členské štáty a partnerská krajina súhlasia, že ani vedúci partner, ani riadiaci orgán programu nebudú povinní vymáhať neoprávnene vyplatenú čiastku, ktorá nepresiahne 250 EUR bez úrokov, ako príspevok z fondov Únie na operáciu kumulatívne v účtovnom roku.

7.3.2. Pravidlá rozdelenia zodpovednosti

Členské štáty/partnerská krajina budú niest' zodpovednosť nasledovne:

- *Nezrovnalosti týkajúce sa vedúceho alebo jediného partnera alebo partnerov:*

Členský štát/partnerská krajina nesie zodpovednosť za vrátenie neoprávnene vyplatených sumy, ako je to popísané v bode 7.3.1., pokiaľ sa nepreukáže, že jediný partner alebo partner(i) už previedli neoprávnenú sumu na vedúceho partnera nachádzajúceho sa na území iného členského štátu/partnerskej krajiny.

Členský štát/partnerská krajina nesie zodpovednosť za možné finančné dôsledky nezrovnalostí spôsobených hlavným alebo jediným partnerom alebo partnermi nachádzajúcimi sa na jeho/jej území

- *Nezrovnalosti spoločných riadiacich orgánov:*

V prípade nezrovnalostí, ktoré vyplývajú z opatrení a rozhodnutí prijatých riadiacim orgánom, orgánom vykonávajúcim účtovnú funkciu a/alebo spoločným sekretariátom, zodpovednosť voči Európskej komisii a monitorovaciemu výboru nesie členský štát, v ktorom má sídlo riadiaci orgán, orgán vykonávajúci účtovnú funkciu a spoločný sekretariát.

- *Systémová nezrovnalosť – na vnútroštátnej úrovni:*

V prípade, že Európska komisia alebo orgán auditu zistí systémovú chybu, ktorá môže byť jasne spojená s členským štátom/partnerskou krajinou, príslušný členský štát/partnerská krajina nesie výlučnú zodpovednosť za vrátenie platby.

- *Systémová nezrovnalosť – na úrovni programu:*

V prípade systémovej nezrovnalosti alebo finančnej opravy na úrovni programu, ktorú nie je možné spojiť s členským štátom/partnerskou krajinou, zodpovednosť spoločne a rovnomerne nesie členský štát a partnerská krajina.

- *Finančná oprava na úrovni programu:*

Ak finančnú opravu na úrovni programu stanoví Európska komisia, zodpovednosť určí riadiaci orgán, orgán auditu a orgán vykonávajúci účtovnú funkciu. Za zaplatenie takejto opravy je spravidla zodpovedný členský štát/partnerská krajina. Členský štát a partnerská krajina zaplatia podiel na oprave, ktorý je úmerný sumám, ktoré orgán identifikoval ako nesprávne potvrdené členským štátom/partnerskou krajinou.

Vyššie uvedené zásady zodpovednosti sa vzťahujú aj na finančné opravy technickej pomoci (TP) vypočítané v súlade s článkom 27 nariadenia (EÚ) č. 1059/2021, keďže takéto opravy by boli priamym dôsledkom nezrovnalostí súvisiacich s projektom (či už systémových alebo nie). Riadiaci orgán bude informovať členský štát/partnerskú krajinu o všetkých nezrovnalostiach a ich vplyve na TP.

Členský štát/partnerská krajina podáva správy o nezrovnalostiach v súlade s kritériami na určenie prípadov nezrovnalostí, ktoré sa majú nahlásiť, údajmi, ktoré sa majú poskytnúť, a formátom správ stanoveným v nariadení (EÚ) 1060/2021. Nezrovnalosti nahlásuje členský štát/partnerská krajina, v ktorej vedúci partner alebo príjemca realizujúci projekt uhrádza výdavky. Osobitný postup v tejto súvislosti bude súčasťou opisu systému riadenia a kontroly programu, ktorý sa má zaviesť v súlade s článkom 69 ods. 12 nariadenia (EÚ) 1060/2021.

Ak finančnú opravu stanovuje členský štát, uplatňuje sa článok 103 nariadenia o spoločných ustanoveniach.

Pokiaľ ide o článok 88 nariadenia o spoločných ustanoveniach, Riadiaci orgán riadne dbá na ustanovenia o vrátení finančných prostriedkov do rozpočtu Únie a o úrokoch z omeškania.

Ďalšie podrobnosti o opatreniach môžu byť upravené v iných dokumentoch týkajúcich sa programu.

8. Použitie jednotkových nákladov, jednorazových platieb, paušálnych sadzieb a financovania, ktoré nie je spojené s nákladmi

Odkaz: Články 94 a 95 nariadenia (EÚ) 2021/1060 (NSU)

Tabuľka 10: Použitie jednotkových nákladov, jednorazových platieb, paušálnych sadzieb a financovania, ktoré nie je spojené s nákladmi

Zamýšľané využitie článkov 94 a 95	ÁNO	NIE
V rámci programu sa bude od jeho prijatia využívať úhrada nákladov príspevku Únie na základe jednotkových nákladov, jednorazových platieb a paušálnych sadzieb v rámci priority podľa článku 94 nariadenia o spoločných ustanoveniach (ak áno, vyplňte dodatok 1)	☐	☒
V rámci programu sa bude od jeho prijatia využívať úhrada nákladov a príspevku Únie na základe financovania, ktoré nie je spojené s nákladmi podľa článku 95 nariadenia o spoločných ustanoveniach (ak áno, vyplňte dodatok 2)	☐	☒

DODATKY

Mapa 1: Mapa programovej oblasti

Dodatok 1: Príspevok Únie založený na jednotkových nákladoch, paušálne sumy a paušálne sadzby sa neuplatňujú

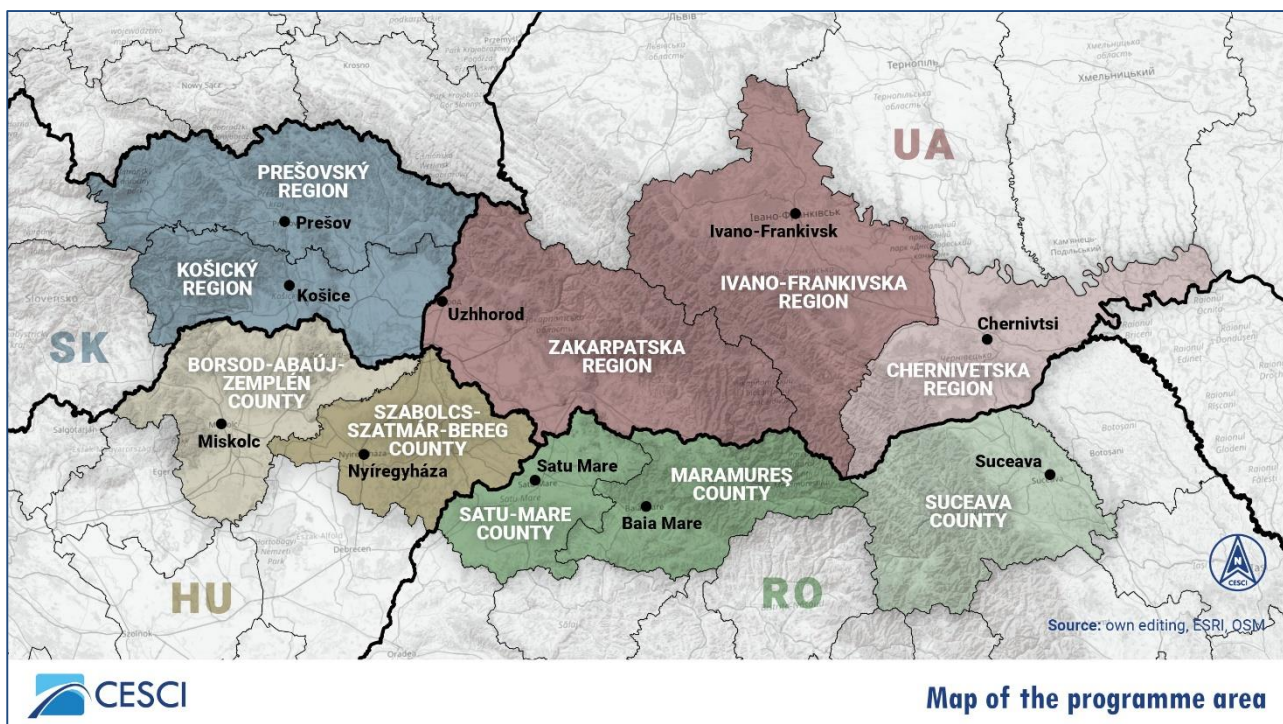
Dodatok 2 Príspevok Únie na základe financovania, ktoré nie je spojené s nákladmi sa neuplatňuje

Dodatok 3: Zoznam plánovaných operácií strategického významu s harmonogramom

Unofficial translation

Mapa 1

Mapa programového územia

Unofficial translation

Dodatok 1

Príspevok Únie na základe jednotkových nákladov, jednorazových platieb a paušálnych sadziieb

Neuplatňuje sa

Vzor na predkladanie údajov na posúdenie Komisií

(článok 94 nariadenia (EÚ) 2021/1060 (ďalej len „nariadenie o spoločných ustanoveniach“))

Dátum predloženia návrhu	

Tento dodatok sa nevyžaduje, ak je použité zjednodušené vykazovanie nákladov na úrovni EÚ, zavedené delegovaným aktom podľa článku 94 ods. 4 nariadenia o spoločných ustanoveniach.

Unofficial translation

A. Zhrnutie hlavných prvkov

Priorita	Fond	Špecifický cieľ	Odhadovaný podiel celkových pridelených finančných prostriedkov v rámci priority, na ktorú sa uplatňuje zjednodušené vykazovanie nákladov, v %	Typ/typy operácie, na ktorú sa vzťahuje		Ukazovateľ, na základe ktorého dochádza k finančnej úhrade		Merná jednotka ukazovateľa, na základe ktorého dochádza k finančnej úhrade	Typ zjednodušeného vykazovania nákladov (štandardná stupnica jednotkových nákladov, jednorazové platby alebo paušálne sadzby)	Suma (v EUR) alebo percentuálny podiel (v prípade paušálnych sadzieb) pri zjednodušenom vykazovaní nákladov
				Kód ¹	Opis	Kód ²	Opis			

Unofficial translation

¹ Odkazuje na kód pre dimenziu oblasti intervencie v tabuľke 1 prílohy I k nariadeniu o spoločných ustanoveniach.

² Odkazuje na kód spoločného ukazovateľa, ak sa použije.

B. Údaje podľa typu operácie (vyplniť pre každý typ operácie)

Bola riadiacemu orgánu pri stanovovaní zjednodušených nákladov uvedených nižšie poskytnutá podpora externej spoločnosti?

Ak áno, uveďte, o ktorú externú spoločnosť ide: Áno/Nie – Názov externej spoločnosti

1.1. Opis typu operácie vrátane harmonogramu vykonávania ¹	
1.2 Špecifický cieľ	
1.3 Ukazovateľ, na základe ktorého dochádza k finančnej úhrade ²	
1.4 Merná jednotka ukazovateľa, na základe ktorého dochádza k finančnej úhrade	
1.5 Štandardná stupnica jednotkových nákladov, jednorazová platba alebo paušálna sadzba	
1.6. Suma za mernú jednotku alebo percentuálny podiel (v prípade paušálnych sadzieb) pri zjednodušenom vykazovaní nákladov	
1.7. Kategórie nákladov, na ktoré sa vzťahujú jednotkové náklady, jednorazová platba alebo paušálna sadzba	

¹ Predpokladaný dátum začatia výberu operácií a predpokladaný konečný dátum ich dokončenia (v zmysle článku 63 ods. 5 nariadenia o spoločných ustanoveniach).

² V prípade operácií zahŕňajúcich viacero možností zjednodušeného vykazovania nákladov, ktoré sa vzťahujú na rôzne kategórie nákladov, rôzne projekty alebo nadväzujúce fázy operácie, je potrebné vyplniť polia 1.3 až 1.11 pre každý ukazovateľ, na základe ktorého dochádza k refundácii.

1.8. Pokrývajú tieto kategórie nákladov všetky oprávnené výdavky na operáciu? (ÁNO/NIE)	
1.9. Metóda úpravy/úprav ³	
1.10 Overovanie plnenia poskytnutých jednotiek - opíšte, aký dokument alebo dokumenty / systém sa použijú na overovanie plnenia poskytnutých jednotiek - opíšte, čo sa bude kontrolovať počas overovaní riadiacim orgánom a kým - opíšte, aké opatrenia sa zavedú na zber a uchovávanie relevantných údajov/dokumentov	
1.11. Možné nevhodné stimuly, zmierňujúce opatrenia ⁴ a odhadovaná úroveň rizika (vysoká/stredná/nízka)	
1.12 Očakávaná celková suma na finančnú úhradu (vnútroštátna a EÚ) na tomto základe Komisiou	

C: Výpočet štandardnej stupnice jednotkových nákladov, jednorazových platieb alebo paušálnych sadzieb*

1. Zdroj údajov použitých pri výpočte štandardnej stupnice jednotkových nákladov, jednorazových platieb alebo paušálnych sadzieb (kto vygeneroval, zozbieral a zaznamenal údaje; kde sú údaje uchovávané; koncové dátumy; validácia atď.):

2. Uved'te, prečo sú navrhovaná metóda a výpočet na základe článku 88 ods. 2 nariadenia o spoločných ustanoveniach relevantné pre daný typ operácie:

³ Ak sa použije, uved'te periodicitu a stanovenie času úpravy a jasný odkaz na konkrétny ukazovateľ (prípadne vrátane odkazu na webové sídlo, na ktorom je ukazovateľ zverejnený).

⁴ Existujú možné nepriaznivé dopady na kvalitu podporovaných operácií, a ak áno, aké opatrenia (ako je napríklad zabezpečenie kvality) sa prijímú na zamedzenie vzniku tohto rizika?

3. Uveďte, ako sa uskutočnili výpočty, najmä vrátane všetkých predpokladov týkajúcich sa kvality alebo kvantity. V relevantných prípadoch by sa mali použiť štatistické dôkazy a referenčné hodnoty, a ak je to požadované, mali by byť poskytnuté vo formáte, ktorý Komisia dokáže použiť:

4. Vysvetlite, ako ste zabezpečili, aby do výpočtu štandardnej stupnice jednotkových nákladov, jednorazovej platby alebo paušálnej sadzby boli zahrnuté iba oprávnené výdavky:

5. Hodnotenie orgánu auditu alebo orgánov auditu týkajúce sa metodiky výpočtu, súm a opatrení na zabezpečenie overovania, kvality, zberu a uchovávaní údajov:

Unofficial translation

Dodatok 2

Príspevok Únie na základe financovania, ktoré nie je spojené s nákladmi

Vzor na predkladanie údajov na posúdenie Komisii

neuplatňuje sa

(článok 95 nariadenia (EÚ) 2021/1060 (nariadenie o spoločných ustanoveniach))

Dátum predloženia návrhu	

Tento dodatok sa nevyžaduje, ak sú použité sumy financovania na úrovni EÚ, ktoré nie je spojené s nákladmi, zavedeného delegovaným aktom podľa článku 95 ods. 4 nariadenia o spoločných ustanoveniach.

Unofficial translation

A. Zhrnutie hlavných prvkov

Priorita	Fond	Špecifický cieľ	Suma, na ktorú sa vzťahuje financovanie, ktoré nie je spojené s nákladmi	Typ/typy operácie, na ktorú sa vzťahuje		Podmienky, ktoré sa majú splniť/výsledky, ktoré sa majú dosiahnuť, na základe ktorých Komisia vykoná finančnú úhradu	ukazovateľ		<u>Merná jednotka pre podmienky, ktoré sa majú splniť/výsledky, ktoré sa majú dosiahnuť na základe ktorých Komisia vykoná finančnú úhradu</u>	Plánovaný typ finančnej úhrady a metóda použitá na finančnú úhradu prijímateľa alebo prijímateľov
				Kód ¹	Opis		Kód ²	Opis		

¹ Odkazuje na kód pre dimenziu oblasti intervencie v tabuľke 1 prílohy I k nariadeniu o spoločných ustanoveniach a prílohe IV k nariadeniu o Európskom námornom, rybolovnom a akvakultúrnom fonde.

² Odkazuje na kód spoločného ukazovateľa, ak sa použije.

B. Údaje podľa typu postupu (vyplniť pre každý typ postupu)

1.1. Opis typu postupu			
1.2 Špecifický cieľ			
1.3 Podmienky, ktoré sa majú splniť, alebo výsledky, ktoré sa majú dosiahnuť			
1.4 Lehota na splnenie podmienok alebo dosiahnutie výsledkov			
1.5 Merná jednotka pre podmienky, ktoré sa majú splniť / výsledky, ktoré sa majú dosiahnuť, na základe ktorých Komisia uhradí náklady			
1.6 Priebežné ciele (ak sú relevantné), po ktorých splnení Komisia uhradí náklady, a harmonogram úhrady nákladov	Priebežné ciele	Plánovaný dátum	Sumy (v EUR)

1.7 Celková suma (vrátane financovania z prostriedkov Únie a vnútroštátneho financovania)	
1.8 Metóda úpravy/úprav	
<p>1.9 Overovanie dosiahnutia výsledku alebo splnenia podmienky (ak je to relevantné, aj priebežných cieľov)</p> <ul style="list-style-type: none"> - opíšte, aký dokument alebo dokumenty / systém sa použijú na overovanie dosiahnutia výsledku alebo splnenia podmienky (ak je to relevantné, aj každého z priebežných cieľov) - opíšte, ako budú vykonané overovania zo strany riadiaceho orgánu (vrátane kontrol na mieste) a kým - opíšte, aké opatrenia sa zavedú na zber a uchovávanie relevantných údajov/dokumentov 	
1.10 Použitie príspevkov formou financovania, ktoré nie je spojené s nákladmi / Má príspevok poskytovaný zo strany členského štátu prijímateľom formou financovania, ktoré nie je spojené s nákladmi? [ÁNO/NIE]	
<p>1.11 Opatrenia na zabezpečenie audítorského záznamu</p> <p>Uveďte orgán alebo orgány zodpovedné za tieto opatrenia.</p>	

Dodatok 3

Zoznam plánovaných operácií strategického významu s harmonogramom – článok 17 ods. 3 neuplatňuje sa

Textové pole: [2000]

Keďže sa dospelo k záveru, že metóda priameho zadania znamená pre program cezhraničnej spolupráce HUSKROUA ENPI 2007 - 2013 vysoké riziko, rozhodlo sa, že na výber veľkých infraštruktúrnych projektov sa uplatní výzva na predkladanie návrhov. Tieto projekty sa po výbere budú považovať za operácie strategického významu.

Indikatívne oblasti intervencie, ktoré by mohli byť prínosom, sú okrem iného v rámci priority 1 SO iv) predchádzanie katastrofám a mimoriadnym situáciám: spoločné opatrenia zamerané na zníženie vplyvu klimatických zmien a ľudských hrozieb na prírodu: technická príprava projektov rozvoja spoločnej infraštruktúry a realizácia projektov rozvoja infraštruktúry spoločného záujmu a v rámci priority 1 SO vii) udržateľný rozvoj životného prostredia: spoločné intervencie na rekonštrukciu/ochranu, obnovu alebo revitalizáciu prírodných biotopov zamerané na ochranu a obnovu miestnych a regionálnych ekosystémov, zlepšenie biodiverzity vrátane rozvoja osobitného mechanizmu.

Tieto vybrané oblasti intervencií by mohli vytvoriť aj možné prepojenie s výsledkami realizovaných projektov programového obdobia 2014 - 2020.

Indikatívny časový rámec zohľadňujúci štvorstranný charakter programu a spôsob výberu prostredníctvom výzvy na predkladanie návrhov je nasledovný: vyhlásenie výzvy na predkladanie návrhov 4. štvrťrok 2022, hodnotenie 2. štvrťrok 2023, uzatváranie zmlúv 3. štvrťrok 2023, začiatok realizácie 4. štvrťrok 2023 s predbežným obdobím realizácie 36 mesiacov.

Pokiaľ ide o spôsob výberu, môže byť navrhnutý samostatný postup výzvy (tzv. obmedzená výzva) s možnosťou využitia dvoch fáz (predloženie koncepčného návrhu v prvej fáze a potom formulovanie úplného návrhu projektu v druhej fáze), alebo spoločná výzva s vyhradenou časťou.